

Vaksdal kommune

MØTEINNKALLING

LEVEKÅRSUTVALET

Møtedato: 30.05.2016
Møtested: Heradshust, Dale
Møtetid: 09:15 - 11:30

Eventuelle forfall / melding om møtande varamedlem må meldast til Sølvi Legård epost
solvi.legard@vaksdal.kommune.no

ORIENTERING / DRØFTING:
Diverse orienteringar frå rådmannen

SAKSLISTE

SAKSNR	TITTEL
13/2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE
14/2016	GODKJENNING AV MØTEBOK
15/2016	SKULESTRUKTUR I VAKSDAL KOMMUNE - UTTALE FRÅ LEVEKÅR

23. mai 2016

Magne Hestad
Leiar

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
13/2016	Levekårsutvalet	PS	30.05.2016

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sølvi Legård		16/640

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Innkalling og saksliste vert godkjent.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
14/2016	Levekårsutvalet	PS	30.05.2016

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sølvi Legård		16/640

GODKJENNING AV MØTEBOK

Vedlegg:

Protokoll - Levekårsutvalet - 02.05.2016

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Møteboka vert godkjent slik ho ligg føre.

MØTEPROTOKOLL LEVEKÅRSUTVALET

Møtedato: 02.05.2016
Møtestad: Heradshust, Dale
Møtetid: 09:15 - 11:35

Møtedeltakarar:

Medlemmer	Parti	Rolle
Magne Hestad	AP	Utvalseiar
Anders Jin Risnes	AP	Medlem
Anneli Vatile Lilletvedt – til kl. 1000	H	Medlem
Brita Hesjedal Lunde	AP	Medlem
Evelyn Boge	SV	Medlem
Tom Charles Johnsen	MDG	Medlem

Varamedlemmer	Parti	Rolle
Jarle Audestad	SP	Varamedlem

Forfall	Parti	Møtande varamedlem
Hege Eide Vik	SP	Jarle Audestad, SP

Andre møtande:

Kommunalsjef Ann Kristin Bolstad
Kommunalsjef Solrun Hauglum
Einingsleiar Magnar Helland
Politisk sekretær Sølvi Legård

Saksliste

SAKSNR	TITTEL
--------	--------

09/2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE
10/2016	GODKJENNING AV MØTEBOK
11/2016	REFERATSAKER OG MELDINGAR
12/2016	REKNESKAP OG ÅRSMELDING FOR VAKSDAL KOMMUNE 2015

09/2016: GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Innkalling og saksliste vert godkjent.

Levekårsutvalet 02.05.2016

Behandling:

Samrøystes vedtak.

LEV - sak 09/2016 Vedtak:

Innkalling og saksliste vert godkjent.

10/2016: GODKJENNING AV MØTEBOK

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Møteboka vert godkjent slik ho ligg føre.

Levekårsutvalet 02.05.2016

Behandling:

Samrøystes vedtak.

LEV - sak 10/2016 Vedtak:

Møteboka vert godkjent slik ho ligg føre.

11/2016: REFERATSAKER OG MELDINGAR

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Referatsakene vert tatt til orientering.

Levekårsutvalet 02.05.2016

Behandling:

Samrøystes vedtak.

LEV - sak 11/2016 Vedtak:

Referatsakene vert tatt til orientering.

12/2016: REKNESKAP OG ÅRSMELDING FOR VAKSDAL KOMMUNE 2015

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Vaksdal kommunestyre godkjenner rekneskapen for Vaksdal kommune, drifts- og kapitalrekneskapen for 2015 med eit mindreforbruk/overskot på kr 1.479.355,76,- på drifta og kr 0,- i kapitalrekneskapen.

Kommunestyret tek årsmelding for 2015 for Vaksdal kommune til etterretning.

Mindreforbruket på drifta, kr 1.479.355,76,- vert sett av slik:
Kr 1.479.355,76,- vert tilført disposisjonsfondet, konto 2569900

Levekårsutvalet 02.05.2016

Behandling:

Kommunalsjef oppvekst orienterte om tilstandsrapport for grunnskulen
Einingsleiar skule orienterte om PALS

Samrøystes vedtak.

LEV - sak 12/2016 Vedtak:

Levekårsutvalet tek årsmeldinga til orientering.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
15/2016	Levekårsutvalet	PS	30.05.2016

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Ann Kristin Bolstad		16/644

SKULESTRUKTUR I VAKSDAL KOMMUNE - UTTALE FRÅ LEVEKÅR

Vedlegg:

SKULESTRUKTUR I VAKSDAL

Skulebruksplan 2015 - 20130

HØYRING SKULESTRUKTUR I LEVEKÅR

Utgreiing av skulestrukturen i Vaksdal kommune 2

SKULESTRUKTUR I VAKSDAL

Nærare om befolkningsutvikling mm

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Utval for levekår tek sak om skulestruktur til orientering.

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Kommunestyret vedtok i sak 46/2015 Rådmanns framlegg til økonomiplan 2016 - 2019 å be rådmannen om greie ut eventuelle endringar i skulestrukturen i Vaksdal.

*«Rådmannens framlegg til økonomiplan vert vedteken rettningsgjevande med slike føringar:
Oppvekst:*

- Tilstandsrapporten som gjeld bygg innan oppvekst vert teken til orientering.*
- Kunnskapsgrunnlaget som gjeld skulestruktur vert teken til etterretning. I punkt 5 innarbeider rådmannen eit punkt 5.4: «Nærmiljøskular 1.-4.klasse og sentralisering av 5.-10.klasse» som eit fjerde utgreiingsalternativ.*
- Med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget om skulestruktur legg rådmannen til rette for ein heilskapleg skulestrukturdebatt der alle formkrav er teke omsyn til.*
- Når eventuell ny skulestruktur er vedteken kjem rådmannen tilbake med ei sak om opprusting eller nybygg av skuleanlegg på Dale samt;*
- framlegg til sal/alternativ bruk av bygg innan tenesteområde oppvekst*
- plan for opprusting av bygga ein skal driva skule/barnehage i Vaksdal kommune*

Kommunestyret fastset i særskild vedtak:

- Skulestruktur
- Eventuelle nybygg og rammer for dette
- Plan for opprusting av bygg og økonomiske rammer for dette. Eventuelle løyvingar vert gjort i årsbudsjetta
 - Plan for eventuelle sal av bygg innan tenesteområdet
 - Tilstandsrapport om arbeidet med kunnskap, trivsel, samarbeid med dei føresette og fråfall i vidaregåande skule skal leggjast fram for kommunestyret årvisst.

I kommunestyret sak 49/2015 Tilstand for bygg oppvekst vart følgjande vedtak gjort:

Kommunestyret tar rapporten «Oppsummering alle tilstandsvurderingar, revisjon 03» til orientering. Rådmannen får fullmakt til å utarbeide forprosjekt for ny barne- og ungdomskule på Dale i tre alternativ:

0 Skulestruktur som i dag

1 Auke i elevtal ved overføring av elevar frå Stamnes og Stanghelle

2 Auke i elevtal ved overføring av elevar frå Stamnes, Stanghelle og Vaksdal.

3 Auke i elevtal ved overføring av elevar på mellomsteget frå Stamnes, Stanghelle og Vaksdal

Forprosjektet vil saman med vedlagte rapport og skulefaglege vurderingar inngå i grunnlaget for ny skulestruktur.

Rådmannen får fullmakt til å avhende Vaksdal barnehage, avdeling Jamne, omregulering og sal som bustader, eventuelt vurdere å bygge bustader i eigen regi.

Dale PPT/barnevern, bygget vert å rive.

Rådmannen går i dialog med innbyggjarane i Bergsdalen med tanke på lokal overtaking/sal av bygget.»

Prosess og høyringar

Prosess for arbeidet med skulestruktur byggjer på følgjande dokument

- Opplæringslova § 8-1
- Opplæringslova § 9a-6
- Forvaltningsloven § 37
- Rundskriv Udir-2-2012 Behandling av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser

Utfyllande om handsaming av saker om nedlegging av skular og krinsgrenser

Rundskriv frå Utdanningsdirektoratet (Udir) 2-2012 omhandlar handsaming av saker om nedlegging av skular og krinsgrenser. I rundskrivet heiter det at avgjersle knytt til skulestruktur ligg i kjerneområdet av den kommunale handlefridommen. Ei avgjersle må byggja på kommunestyret sine økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringar. Kommunale vedtak om endring av skulestrukturen er ikkje enkeltvedtak etter forvaltningslova. Plassering av den enkelte elev ved ein skule vil derimot være eit enkeltvedtak. For kommunar som har forskrift om skulekrinsgrenser må det i tillegg til vedtak om nedlegging òg skje ei endring av forskrifta om skulekrinsgrensene. Forvaltningslova vert nytta for endring av forskrifta om skulekrinsgrenser. Det betyr at berørte får uttale seg før forskrifta vert vedteke, endra eller oppheva, bl.a. foreldrerådet eller samarbeidsutvalet ved dei enkelte skulane i kommunen. Nedlegging av skular og krinsgrenser kan handsamast i ei og same sak eller som to separate saker. Vaksdal kommune handsamar nedlegging av skular og endring av krinsgrenser i to separate saker då det er greia ut fire alternativ med ulike mogelege krinsgrenser.

Mandat for utgreiing og vurdering av skulestruktur

Skulestrukturen i Vaksdal skal greiast ut og vurderast i ein heilskapleg analyse der pedagogiske, samfunnsmessige og økonomiske vurderingar skal leggjast vekt på. Skulestrukturen må tilpassast

dei økonomiske rammene som er tildelt.

Utgreiinga skal visa konkrete alternativ for ein framtidig skulestruktur som skal gje ein framtidsretta skule der opplæringstilbodet skal vera likeverdig uavhengig av kor i kommunen ein bur.

Utgreiinga skal vera grunnlag for politisk handsaming i høve til om dagens skulestruktur skal endrast.

Arbeidsgruppe for utgreiing og vurdering

Arbeidsgruppa har vore samansett av kommunalsjef, økonomisjef, einingsleiar skule, einingsleiar samfunnsutvikling og hovudtillitsvald for Utdanningsforbundet.

Norconsult har vore engasjert som konsulent for utarbeiding av skulebruksplanen 2015-2030.

Arbeidet har vore leia av kommunalsjef Oppvekst.

Status for arbeidet har vore lagt fram for Levekårsutvalet jamleg gjennom prosessen.

Høyring

Utgreiing om framlegg til eventuelle endringar om skulestruktur vart i LEV sak 28/2015: Høyring skulestruktur i levkår sendt på høyring

Det er utarbeida to dokument som grunnlag for drøfting av skulestruktur; Skulebruksplan 2015-2030 og Utgreiing av skulestruktur. Skulebruksplan 2015 – 2030 er utarbeida av Norconsult i samarbeid med arbeidsgruppa som utgreia skulestruktur. Utgreiing av skulestruktur er utarbeida av arbeidsgruppa og dokumentet byggjer på tal, prognosar og analyser i Skulebruksplan 2015 – 2030 og har ei skulefagleg vurdering. Dokumenta vart sendt på høyring samla.

Spørsmål om skulestruktur vil berøre foreldre og nærmiljø. Skulen sitt samarbeidsutval, alternativt, foreldreråd, bør difor få høve til å uttala seg når det gjeld vedtak om skulestruktur.

Høyringa om skulestruktur i Vaksdal har vore open, slik at alle interesserte har hatt høve til å kome med uttale. FAU, SU og elevrådet ved alle skulane mfl. vart invitert til høyring i eige høyringsbrev.

Ved høyringsfrist 11. februar 2016 var det kome inn 33 uttalar.

I tillegg er det kome inn 1167 underskrifter for å oppretthalde skulestrukturen som i dag. Dei fleste uttalane tek for seg eigen skule og eige nærmiljø, men nokon har òg element i seg meir generelt om skulane og nærmiljøa i Vaksdal. Uttalane varierer frå korte uttalar i e-post til større dokument.

Innspela frå høyringa, saman med Utgreiing skulestruktur i Vaksdal kommune og Skulebruksplan 2015-2030, ligg til grunn for saka som rådmannen skal fremja for politisk handsaming i Kommunestyret.

Høyringane vart lagt fram i Levekårsutvalet, sak 07/2016 og oppsummert i Formannskap/plan- og økonomiutval 18/2016. Sakene ligg ved dette saksframlegget

Utgreiing av sak om skulestruktur

Det er utarbeida to dokument som grunnlag for drøfting av skulestruktur; Skulebruksplan 2015-2030 og Utgreiing av skulestruktur. Skulebruksplan 2015 – 2030 er utarbeida av Norconsult i samarbeid med arbeidsgruppa som utgreia skulestruktur. Dokumenta ligg som vedlegg i saka og vurderingane byggjer høyringane og på dokumenta gjeldande skulestruktur.

I tillegg vart det med bakgrunn av gjennomgang av høyringane vedteke i Formannskapet/plan- og økonomiutval i sak 18/2016 å greie ut nærare følgjande områder:

- *Kvaliteten i skulane i Vaksdal gjennom årsmelding og tilstandsrapport*
- *Reduksjonen i årsverk vil ha stor innverknad på undervisningstilbodet Vaksdal kommune skal gje skuleborna og det vil vera nødvendig å greia ut kva konsekvensar dette vil få for:*
 - *Tidleg innsats, spesielt på 1. – 4. trinn*
 - *Deling av klassar / grupper i kjernefaga (norsk, engelsk og matematikk)*
 - *Spesialundervisning til elevar med særskilde behov og særskild språkopplæring*
 - *Storleik på grupper/ lærartettleik og romkapasitet*
 - *Fagmiljøet for det pedagogiske personalet*
 - *Krav til minstetimetil til undervisning ut frå lovlegheit*
- *Belyse kva rolle skulane i Vaksdal tek i sine respektive lokalsamfunn og nærmiljø i dag, basert på høyringsuttalane.*
- *Modellar og statistikk om bustadbygging, befolkningsutvikling og pendling i Vaksdal*

Vidare følgjer utgreiingane etter vedtak i Formannskapet/plan- og økonomiutval 18/2016. Denne utgreiinga supplerer Skulebruksplan 2015-2030 og Utgreiing av skulestruktur

Frå tilstandsrapport om kvaliteten i skulane i Vaksdal

Kvaliteten i skulane i Vaksdal vert lagt fram for politisk nivå våren 2016 i Årsmelding 2015 og Tilstandsrapport for skule 2016. Dokumenta viser i kva grad me har lukkast i å forbetre resultatane i skulane i Vaksdal med dei strategiane som er lagt. Ei kort oppsummering er som følgjer:

Læringsmiljø

Læringsmiljøet i skulane i Vaksdal er i all hovudsak godt. Særleg resultatane frå dei siste års 10. årsssteg viser at Vaksdal ligg jamt med eller over landsgjennomsnittet på dei fleste områda. På 7. årsssteg er det litt meir variert, men her ligg vi òg over eller tett oppunder på landsgjennomsnittet. Det vert arbeida systematisk med læringsmiljøet på alle skulane, blant anna med programmet PALS.

Læringsresultat

Vaksdal kommune har i Kommunedelplan Oppvekst mot 2020 som mål å auke grunnskulepoeng for elevane som er ferdig med 10-årig grunnskule og sikra at nivået stabiliserer seg på nasjonalt nivå. Grunnskulepoeng er eit mål for det samla læringsutbyttet for elevar som vert sluttvurdert med karakterar. Resultatane frå dei siste 5 åra viser at elevane i Vaksdal skåra jamt fleire poeng under nasjonalt nivå og vurdert i kommunebarometeret med plass 422 av 429 kommunar. I kommunebarometeret som vert utarbeida for den enkelte kommune i Noreg årleg vert kvaliteten i skulane i Vaksdal synleggjort. Gjennomsnittleg grunnskulepoeng dei siste 4 åra når ikkje måla i Kommunedelplanen og kommunen er blant dei 5 % dårlegaste kommunane i landet. På den andre sida viser det at trivselen på skulane i Vaksdal er særleg god og blant dei 5 % av kommunane som er best i landet.

Dei faglege måla for både nasjonale prøvar og grunnskulepoeng har vi ikkje nådd dei siste åra. Skulane har arbeidd godt med tiltak for å auke læringsutbytte og snu trenden, men resultatane uteblir, særleg i høve grunnskulepoeng. Skuleåret 2014/2015 er resultatane om lag som tidlegare år og vi ligg under snittet for Hordaland og landet elles.

Resultatane frå dei nasjonale prøvane har òg dei seinare åra lagt under landsgjennomsnittet, for utanom resultatane på 9. årsssteg.

Overgang til vidaregåande skule

Bortimot alle kommunen sine ungdommar startar i vidaregåande skule etter gjennomført grunnskule. Statistikken viser at elevane i Vaksdal har hatt mindre fråfall enn landet elles dei siste ti åra. Tendensen viser likevel ei urovekkande auke av elevar i Vaksdal som fell frå, medan landet elles har ein reduksjon. Gjennomføring av vidaregåande opplæring auka sannsynet for varig tilknytning til arbeidslivet og redusera risikoen for bruk av offentlege trygde- og stønadsordningar. I Kommunedelplan Oppvekst mot 2020 er målet at elevane i Vaksdal skal ha grunnskulepoeng som landet elles. Dette er eit viktig mål då resultatet i grunnskulepoeng elevane har når dei går ut frå 10. årsteg har innverknad på fullføring av vidaregåande skule. Av dei elevar med grunnskulepoeng under 30 poeng er det i underkant av 25 % som fullfører vidaregåande skule.

Innhaldet i barnehage og skule skal gi barn og unge grunnlaget for sitt vaksne liv, livsmeistring. Mange elevar i Vaksdal har eit for svakt fagleg utbytte av opplæringa. Dette fører til at for mange elevar ikkje fullfører vidaregåande opplæring og forfallet har auka i Vaksdal dei siste åra, medan landet elles har ein reduksjon. Nesten 20 % av 24-åringar som ikkje har fullført vidaregåande skule nyttar trygde- og stønadsordningar frå staten. Eit kunnskapsintensivt og spesialisert arbeidsliv, ny teknologi og betydinga av den enkelte si allmenndanning, gjer at alle elevar treng å utvikla solide faglege kunnskapar og ferdigheiter i skulen.

Utgreiing av dei økonomiske konsekvensar av å oppretthalda skulestrukturen som i dag

Reduksjonen i årsverk vil ha stor innverknad på undervisningstilbodet Vaksdal kommune skal gje skuleborna. Økonomiplan 2016 – 2019 føreset å redusera rammene til oppvekst med kr 5 925 000 i perioden 2015 – 2019. Denne reduksjonen utgjer omlag 9,5 undervisningsårsverk, rekna ut frå ei gjennomsnittleg årsløn for lærarar i Vaksdal pr. 2014.

Skulane i Vaksdal har dei 5 siste åra redusert med 10 lærarårsverk. Dette har ført til at elevane i dag er fleire elevar pr. lærar enn gjennomsnittet i landet elles og berre Bergen, Os og Askøy kommunar i Hordaland har fleire elevar pr. lærar enn Vaksdal. Det same gjeld timar til undervisning. Vaksdal gjev færre timar til undervisning pr. elev enn tidlegare år og berre kommunane Bergen, Os og Askøy i Hordaland gjer same eller færre timar enn Vaksdal. Det vil verta vanskeleg å drifta skulane på ein god måte med ytterlegare nedrykk på omlag 9,5 årsverk, noko som elevane vil merka med større grupper og færre lærarar til støtte og hjelp.

Skulane i Vaksdal har greia ut strukturkonsekvensar på den enkelte skule ved å oppretthalda skulestrukturen basert på økonomiplanen 2016-2019 ut frå følgjande områder:

- *Tidleg innsats, spesielt på 1. – 4. trinn*
- *Deling av klassar / grupper i kjernefaga (norsk, engelsk og matematikk)*
- *Spesialundervisning til elevar med særskilde behov og særskild språkopplæring*
- *Storleik på grupper/ lærartettleik og romkapasitet*
- *Fagmiljøet for det pedagogiske personalet*
- *Krav til minstetimetall til undervisning ut frå lovlegheit*

Tidleg innsats, spesielt på 1. – 4. trinn

Tidleg innsats må ivaretakast av læraren som underviser klassen. Det vil seie at tilpassa opplæringa i norsk og matematikk, som mellom anna fordra særleg høg lærartettleik i 1. – 4. årsteg, vil verta ivareteke av læraren som underviser heile klassen og lærartettleiken vert ikkje auka. Tidleg innsats særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning vil òg gjennomførast av læraren som underviser klassen. For å kunne løyse ut ressursar til tidleg innsats er det mogeleg å undervisa 30 – 50 elevar saman i nokre fag. Her vil skulane få utfordring

med storleik på klasserom og må finne alternative læringsareal som undervisning ute eller gymsal/samfunnssal.

Deling av klassar / grupper i kjernefag (norsk, engelsk og matematikk)

Dei seinare åra har skulane i Vaksdal nytta tal for samanslåing av årssteg etter tidlegare brukte «klassedelingsstal». I grupper der fleire årssteg går saman, t.d. 1. og 2. årssteg, har skulane i Vaksdal tidlegare delt årsstega i kjernefaga faga matematikk, norsk og engelsk. Desse timane som skal styrkja opplæring er vorte redusert dei siste åra og dei økonomiske rammene i økonomiplanen vil føre til at grupper der fleire årssteg går saman må undervisast saman på tvers av årssteg i alle fag, òg i kjernefaga. Dette er krevjande både for borna og for lærarane då det er store forskjellar i utviklinga til elevane, spesielt dei første åra med grunnopplæringa.

Spesialundervisning til elevar med særskilde behov og særskild språkopplæring

Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning. Dette er varierende frå skule til skule og år til år. Skulane i Vaksdal nytta skuleåret 2015/2016 15 % av undervisningstimar totalt til spesialundervisning (nasjonalt 17 %). I utgreiinga av dei økonomiske konsekvensane har skulane lagt inn 15 % spesialundervisning av det lovfesta timetalet på dei einskilde trinna og vil med det kunne oppretthalda spesialundervisning til elevar med særskilde behov.

Elevar som har behov for særskild språkopplæring må få dekkja si opplæring i ordinær klassen saman med dei andre elevane. Dette vil vera utfordrande både for elevar og lærarar, særleg inntil borna har lært seg norsk godt noko til å forstå kva som vert samtala om i klasserommet. Minoritetspråklege elevar kan gå på i ein mottaksklasse på annan skule enn nærskulen inntil to år. For å styrkje og samla kompetansen og kapasiteten i høve opplæringa for minoritetspråkleg elevar kan Vaksdal kommune oppretta ein mottaksklasse på Dale barne- og ungdomsskule.

Storleik på grupper / lærartettleik og romkapasitet

Storleiken på klasseromma på dei ulike skulane variera. Vaksdal og Dale har klasserom med plass til 26-28 elevar, medan romma på Stanghelle variera frå 19 elevar til 24 elevar. Avgrensingar i romkapasitet på Stamnes gjeld spesialrom til mat og helse og kroppsøving.

Storleiken på gruppene, slik vi kjenner elevtalet i dag, vil kunne gjera seg nytte av dei romma skulane har, men storgrupper på 30 – 50 elevar må ha andre alternative læringsareal enn ordinære klasserom. Alternative læringsareal kan vera undervisning ute og i gamsa/samfunnssal.

Fagmiljø for det pedagogiske personalet

Hausten 2015 vart det innført kompetansekrav til undervisning i norsk, engelsk og matematikk på 1. – 7. årssteg. Frå tidlegare har det vore kompetansekrav til undervisning i både i kjernefaga norsk, engelsk og matematikk og i andre fag på 8. – 10. årssteg.

Med færre tilsette vil fagmiljøa verta mindre. I tillegg vert det òg ein konsekvens når lærarar går av med alderspensjon. Skulane kan ikkje erstatta lærarar som sluttar med same fagkompetanse, ev. fagkompetanse som skulen treng. Med bakgrunn i at regjeringa er vorte særleg strenge i høve kompetansekrav til lærarane i dei einskilde faga, kan dette føra til vanskar i høve tilstrekkeleg og rett kompetanse på den einskilde skule. Dette gjeld på både barnesteget og ungdomssteget.

Krav til minstetimetall til undervisning

Det er fastsett eit *samla minstetimetall* for elevar på 1.-7 årssteg og for elever på 8.-10. årssteg som elevane har rett til. Skuleeigar har plikt til å gje dette timetalet, men står fritt til å tilby fleire timar.

Med dei økonomiske rammene som ligg i økonomiplanen vil vi ikkje kunne gjennomføre all undervisninga som vi skal gje elevane ved å ha klassar mellom 20 – 30 elevar. For å kunne stette

krav til minstetimetallet vil det vera nødvendig å undervisa storgrupper på 30 – 50 elevar i enkelte fag.

Rolla skulane tek i sine respektive lokalsamfunn og nærmiljø i dag, basert på høyringsuttalane
I forskinga vert det vist til tre ulike typar modellar for korleis ein skule kan samhandla med lokalsamfunnet på (Melheim, 2009; Edvardsen, 2004; Helle-Olsen, 1991). Den første modellen er den samfunnsignorante skulen som ikkje tilpassar arbeidet i skulen til den lokale konteksten, men operera isolert frå lokalsamfunnet. Ein annan modell er den samfunnspassive skulen som er open for informasjon og kontakt med omgivnadene og samhandlar med lokalsamfunnet på eit nivå som påverkar undervisninga, t.d. ekskursjonar og prosjektoppgåver. Den samfunnsaktive skulen som er den tredje modellen, er ein ressurs for lokalsamfunnet gjennom å tilby tenester utover grunnskuleopplæring. Ved gjennomgang av høyringane kjem det klart fram at skulane i Vaksdal er den samfunnsaktive skulen som nærmiljøet og lokalsamfunnet set høgt i verdi i bygda.

Vaksdal skule

I høyringane skildra instansane at skulen i nærmiljøet er viktig og positivt for bygda og som ein plass der ein kan møtast både ute og inne. Skulen er ein viktig samarbeidspartnar for lag og organisasjonar. Med skulen i nærmiljøet kan elevane gå til og frå skulen, noko som er bra for borna. Ved å flytte borna til annan skule vert nærleiken mellom skule og heim teke frå borna. Skulen er limet i lokalmiljøet.

Stanghelle skule

I høyringane skildra instansane at skulen og skulebygget fungera som er ein motor i lokalsamfunnet. Utområdet til skulen er fint opparbeidd og gjev moglegheit for varierte aktivitetar, både på fritid og i skuletid. Det vert òg peika på at lag og organisasjonar nyttar skulen på ettermiddagen/kvelden og ungdomsklubben er særleg nemnd som noko ein er redd for å misse. Stanghelle skule er ein plass der ein kan møtast både ute og inne.

Dale barne- og ungdomsskule

I høyringane skildra instansane at skulen er viktig knutepunkt for bygda. Det vert peika på fordelane med skulen i nærmiljøet der ein har eit kjent nærmiljø, sosialt nettverk og overgang barnehage- skule. Skulen er ein samarbeidspartnar for lag og organisasjonar og som ein plass der ein kan møtast både ute og inne.

Stamnes skule

I høyringane skildra instansane at skulen er viktig for bygda. Her er det feiringar og markeringar, møter og er ein formell og uformell møteplass. Det er eit veldig godt skule-heimsamarbeid med dugnadsånd og eigarkjensle til skulen. Det vert òg peika på at det er kort reisetid slik at borna får vera med vener og familie etter skuletid. Uteområdet er fint opparbeidd og gjev moglegheit for varierte aktivitetar, både på fritida og i skuletida.

Befolkningsutvikling, bustadbygging og pendling i Vaksdal

Befolkningsutvikling

Frå år 2000 til 2015 har folketalet i Vaksdal kommune gått ned med 2,3%. Internt i kommunen er det ein tendens til at områda utanfor stasjonsbyane Vaksdal, Stanghelle og Dale har opplevd størst nedgang. Vaksdal og Dale har hatt positiv folketalutvikling i perioden.

Størst nedgang i prosent finn ein i Bergsdalen og Eidslandet/nedre Eksingedalen, medan

Straume/Stamnes opplever størst nedgang i absolutte tal. Grunnkretsane Stanghelle og Stanghelle Vest er slått saman i denne utgreiinga for at ein skal operere med eit samla tal for Stanghelle, men det er verdt å merke seg at Stanghelle vest har ei folkeauke på 21,3% medan Stanghelle (aust for Dalevågen) har ein nedgang i folketalet på 12,8% . Eit meir detaljert kart over folketaletsutviklinga 2000-2015 er vist i vedlegg.

Det er ikkje utarbeidd prognosar på grunnkrets nivå for Vaksdal kommune, men det er tilstrekkeleg i denne samanheng å peike på at om utviklingstrekk frå dei seinaste åra hald fram, vil befolkninga i kommunen i større grad konsentrere seg kring dei tre stasjonsbyane og folketalet i utkantane av kommunen vil reduserast ytterlegare.

Bustadbygging

Vaksdal kommune har ein stor overvekt av einebustadar og tomannsbustadar. Det er få mindre bustader som leilegheiter, blokker etc. Tal frå SSB syner at utviklinga i Vaksdal kommune dei seinare år har gått i retning av ein meir variert bustadstruktur. Likevel er kommunen framleis dominert av einebustadar med eit relativt høgt arealbeslag.

Det er registrert 16 reguleringsplanar i kommunen som ikkje er fullt utbygd med bustadar. Oppteljinga av bueiningar er basert på plankart og føresegnar i vedtekne reguleringsplanar der gjeldande arealdel til kommuneplanen ikkje legg opp til ein annan arealbruk enn i reguleringsplanane. I somme tilfelle der føresegnene ikkje gjer grunnlag til å rekne ut kapasitet, er talet basert på ein kvalitativ vurdering av plankartet samanlikna med tilgrensande bustadstruktur.

Tabell 1 i vedlegg syner at det totalt er ein teoretisk kapasitet for kring 350 nye bustadar i vedtekne reguleringsplanar. Om ein legg til grunn 2,5 personar per bueining vil det seie at planane har kapasitet til å ta hand om ein folketalsvekst på i underkant av 1000 personar.

Pendling

Tal frå SSB viser at Vaksdal pr. 4. kvartal har ei pendling ut på 892 personar. Dei fleste av desse pendlar til Bergen, 556 personar, medan andre pendlar til Voss, Modalen og andre nærliggande kommunar. I vedlegg er det sett opp ein tabellen med ei oversikt over pendlingstøm etter bustadkommune og arbeidsstadskommune pr. 4. kvartal 2014, SSB, tal sysselsette personar busett i Vaksdal

Økonomiplan og kunnskapsgrunnlaget til kommunereforma «Vaksdal som eigen kommune» omtalar utviklingstrenda nærare.

Vurdering av dei fire alternativa i utgreiing om skulestruktur i Vaksdal

Skulesektoren i Vaksdal kommune står ved eit vegskilje. Eldre bygningsmasse med stort renoveringsbehov, nye krav om kvalitet i tenestene og ein pressa økonomi gjer at vi må vurdere skulestrukturen i Vaksdal. Det er rådmannen si vurdering at kommunen bør nytte dette høve til å stake ut ein ny kurs for skulane der vi set oss som mål at alle borna våre skal ha eit god, moderne og funksjonell skule som innbyr til trivnad, aktivitet, glede og læring. Pedagogisk innhald og fysisk utforming må gå hand i hand når vi nå skal utforma framtidas skule i Vaksdal. Det er argument som talar for både det eine og det andre i kvart enkelt alternativ. Rådmannen har valt å sortere desse argumenta under tre overskrifter; pedagogiske vurderingar, samfunnsmessige vurderingar og økonomiske vurderingar

Pedagogiske vurderingar

Den viktigaste ressursen i skulane er personalet som jobbar der. Den desidert største delen av skulane sitt driftsbudsjett er lønsutgifter, og det er i relasjonen mellom born og vaksen kvaliteten på tenesta vert bestemt. Ein kvalitativ god skule er difor basert på individa som er tilsett. Strukturelle endringar vil aldri kunne rokke på dette enkle faktum, men det er likevel rådmannen si vurdering at òg strukturelle faktorar spelar inn når kvaliteten skal vurderast.

Dei små skulane i Vaksdal sitt store fortrinn har vore små elevgrupper og med det høg lærartettleik. Lærarar som underviser ei elevgruppe på 10 - 15 elevar har rimelegvis meir tid til kvar elev enn ein lærar som underviser ei gruppe på nærmare 30. Det er i dag færre elevgrupper med 10 – 15 elevar i Vaksdal enn tidlegare. Særleg på Dale barne- og ungdomsskule og på Stanghelle skule har elevgruppene vorte større med fleire årssteg i same elevgruppe.

Samanlikna med andre kommunar viser lærartettleik og tal undervisningstimar til elevane at vi i dag ligg på nivå som vekstkommunar i Hordaland. Desse opplever press på skuleplassar og har store klassar. Fortrinnet med små elevgrupper og stor lærartettleik er ikkje lenger kvardagen i skulane i Vaksdal og med rammevilkåra som ligg i økonomiplan 2016-2019 vil dette forsterkast i negativ retning.

Målet om eit godt fagmiljø i skulane er grunngeve i mykje både norsk og internasjonal forskning som seier at kollegial samarbeid om undervisningspraksis gjer betre læringsmiljø for elevene. Den profesjonelle lærer er en samarbeidande og ikkje en privatpraktiserande lærer. Frå hausten 2015 er det innført nasjonale krav til at lærarar må ha fagleg fordjuping i norsk, engelsk og matematikk for å undervisa i faga. Rådmannen meiner forskriftsendringa vil krevja ei omlegging frå generalistlæraren til meir spesialiserte faglærarar i skulane i Vaksdal. For å møte dette er det føremålstenleg at grunnskulen etablera større og sterkare fagmiljø blant dei tilsette. Vaksdal kommune har mange dyktige lærarar, men mange av desse lærarane manglar formell kompetanse i faga dei underviser i. Dette er ei utfordring vi må møte gjennom å gje lærarane tilbod om vidareutdanning, men samstundes er det rådmannen si vurdering at det på små skular vil verta svært vanskeleg å møta desse krava. Små skular med få lærarar vil ikkje i same grad som store skular ha høve til å nytte seg av faglærarar, og vil difor måtte vidareutdanna ein og same lærar innan fleire fagområder. Dette er både tids- og kostnadskrevjande. I eit slikt perspektiv er det altså rimeleg å anta at små skular vil ha utfordringar med å møta kvalifikasjonskrava i faga norsk, matematikk og engelsk i lang tid framover.

Det er i utgreiinga peika på at små fagmiljø på skulane med få lærarar vil verta meir sårbart enn med større fagmiljø. Hovudgrunngevinga for at større fagmiljø gjev gode læringsmiljø, er at fagmiljøa står sterkare i større einingar. Lærarane i skulen treng eit miljø rundt seg til å drøfta praksis og vidareutvikla metodikken sin. Skulane har endra sterkt karakter dei seinare åra. Det er ein mykje tydelegare forventning om at skulane skal vera i fagleg utvikling og levera gode resultat i form av høg trivnad, gode læringsresultat og auka gjennomføringsgrad i vidaregåande opplæring. Dette er ein viktig del av samfunnsoppdraget for skulen. Resultata frå skulane i Vaksdal viser at elevane har dårlegare læringsresultat enn elevar elles i landet og det er variasjon mellom skulane og mellom årskulla. Det psyko-sosiale miljøet er godt ved alle skulane i kommunen.

Alternativ 0 – Vidareføring av dagens skulestruktur

Ei vidareføring av skulestrukturen slik den er i dag vil ha store negative pedagogiske konsekvensar for elevane i Vaksdal. Konsekvensane er skildra i økonomiske konsekvensar ved å oppretthalda skulestrukturen som i dag.

Alternativ 1 – Fem skular – 5. – 10. årssteg samla på Dale barne- og ungdomsskule

Elevane frå Vaksdal, Stanghelle, Dale, Stamnes og ev. Eidslandet på 5. – 7. årsteg vert samlokalisert på Dale barne- og ungdomsskule, medan Eksingedalen skule held fram som i dag. Det vil gje eit samla elevtal på om lag 400 elevar og ein vil ha behov for eit nytt skulebygg.

Samlokalisering vil gje elevane i Vaksdal eit meir likeverdig tilbod knytt til innhaldet i skulen på 5.- 7. årsteg. Likeverdig i høve faktorar som fysiske og bygningsmessige tilhøve, digital-tilgang, spesialrom og tilgang på gode faglærarar. Ein ny barne- og ungdomsskule får moderne fasilitetar med stor grad av fleksible romløysningar. Dette gjev betre mogelegheit for tilpassa opplæring gjennom variasjon og breidde i metodeval og organisering av undervisninga på årstega.

Det pedagogiske tilbodet til elevar med ulike behov kan samordnast ved ein felles barne- og ungdomsskule for 5. – 10 årsteg. Det gjev betre ressursutnytting til ulike elevgrupper som elevar med behov for spesialundervisning, tilpassingar for sterke elevar og andre interessegrupper. Sosialt vert det større mangfald for elevane og større mogelegheit for å finne likesinna. Samla administrasjonsressurs vil gje stordriftsfordelar.

Med eit større fagmiljø på Dale barne- og ungdomsskule vil ein samstundes ha større mogelegheit til ei omlegging frå generalistlæraren til meir spesialiserte faglærarar i skulane i Vaksdal frå 5. – 10. årsteg.

Ved å samla 5. – 10. årsteg vil ein òg i større grad ha høve til å samla tverrfagleg kompetanse, t.d. PPT, helsesøster og andre, for ein meir effektiv ressursutnytting inn mot born, foreldre og andre samarbeidspartnarar.

Nærmiljøskulane med 1. – 4. årsteg, vil få eit allereie lågt elevtal nesten halvert ved skulane på Vaksdal, Stanghelle og Stamnes. Avhengig av samla elevtal vil ein fådelt skule stå igjen med 2-4 klassar, noko som er lite i fagleg og sosial samanheng. Færre lærarar på skulen fører samstundes til redusert fagmiljø og fagkompetanse. Det vil ikkje seie at store skular er betre enn små skular, men på små skular med få lærarar vil det verta meir sårbart i høve kompetansen til den enkelte lærar og høve erfaringslæring. Å oppretthalda nærmiljøskulane fordrar at ein nyttar kompetansen ein har i dei enkelte faga på tvers av skulane og betra erfaringslæring i nettverkarbeid imellom skulane.

Alternativ 2 – Tre skular – Dale barne- og ungdomsskule, Vaksdal skule og Eksingedalen skule
Elevane frå Stanghelle, Dale, Stamnes og ev. Eidslandet vert samlokalisert på Dale barne- og ungdomsskule, medan Vaksdal og Eksingedalen vert lokalisert som i dag. Det vil gje eit samla elevtal på om lag 400 elevar og ein vil ha behov for eit nytt skulebygg.

Både Dale barne- og ungdomsskule og Vaksdal skule vil truleg få store nok fagmiljø som har kompetanse og kapasitet til å skapa gode læringsmiljø. På Dale barne- og ungdomsskule vil ein få styrkja eit allereie etablert læringsmiljø, medan ein på Vaksdal skule må vidareutvikla allereie etablert læringsmiljø. Ein vil òg ha større mogelegheit til ei omlegging frå generalistlæraren til meir spesialiserte faglærarar, særleg ved Dale barne- og ungdomsskule der ein òg vil ha fagmiljøet som underviser 8. – 10. årsteg .

Det pedagogiske tilbodet til elevar med ulike behov kan samordnast i større grad på færre skular. Det gjev betre ressursutnytting til ulike elevgrupper som elevar med behov for spesialundervisning, tilpassingar for sterke elevar og andre interessegrupper. Sosialt vert det større mangfald for elevane og større mogelegheit for å finne likesinna.

Ved å samla elevane på tre skular vil ein òg i større grad ha høve til å samla tverrfagleg

kompetanse, t.d. PPT, helsesøster og andre, for ein meir effektiv ressursutnytting inn mot born, foreldre og andre samarbeidspartnarar.

Alternativ 3- To skular – Dale barne- og ungdomsskule og Eksingedalen skule

Elevane frå Vaksdal, Stanghelle, Dale, Stamnes og ev. Eidslandet vert samlokalisert på Dale barne- og ungdomsskule, medan Eksingedalen vert lokalisert som i dag. Det vil gje eit elevtal på om lag 500 elevar og ein vil ha behov for eit nytt skulebygg.

Samlokalisering av alle elevane vil i ein felles barne- og ungdomsskule vil gje elevane i Vaksdal eit meir likeverdig tilbod knytt til innhaldet i skulen. Likeverdig i høve faktorar som fysiske og bygningsmessige tilhøve, digital-tilgang, spesialrom og tilgang på gode faglærarar. Ein ny barne- og ungdomsskule får moderne fasilitetar med stor grad av fleksible romløyningar. Dette gjev betre mogelegheit for tilpassa opplæring gjennom variasjon og breidde i metodeval og organisering av undervisninga.

Det pedagogiske tilbodet til elevar med ulike behov kan samordnast ved ein felles barne- og ungdomsskule. Det gjev betre ressursutnytting til ulike elevgrupper som elevar med behov for spesialundervisning, tilpassingar for sterke elever og andre interessegrupper. Sosialt vert det større mangfald for elevane og større mogelegheit for å finne likesinna. Samla administrasjonsressurs vil gje stordriftsfordelar.

Eit større fagmiljø gjer gode læringsmiljø og fagmiljøet står sterkare på større skular. Lærarane i skulen treng eit miljø rundt seg til å drøfta praksis og vidareutvikla metodikken sin. Med eit større fagmiljø på Dale barne- og ungdomsskule vil ein samstundes ha større mogelegheit til ei omlegging frå generalistlæraren til meir spesialiserte faglærarar i skulane i Vaksdal frå 1. – 10. årsteg.

Ved å samla elevane på to skular vil ein i større grad ha høve til å samla tverrfagleg kompetanse og lovpålagte tenester slik at desse (barnevern, PPT, helsesøster ev. andre) får ein meir effektiv ressursutnytting inn mot born, foreldre og andre samarbeidspartnarar.

Økonomiske vurderingar

Vaksdal kommune har ein pressa økonomi, og skulane må driftast effektivt. For å møte dette kravet må skulane nytte kapasitet sin fullt ut. Utgreiinga viser at det er ledig kapasitet på alle skulane i Vaksdal, sjølv om det periodevis i tida 2016-2030 vil vera god utnytting av kapasiteten ved Vaksdal skule.

Økonomiplan 2016 – 2019 føreset at å redusera rammene til oppvekst med kr 5 925 000 i perioden 2015 – 2019. Vurderinga som vert gjort i dei ulike alternativa er basert på økonomitala som ligg til grunn for utgreiinga av skulestruktur. I mandatet om utgreiing og vurdering av skulestruktur heiter det at skulestrukturen må tilpassast dei økonomiske rammene som er tildelt.

Alternativ 0 A/B – Vidareføring av dagens skulestruktur

I alternativ 0A vil kostnader knytt til undervisning og skyss vera som i dag. Ved rehabilitering av Dale barne- og ungdomsskule vil ein heller ikkje få redusert driftskostnader i høve FDV og kapitalkostnader.

I alternativ 0B vil kostnader knytt til undervisning og skyss vera som i dag. Ved bygg av ny Dale barne- og ungdomsskule vil ein få redusert driftskostnader i høve FDV og kapitalkostnader med

5,7 mill. pr. år (2015-2030).

Alternativ 1 er ikkje tilpassa dei økonomiske rammene som er tildelt og konsekvensane er skildra under overskrifta Økonomiske konsekvensar ved å oppretthalde skulestrukturen som i dag.

Alternativ 1 – Fem skular – 5. – 10. årsteg samla på Dale barne- og ungdomsskule

I alternativ 1 vil kostnader knytt til undervisning verta redusert med 4 mill. årleg, medan skyss vil få ein auka kostnad årleg med 0,6 mill. Samla vil kostnaden gå ned 3,4 mill. årleg (2015-2030). Av dei 3,4 mill. kjem 1,6 mill. som reduksjon i høve kjøpa av elevplassar i Modalen kommune.

I alternativ 1 føreset ein ny Dale barne- og ungdomsskule med ein kapasitet til 400 elevar. Driftskostnader i høve FDV og kapitalkostnader vert redusert med 3,6 mill. pr. år (2015-2030).

Alternativ 1 vil gje ei innsparing som er nærare tildelte rammer, men ytterlegare reduksjon i undervisningsdrift av skulen må gjennomførast.

Alternativ 2 – Tre skular – Dale barne- og ungdomsskule, Vaksdal skule og Eksingedalen skule

I alternativ 2 vil kostnader knytt til undervisning verta redusert med 3,9 mill. årleg medan skyss vil få ein auka kostnad årleg med 0,6 mill. Samla vil kostnaden gå ned 3,3 mill. årleg (2015-2030). Av dei 3,3 mill. kjem 1,6 mill. av kjøpa av elevplassar i Modalen kommune.

I alternativ 2 føreset ein ny Dale barne- og ungdomsskule med ein kapasitet til 400 elevar. Driftskostnader i høve FDV og kapitalkostnader vert redusert med 6,3 mill. pr. år (2015-2030).

Alternativ 2 vil gje ei innsparing som er nærare tildelte rammer, men ytterlegare reduksjon i undervisningsdrift av skulen må gjennomførast.

Alternativ 3- To skular – Dale barne- og ungdomsskule og Eksingedalen skule

I alternativ 3 vil kostnader knytt til undervisning verta redusert med 8,4 mill. årleg medan skyss vil få ein auka kostnad årleg med 1,2 mill. Samla vil kostnaden gå ned 7,2 mill. årleg (2015-2030). Av dei 7,2 mill. kjem 1,6 mill. av kjøpa av elevplassar i Modalen kommune.

I alternativ 3 føreset ein ny Dale barne- og ungdomsskule med ein kapasitet til 550 elevar. Driftskostnader i høve FDV og kapitalkostnader vert redusert med 7,1 mill. pr. år (2015-2030).

Alternativ 3 vil gje ei innsparing som er innanfor dei noverande tildelte økonomiske rammene i økonomiplanen 2016-2019.

Samfunnsmessige vurderingar

I høyringane kjem det fram at skulane i Vaksdal er samfunnsaktive og ein ressurs for lokalsamfunnet gjennom å tilby tenester utover grunnskuleopplæring. Det vert òg peika på bustadutvikling og attraktivitet som ein faktor ved endring av skulestruktur.

Skuleskyss vil vera aktuelt i alle alternativ. Alternativ 0 har færrest born med skyss, alternativ 1 og 2 har om lag same talet born med skyss, medan alternativ 3 ar flest born med skyss. I høyringane vert det peika på tre utfordrande forhold kring skuleveg og skuleskyss; farlege vegar som er utsett for ras og ulukker, tidsbruk for elevane ved lengre skuleveg og utrygg oppleving for elevane ved å ta buss til skulen. Vaksdal kommune er ein langstrakt kommune med mange vegar som kan følast utrygge. Foreldre og elevar si oppleving av at det er utrygt å ferdast på vegane kan ikkje motprovast. Ved eventuell endring av skulestruktur og med det auka del elevar som må ta buss til skulen, må det arbeidast med, saman med transportør å gjera skuleskyssen så trygg som mogeleg og organisera det slik at ungane opplever det som trygt.

Alternativ 0 A/B – Vidareføring av dagens skulestruktur

Ved vidareføring av skulestrukturen slik den er i dag vil skulane truleg skulane halde fram med å vera samfunnsaktive skular som ein ressurs for lokalsamfunnet gjennom å tilby tenester utover

grunnskuleopplæring.

SFO vil vera eit tilbod i nærmiljøet og dei aller fleste borna kan gå til og frå skulen.

Alternativ 1 – Fem skular – 5. – 10. årssteg samla på Dale barne- og ungdomsskule

Ved å oppretthalde 1. – 4. årssteg i kvar bygd vil truleg skulane halde fram med å vera samfunnsaktive skular som ein ressurs for lokalsamfunnet gjennom å tilby tenester utover grunnskuleopplæring slik som i dag.

SFO vil vera eit tilbod i nærmiljøet og dei aller fleste borna i 1. – 4. årssteg kan gå til og frå skulen.

Alternativ 2 – Tre skular – Dale barne- og ungdomsskule, Vaksdal skule og Eksingedalen skule

Stamnes og Stanghelle vil miste SFO-tilbodet i nærmiljøet og ein konsekvens er at foreldre som ynskjer borna i SFO får ekstra tid til transport av borna til og frå SFO. Dette kan opplevast som negativt og meirbelastande for småbarnsfamiliar i ein elles travel kvardag. Særleg kan dette gjelde for dei som pendlar til arbeid i andre kommunar enn Vaksdal. Fleire høyringsuttalar peikar òg på denne konsekvensen som negativt.

Den samfunnsaktive skulen som ein del av Stanghelle og Stamnes vil mogeleg verta svekka. Likevel vil ein skule på Dale kunne vera ein samfunnspassiv skulen som er open for informasjon og kontakt med omgjevnaden og samhandlar med lokalsamfunnet på eit nivå som påverkar undervisninga, t.d. ekskursjonar og prosjektoppgåver. Dale barne- og ungdomsskule har erfaringar med slikt arbeid.

Attraktivitet og befolkningsutvikling er trekt fram i høyringane som ein konsekvens ved å flytte alle elevane frå Stamnes og Stanghelle til Dale.

Alternativ 3- To skular – Dale barne- og ungdomsskule og Eksingedalen skule

Stamnes, Stanghelle og Vaksdal vil miste SFO-tilbodet i nærmiljøet og ein konsekvens er at foreldre som ynskjer borna i SFO får ekstra tid til transport av borna til og frå SFO. Dette kan opplevast som negativt og meirbelastande for småbarnsfamiliar. Særleg kan dette gjelde for dei som pendlar til arbeid i andre kommunar enn Vaksdal. Fleire høyringsuttalar peikar òg på denne konsekvensen som negativt.

Den samfunnsaktive skulen som ein del av Vaksdal, Stanghelle og Stamnes vil mogeleg verta svekka. Likevel vil ein felles skule kunne vera ein samfunnspassiv skulen som er open for informasjon og kontakt med omgjevnaden og samhandlar med lokalsamfunnet på eit nivå som påverkar undervisninga, t.d. ekskursjonar og prosjektoppgåver. Dale barne- og ungdomsskule har erfaringar med slikt arbeid.

Attraktivitet og befolkningsutvikling er trekt fram i høyringane som ein konsekvens ved å flytte alle elevane frå Vaksdal, Stamnes og Stanghelle til Dale.

Samla vurdering

Mandatet til rådmann er at skulestrukturen i Vaksdal skal greiast ut og vurderast i ein heilskapleg analyse der pedagogiske, samfunnsmessige og økonomiske vurderingar skal leggjast vekt på. Skulestrukturen må tilpassast dei økonomiske rammene som er tildelt. Utgreiinga skal visa konkrete alternativ for ein framtidig skulestruktur som skal gje ein framtidsretta skule der opplæringstilbodet skal vera likeverdig uavhengig av kor i kommunen ein bur.

Når ressursramma til skulane skal reduserast, er det viktig å vurdere kvaliteten på opplæringa til elevane opp mot ei eventuell endring av skulestruktur. Det er eleven sitt læringsmiljø som skuleeigar har ansvar for, ei opplæring som tek omsyn til eleven si føresetnad for læring og utvikling for livsmeistring. For å tilpassa dei økonomiske rammene vurderer rådmannen at ei endring av skulestrukturen vil sikra betre kvalitet på tilbodet til den einskilde elev. Ei endring av skulestrukturen vil òg gje meir kvalitativ effekt av samla tilgang på ressursar og kompetanse og

vil gje kommunen best mogeleg utgangspunkt for å byggje ut ein framtidsretta arena for læring, lokalitetar som stimulera til læring og vekst.

Rådmannen si vurdering ut frå pedagogiske og økonomiske omsyn tilseier at ein felles skule for elevane på 1. – 10. årsteg frå Vaksdal, Stanghelle, Dale, Stamnes og ev. Eidslandet vil skapa eit betre læringsmiljø for elevane. Grunngevinga for dette er:

- Innsparing er i høve forpliktande økonomiplan og kvalitetsheving
- Skulane vert meir robuste i høve ressursutnytting knytt til personell, fagkompetanse og økonomi
- Den pedagogiske kvaliteten får eit større og meir fleksibelt rom for utvikling og tilpassing
- Spesialpedagogiske ressursar vert på færre plassar og kan gje eit samla og heilskapleg tilbod
- Særskild språkopplæring vert på færre plassar og kan òg på dette feltet gje eit samla og heilskapleg tilbod
- Det gjer ein betre utnytting av kapasitet enn dagens struktur
- Nytt skulebygg vil gje ein framtidsretta arena for læring og lokalitetar som stimulera til læring og vekst
- Det vert høve til å samla tverrfagleg kompetanse, t.d. PPT, helsesøster og ev. andre, for ein meir effektiv ressursutnytting inn mot born, foreldre og andre samarbeidspartnarar.

I vurderingane av dei ulike alternativa er det positive pedagogiske argument for alle dei tre alternativa som gjeld endring i skulestrukturen. Alternativet med felles 5. – 7. årsteg og alternativet med ein skule for 1. – 7. årsteg på Vaksdal og ein skule for 1. – 10. årsteg på Dale har likevel den utfordringa at det økonomisk ikkje vil gje store nok innsparingar til å møte tildelinga som ligg i økonomiplanen 2016-2019. Handlingsrommet til å gje auka undervisningstimar i høve tilpassa undervisning, tidleg innsats, spesialundervisning og særskilt språkopplæring vil ikkje gjera skulane robuste.

Nokon vil synast at ein skule med 550 elevar vert for stor, at elevar kan verta oversett og at mobbing har lettare for å utvikla seg. I praksis vil dette handla om ei god organisering og gode rutinar. Eit uteområde kan til dømes greitt organiserast i mindre områder der t.d. ungdomssteget får eit eige uteområde og at dei minste elevane får eit eige uteområde.

Dei samfunnsmessige konsekvensane som gjeld attraktivitet og befolkningsutvikling er vanskeleg å vurdere i høve endring av skulestruktur. Det er ikkje funne forskning som har funnet støtte for at bygder vert fråflytta fordi skulen vert lagt ned. Det ser derimot ut til at nedlegging av ein skule ofte er ein konsekvens av at bygda allereie er uttynna. Viss befolkninga vert tynna ytterlegare ut etter skulenedlegging, er det vanskeleg å vise til at det skuldast nedlegging eller om det er eit resultat av ei utvikling som ville skjedd uansett. Det er såleis vanskeleg å seie i kor stor grad skule spelar inn på ein stad sin attraktivitet som bustad, og det er truleg andre element som påverkar meir enn skule. Det er likevel slik at på sikt neppe vil vera positivt for eit lokalsamfunn at skulen vert lagt ned.

Rådmannen si vurdering er at samfunnsmessige omsyn tilseier at endring av skulestruktur kan ha innverknad på lokalmiljøet og kvardagen til familiar med born i skulen. Bygder som misser skulen sin kan i større grad få ein samfunnspassiv skule og foreldre med born i SFO får ei meirbelastning med lengre transport til og frå SFO. Fleire elevar får lengre veg til skulen og vil vera avhengig av skuleskyss. Ei nedlegging av skular kan òg spela inn på bygda sin attraktivitet som bustad

Ein eventuell ny barne- og ungdomsskule skal vera ein skule for framtida. Omsynet til elevane si læring, deira sosiale og faglege utvikling er det viktigaste. Eit nytt moderne bygg med eit robust fagmiljø og fagtilbod vil gje borna eit godt utgangspunkt for å utvikla evnene sine best mogeleg for å meistre livet. For ein kommune med ein stram økonomi er det viktig å velja ei løysing som er driftsmessig forsvarleg og fører til rasjonalitet i eiendomsforvaltninga.

Rådmannen si innstilling til handsaming i formannskap/plan og økonomiutval:

Slik rådmannen ser det har det vore ein brei prosess i samsvar med formkrava for endring av skulestruktur. Mange uttalar og ytringar har kome inn og alle har vorte vurdert i prosessen. Alle relevante instansar er høyrte.

Etter ei samla vurdering av pedagogiske, samfunnsmessige og økonomiske omsyn vil rådmannen tilrå ei endring av skulestrukturen i Vaksdal.

Rådmannen vil òg leggja fram eit alternativt framlegg for å imøtekomma eit ev. fleirtal for å halde fram med skulestrukturen som i dag.

Framlegg til vedtak:

1. Skulestrukturen i Vaksdal vert endra til ein skule for 1. – 10. årsteg på Dale og ein skule for 1. – 10. årsteg i Eksingedalen.

Endringane vert iverksett slik:

1. Elevar frå Eidslandet krins får skuleplass i Vaksdal frå skuleåret 2017/2018
 2. Elevar frå Stamnes skule får skuleplass på Dale barne- og ungdomsskule frå skuleåret 2017/2018
 3. Det vert oppretta ein mottaksklasse for minoritetspråklege elevar frå heile kommunen ved Dale barne- og ungdomsskule frå skuleåret 2017/2018
 4. Elevar frå Stanghelle skulekrins får skuleplass ved Dale barne- og ungdomsskule frå skuleåret 2019/2020. Iverksetjing føreset vedtak om nytt skulebygg og at det er ferdigstilt
 5. Elevar frå Vaksdal skulekrins får skuleplass ved Dale barne- og ungdomsskule skuleåret 2019/2020. Iverksetjing føreset vedtak om nytt skulebygg og at det er ferdigstilt
 6. Forskrift om skulekrinsar i Vaksdal vert handsama i eiga sak når skulestrukturen er endeleg vedteke
2. Skulestrukturen i Vaksdal kommune vert ikkje endra frå skuleåret 2017/2018. Kjøp av elevplassar frå Modalen kommune vert avslutta etter skuleåret 2016/2017 og elevane vert frå hausten 2017 tilbakeført til eigen kommune.

Skulestrukturen i Vaksdal vert tatt opp til ny vurdering dersom elevtal eller rammevilkår endra seg slik at det faglege tilbodet vert svekka utover det som ligg i økonomiplan 2016-2019 eller etter oppdrag frå politisk nivå.

Forskrift om skulekringar i Vaksdal vert handsama i eiga sak når skulestrukturen er endeleg vedteke.

Saka vert lagt fram for Levekårsutvalet til uttale før handsaming i formannskap/plan- og økonomiutval som innstiller i saka til kommunestyret. Ein ev. uttale føl saka vidare.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
18/2016	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	14.03.2016

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Ann Kristin Bolstad	FA - A00	15/349

SKULESTRUKTUR I VAKSDAL

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Saka vert teke til orientering.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet - Sak 18/2016

FPØ - Behandling:

Samrøystes vedtak.

Protokollmerknad frå Kjartan Haugsnes, SV:

SV beklagar at saka ikkje vert handsama etter opprinneleg tidsplan. SV er sterkt kritisk til at «Moglegheitsstudien for ny Barne og ungdomsskule på Dale ikkje har vore ein del av høyringa, og til slutt er SV kritisk til administrasjonen sin gjennomgang av høyringsuttalane.

SV vil peike på at av alle høyringssvara som har peika på alternativ ønskjer alle å oppretthalde dagens skulestruktur med unntak av Utdanningsforbundet og FAU på Dale barne og ungdomsskule. Ei oversikt over dette burde lagt ved saka.

Under punktet «Busetjing, folketalsauke og attraktivitet» skriv administrasjonen slik:

«Nokon av høyringsuttalane meiner nedlegging av skulen vil føre til at bygda dør. Nokon seier det vil verta fråflytting med ein gong, andre meiner bygda sakte vil verta forgubba og mista tilflytting.»Og vidare:

«Dette er eit stort og sterkt spørsmål og det er vanskeleg å hente ut faglege og rasjonelle argument som gir overvekt for ei sikker slutning om at skulenedlegging vil leie til redusert folketal i bygda eller ikkje.»

SV er sterkt ueinig i ei slik framstilling av høyringsuttalane, her kan det virke som administrasjonen meiner høyringsuttalane manglar rasjonale.

FPØ - Vedtak:

Saka vert teken til orientering.

Saksopplysningar:

Saka her freistar vise korleis argumenta i høyringsuttalane er kategorisert og korleis argumenta vil bli handsama vidare både i denne saka og i samanheng med andre strategiske saker så som: Samfunnsdelen til kommuneplanen, Økonomiplanen, Tettaneset, Kommunestruktur, Årsmelding og tilstandsrapport for skulen i Vaksdal.

Bakgrunn

Kommunestyret vedtok i sak 46/2015 Rådmanns framlegg til økonomiplan 2016 - 2019 å be rådmannen om greie ut eventuelle endringar i skulestrukturen i Vaksdal.

«Rådmannens framlegg til økonomiplan vert vedteken rettningsgjevande med slike føringar:

Oppvekst:

- Tilstandsrapporten som gjeld bygg innan oppvekst vert teken til orientering.*
- Kunnskapsgrunnlaget som gjeld skulestruktur vert teken til etterretning. I punkt 5 innarbeider rådmannen eit punkt 5.4: «Nærmiljøskular 1.-4.klasse og sentralisering av 5.-10.klasse» som eit fjerde utgreiingsalternativ.*
- Med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget om skulestruktur legg rådmannen til rette for ein heilskapleg skulestrukturdebatt der alle formkrav er teke omsyn til.*
- Når eventuell ny skulestruktur er vedteken kjem rådmannen tilbake med ei sak om opprusting eller nybygg av skuleanlegg på Dale samt;*
- framlegg til sal/alternativ bruk av bygg innan tenesteområde oppvekst*
- plan for opprusting av bygga ein skal driva skule/barnehage i Vaksdal kommune*

Kommunestyret fastset i særskild vedtak:

- Skulestruktur*
- Eventuelle nybygg og rammer for dette*
- Plan for opprusting av bygg og økonomiske rammer for dette. Eventuelle løyvingar vert gjort i årsbudsjetta*
- Plan for eventuelle sal av bygg innan tenesteområdet*
- Tilstandsrapport om arbeidet med kunnskap, trivsel, samarbeid med dei føresette og fråfall i vidaregåande skule skal leggjast fram for kommunestyret årvisst.*

I kommunestyret sak 49/2015 Tilstand for bygg oppvekst vart følgjande vedtak gjort:

Kommunestyret tar rapporten «Oppsummering alle tilstandsvurderinger, revisjon 03» til orientering. Rådmannen får fullmakt til å utarbeide forprosjekt for ny barne- og ungdomskule på Dale i tre alternativ:

0 Skulestruktur som i dag

1 Auke i elevtal ved overføring av elevar frå Stamnes og Stanghelle

2 Auke i elevtal ved overføring av elevar frå Stamnes, Stanghelle og Vaksdal.

3 Auke i elevtal ved overføring av elevar på mellomsteget frå Stamnes, Stanghelle og Vaksdal

Forprosjektet vil saman med vedlagte rapport og skulefaglege vurderingar inngå i grunnlaget for ny skulestruktur.

Rådmannen får fullmakt til å avhende Vaksdal barnehage, avdeling Jamne, omregulering og sal som bustader, eventuelt vurdere å bygge bustader i eigen regi.

Dale PPT/barnevern, bygget vert å rive.

Rådmannen går i dialog med innbyggjarane i Bergsdalen med tanke på lokal overtaking/sal av bygget.»

Utgreiing om framlegg til eventuelle endringar om skulestruktur vart i LEV sak 28/2015: Høyring skulestruktur i levekår sendt på høyring.

Høyringa har vore open, slik at alle interesserte har hatt høve til å kome med uttale.

Alle innspela frå høyringa, saman med Utgreiing skulestruktur i Vaksdal kommune og Skulebruksplan 2015-2030, skal leggjast til grunn for saka som rådmannen skal fremja for politisk handsaming i Kommunestyret.

Ved høyringsfrist 11. februar 2016 var det komt inn 33 uttalar.

Desse fordeler seg slik:

FAU	5
Samarbeidsutval	5
Elevråd/ungdomsråd	6
Tilsette / klubb	4
Tilsette sine organisasjonar	2
Foreiningar / vel foreiningar	5
Enkeltpersonar/andre	6
Totalt	33

I tillegg er det kome inn 1167 underskrifter for å oppretthalde skulestrukturen som i dag.

Dei fleste uttalane tek for seg eigen skule og eige nærmiljø, men nokon har òg element i seg meir generelt om skulane og nærmiljøa i Vaksdal. Uttalane varierer frå korte uttalar i e-post til større dokument.

Levekårsutvalet - Sak 07/2016

Einingsleiar samfunnsutvikling orienterte om mogleighetsstudie for ny barne- og ungdomsskule på Dale (jfr. referatsak 03/2016.2).

Kommunalsjef oppvekst orienterte, og gjekk igjennom innkomne høyringsuttalar.

Endringsframlegg frå Line Kydland, på vegner av SV, H, MDG:

- 1. Kommunestyret vel alternativ OB og ber administrasjonen arbeida vidare med dette alternativet, som inkluderer ny Barne og ungdomsskule på Dale og nytt tilbygg på Vaksdal skule.*
- 2. Forslag til prosjektpplan, kostnadsoverslag og plan for fedigstilling av prosjektet vert å handsama i kommunestyret 27. juni 2016.*
- 3. Kommunestyret ber administrasjonen legge fram eigen sak om kjøp av elevplassar i Modalen innan kommunestyret sitt møte 9. mai 2016.*

Tilleggsframlegg frå Hege Eide Vik, på vegner av SP, AP:

For å kunna oppretthalda eit forsvarleg opplæringsnivå uansett kva alternativ for skulestruktur kommunestyret landar på, må ein nytta tida fram til endeleg avgjerd i juni til å finna økonomiske løysingar i komande økonomiplan for finansiering av dei ulike skulestruktur-alternativa.
Levekårsutvalet legg til grunn at endringar i skulestrukturen tidlegast kan skje frå august 2017.

Røysting:

Rådmannen sitt framlegg vart sett opp mot Framlegget frå Line Kydland. 3 røysta for Line Kydland sitt framlegg (SV, H, MDG) som dermed fall.

Tilleggsframlegget frå Hege Eide Vik vart samrøystes vedteke.

Protokollmerknad frå Line Kydland på vegner av SV, H, MDG:

Partia MDG, Høgre og SV er einige om at skulestrukturprosessen held fram som tidligare vedteke. Det vil seie at kommunestyret gjer sitt endelege vedtak 11. april 2016.

Grunngjeving:

- Partia meiner skulestruktursaka må følge vedteken plan. Dette er rett i høve det engasjementet og arbeidet som bygdene, skulane og enkeltmenneska i Vaksdal har utført. Det vil vere å ikkje ta folk på alvor med ei utsetting no*
- Partia meiner det vil være særskild uheldig å handsame skulestruktursaka 10 dagar etter at skulane har teke sommarferie. Elevar, tilsette og føresette har krav på å vite om skulen vert lagt ned innan sommaravslutninga*
- Partia meiner det er eit stort føremon i økonomiplanarbeidet at vedtak i skulestruktursaka kjem i april. Det vil vere umulig å handsame desse sakene i same møte*
- Partia meiner det er viktig at skulestruktursaka vert avgjort no slik at kommunen kan gjennomføre kommunereforma best mogleg etterpå*

Partia meiner til slutt at prosessen som er føreslått i saksutgreiinga i PS 07/16 i Levekårsutvalet 22.02 er uryddig. Politiske og administrative prosessar skal ikkje køyrast parallelt

LEV - sak 07/2016 Vedtak:

Høyringsuttalane er mange, gode og viser stort engasjement og viktige innspel for vidare saksutgreiing. Det er viktig å sikra ein brei politisk prosess der alle politiske utval har høve til å handsama høyringsuttalane og kome med innspel til vidare saksutgreiing og prosess.

Justert framdriftsplan legg opp til politisk handsaming av skulestrukturen i kommunestyret i juni, parallelt med saker om kommunestruktur og økonomiplan.

For å kunna oppretthalda eit forsvarleg opplæringsnivå uansett kva alternativ for skulestruktur kommunestyret landar på, må ein nytta tida fram til endeleg avgjerd i juni til å finna økonomiske løysingar i komande økonomiplan for finansiering av dei ulike skulestrukturalternativa.

Levekårsutvalet legg til grunn at endringar i skulestrukturen tidlegast kan skje frå august 2017.

Saksprosessen

I store prosessar har det lenge vore tilrådd å utforme endeleg avgjerdsgrunnlag gjennom dialogbasert sakshandsaming. Det betyr mellom anna at administrasjonen legg fram løypemeldingar eller drøftingssaker medan saka framleis er under utgreiing. Eit viktig omsyn for dette er at administrasjonen har tilgang til informasjon som det er viktig for det politiske nivå å få tilgang til også undervegs i prosessane. Eit anna viktig omsyn er å sikre at initiativretten ligg på politisk hald. Dette vert oppmoda om i KS sin folkevaltopplæring og er lagt til grunn som prinsipp for saka om politisk organisering i Vaksdal kommune. Rådmannen har merka seg protokollmerknad i utval for Levekår og er oppteken av å få til ryddige prosessar for sakshandsaming fram mot endeleg vedtak.

Saka her freistar vise korleis argumenta i høyringsuttalane er kategorisert og korleis argumenta vil bli handsama vidare i denne saka og i samanheng med andre strategiske saker så som: Samfunnsdelen til kommuneplanen, Økonomiplanen, Tettaneset, Kommunestruktur, Årsmelding og tilstandsrapport for skulen i Vaksdal.

Høyringsuttalane

Høyringane viser at det er overvekt av uttalane som ynskjer å oppretthalda skulestrukturen slik den er i dag med få unntak. Materialet syner i særskild liten grad fordelar ved å endra skulestrukturen.

Hadde ein valt ein grundigare utgreiingsprosess før høyring, ville det vore naturleg å intervju informantar. No er høyringsuttalane vera viktige informasjonskjelder.

Hovudtrekka i høyringsuttalane kan kategoriserast i fem tema. Desse vert her presentert og kommentert:

1. Kvaliteten i skulen
2. Økonomiske konsekvensar av å oppretthalda skulestrukturen som i dag
3. Skulen sin plass og funksjon i nærmiljøet
4. Busetjing, folketalsauke og attraktivitet
5. Skuleveg og skuleskyss

Nedanfor vert det gitt ei omtala av kva argument som er henta ut frå høyringsuttalane saman med ei førebels vurdering som også freistar vise samanheng til andre pågåande saker.

1. Kvaliteten i skulen

Kvaliteten i skulen vert løfta fram som viktig i nær alle høyringsuttalane. Det kjem til uttrykk og skildra på ulike måtar. Skulekvardagen vert opplevd som trygg og at elevane trives på skulen. Dette vert peika på som ein føresetnad for læring og til borna sitt beste.

Elevar, foreldre og tilsette opplever å ha gode læringsmiljø med god kvalitet i skulekvardagen og undervisninga på skulane. Nokon peika på fordelar med å ha fleire årsklassar saman der elevar lærer av kvarandre, medan andre peikar på fordelene av å ha reine årsklassar for betre å kunne tilpassa undervisninga.

Når det gjeld alternativet med å halde fram med 1. – 4. årssteg i nærmiljøet vert det peika på at fagmiljøa og det sosiale miljøet ved den enkelte skule vil verta for lite og mogeleg ikkje så stor økonomisk fordel. Nokon uttalar òg at skulen vert utarma med berre dei yngste elevane på skulen og faren for seinare å verta sentralisert.

Kvalitet i høve små og store skular og små og store klassar vert omtala i nokre av høyringsuttalane. Desse uttalane meiner storleiken på skulane slik dei er i dag gjev ein trygg skule for elevane. Storleiken gjev oversikt over elevane både inne og ute. Ved å ha større skular og klassar vert det peika på utfordringar med at alle elevar ikkje vert sett og fulgt opp fagleg. Uttalane gjev òg uttrykk for at større miljø kan verta utrygt for elevane i skulekvardagen og då mindre læring.

Vurdering: Kvalitet

Kvalitet i skulen er eit omdiskutert omgrep. Eit forsøk på ei avklaring ligg i NOU-rapport 2002:10 *Førsteklasses fra første klasse — Forslag til rammeverk for et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem av norsk grunnopplæring* der kvalitet vert forstått som ein tredelt faktor som består av resultatkvalitet, prosesskvalitet og strukturkvalitet:

1. Resultatkvalitet er knytt til den enkelte elev sitt heilskaplege læringsutbytte
2. Prosesskvalitet er knytt til skulen sitt arbeid med opplæringa
3. Strukturkvalitet er knytt til dei ytre føresetnadane, slik som organisering av skulen og ressursane

Kommunedelplan Oppvekst legg òg til grunn denne forståinga av kvalitet og viser gjennom visjon og kvalitetsmål kva kvalitet kommunen vil ha i skulane for borna.

Visjonen til skulane i Vaksdal:

” Me er blant dei beste på samarbeid mellom skule, heim og lokalsamfunn. I skulen vår vert alle sett og verdsett, derfor har vi eit godt læringsmiljø med gode faglege resultat. Skulen er trygg, inkluderande, aktiv, kreativ og nytenkjande”.

Kvaliteten i skulane skal vera som følgjande mål:

Hovudmål 1: I vår skule har vi eit godt samarbeid med heim og lokalsamfunn

Kvalitetskriterier:

Strukturkvalitet	Plan for arbeidet
Prosesskvalitet	Foreldre er aktive, interesserte, engasjerte for skulen sin (innhald, miljø og trivsel, lokalsamfunn, kultur og haldningar m.m) Låg terskel for formell og uformell kontakt om elevane si faglege og sosiale utvikling Barna vert kjent med bygda og kommunen sin (stikkord: bedrift, gardsbesøk, lokale ressurspersonar, lokal historie m.m.)
Resultatkvalitet	Brukarundersøking

Hovudmål 2: I vår skule arbeider vi for at alle elevar får auka læringsutbytte og når sitt maksimale faglege nivå med høg grad av meistring

Kvalitetskriterier:

Strukturkvalitet	Høgt kvalifiserte og engasjerte lærarar i både teoretiske og praktiske fag
Prosesskvalitet	Lærarar stimulerer elevane sitt engasjement, motivasjon for læring, kreativitet og vitebegjær Lærarar er gode på å vurdere elevane sitt læringsutbytte og evner å gi melding til elevane som fører auka læringsutbytte Prioritering av førebygging og tidleg innsats
Resultatkvalitet	Auke grunnskulepoeng og sikre at nivå stabiliserer seg på nasjonalt nivå

Hovudmål 3: I vår skule har vi elevar med høg grad av trivsel i eit godt fysisk og psyko-sosialt miljø

Kvalitetskriterier:

Strukturkvalitet	Eit målretta, systematisk og dokumentert arbeid for korleis skape eit godt fysisk miljø ute og inne
Prosesskvalitet	Ha eit bevisst og aktiv fokus på korleis skape trivsel gjennom å byggje gode relasjonar (mellom lærarar, mellom elevar og mellom lærarar og elevar)
Resultatkvalitet	Elevundersøking Brukarundersøking

I utgreiinga av skulestrukturen i Vaksdal har det i hovudsak vore fokus på strukturkvalitet, framfor prosesskvalitet og resultatkvalitet. Strukturkvalitet handlar om formell kompetanse blant lærara, personalttettleik, storleik på elevgruppe og samansetjning, bygningar og utstyr, andre rammevilkår og

økonomi. Resultatkvallitet er knyttet til den enkelte elev sitt heilskaplege læringsutbytte, medan prosesskvallitet er knytt til skulen sitt arbeid med opplæringa.

I kommunebarometeret vert kvalliteten i skulane i Vaksdal synleggjort. Gjennomsnittleg grunnskulepoeng dei siste 4 åra når ikkje måla i Kommunedelplanen og kommunen er blant dei 5 % dårlegaste kommunane i landet. På den andre sida viser det at trivselen på skulane i Vaksdal er særsgod og blant dei 5 % av kommunane som er best i landet.

Kommunens karakterbok	6 = Best. 1 = Dårligst. Over 3,5: Nærmere de beste enn de svakeste					Kommunens nøkkeltall	De beste i landet
	KB 2011	KB 2012	KB 2013	KB 2014	KB 2015	KB 2015	KB 2015
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskulepoeng siste fire år (10 % vekt i sektoren)		2,1	1,2	1,0	1,0	37,4	42,7
AVGANGSKARAKTERER: Gjennomsnittlige grunnskulepoeng siste år (5 %)	2,3	1,5	1,3	1,0	2,2	38,6	43,4
NP 5. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (5 %)		3,6	4,0	3,5	3,7	49,7	54,3
NP 5. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (5 %)		1,9	2,2	2,2	3,1	32	19
NP 8. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (5 %)		2,8	1,9	1,6	1,9	47,6	53,5
NP 8. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (5 %)		3,4	2,2	2,0	2,7	11	5
NP 9. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (5 %)		1,4	1,3	1,0	1,2	48,0	54,9
NP 9. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (5 %)		1,9	2,0	1,3	2,4	6	3
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år (5 %)		4,6	4,9	4,9	5,1	89	92
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år (5 %)		6,0	6,0	6,0	6,0	91	90

Karakterskalaen i denne tabellen viser:

5 % beste kommunene = karakteren 6

5 % dårligste kommunene = karakteren 1

Karakter 3,5-5,9: Nærmere de beste enn de dårligste kommunene

Årsmelding for 2015 og tilstandsrapporten for skule 2016 skal leggjast fram for politisk nivå våren 2016. Dei vil vise i kva grad me har lukkast i å forbetre resultata med dei strategiane som er lagt.

(Årsmeldinga vil synlegegjera måloppnåing av budsjettmåla for 2015. Ressursbruk, barn- og elevtal og nivå på spesialundervisning vil òg verta rapportert i den. Vaksdal kommune sine KOSTRA-tal vil verta samanlikna med andre kommunar når det gjeld bruk av økonomiske ressursar. Førebelse KOSTRA- tal ligg føre 15.03.2016

Tilstandsrapporten vert lagt fram for kommunestyret årleg og viser til måloppnåing på gjevne indikatorar for resultatkvallitet, jf. St. meld. nr. 36 (2007-2008). Tilstandsrapporten skal som eit minimum omtala læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Det er data frå www.skoleporten.no som i hovudsak vert nytta som grunnlag for skuleeiga si vurdering av tilstanden. Tilstandsrapporten skal vise resultatkvalliteten i skulane, samt mål og tiltak, gjennom å setje lys på følgjande områder:

Ressursbruk: Elevtal – tal årsverk og lærartettleik

Læringsmiljø: Mobbing – mestrings – støtte frå læraren – støtte heimefrå – vurdering for læring – læringskultur – elevdemokrati og medverknad

Læringsutbytte: Nasjonale prøvar (5., 8. og 9. trinn) – grunnskulepoeng – eksamen

Overgang vidaregåande skule: Kor mange som har starta og resultata etter 1. år.)

Det vil vera naudsynt å rullera Kommunedelplan Oppvekst når skulestrukturen er vedteke. Dette for å kunne tydeleggjera den pedagogiske plattformen basert på strukturen og rammevilkåra skulen vil få i framtida. I rullinga må det blant anna leggjast vekt på tilrådingane som kjem fram i NOU 2015:8 Fremtidens skole

* NOU 2015:8 Fremtidens skole peikar på fleire utviklingstrekk der samfunnet går mot eit større mangfold, høg grad av kompleksitet og raske endringar. Samfunnsendringane omfattar kommunikasjons- og medieteknologi i rask utvikling, utfordringar med berekraftig utvikling, demografiske endringar lokalt og globalt med etnisk, kulturelt og religiøst mangfold, urbanisering, forbruksvekst og eit kunnskapsbasert og internasjonalt arbeidsliv. På bakgrunn av utviklingstrekkene tilrår utvalet fire kompetanseområder som grunnlag for fornying av skulen sitt innhald. Dette er:

- fagspesifikk kompetanse
- kompetanse i å læra,
- kompetanse i å kommunisera, samhandla og delta
- kompetanse i å utforska og skapa.

2. Økonomiske konsekvensar av å oppretthalda skulestrukturen som i dag

Fleire (13) av høyringsuttalane peikar på at det er trong for ei grundigare vurdering av rammeføresegnane for kvalitet i skulen enn det utgreiinga gjer uttrykk for.

Med stor overvekt av høyringsuttalar som ynskjer å oppretthalda skulestrukturen som i dag, vil det vera naudsynt å få ei nærare utgreiing av kva økonomiske og faglege konsekvensar dette vil ha. Fleire av høyringsuttalane viser òg forståing for den vanskelege økonomiske situasjonen Vaksdal kommune er i og det vert stilt spørsmål om meir utgreiing av konsekvensane ved å oppretthalda skulestrukturen.

Inntekssvikt i økonomiplanperioden medfører behov for å redusere driftskostnadane i kommunen. Innan oppvekst kan dette møtast gjennom reduserte midlar til drift eller gjennom endringar i organisering og struktur. Den desentraliserte skulestrukturen med nærmiljøskular gjer at vi idag berre har fådelte skular, utanom ungdomstrinnet på Dale. Dette er ressurskrevjande og det gjev små og mindre robuste fagmiljø for det pedagogiske personalet. Endringar i skulestrukturen kan føre til at ein slepp dei største nedskjeringane i timetildelinga til styrking, deling, spesialundervisning og særskild språkopplæring. Kjøp av elevplassar i andre kommunar er òg ein del av skulestrukturen i Vaksdal.

For å tilpassa oss elevtalet og rammene i økonomiplanen må drifta reduserast i perioden om strukturen er lik. Økonomiplan 2016 – 2019 føreset at å redusera rammene til oppvekst med kr 5 925 000 i perioden 2015 – 2019. Denne reduksjonen utgjer omlag 9,5 undervisningsårsverk i løpet av perioden, rekna ut frå ei gjennomsnittleg årsløn for lærarar i Vaksdal pr. 2014. Dette vil få konsekvensar for undervisningstilbodet til elevane og det vil vera naturleg å sjå desse konsekvensane opp mot måla i Kommunedelplan Oppvekst og NOU 2015:8 Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetansar.

Reduksjonen i årsverk vil ha stor innverknad på undervisningstilbodet Vaksdal kommune skal gje skuleborna og det vil vera nødvendig å greia ut kva konsekvensar dette vil få for:

- Tidleg innsats, spesielt på 1. – 4. trinn
- Deling av klassar / grupper i kjernefaga (norsk, engelsk og matematikk)
- Spesialundervisning til elevar med særskilde behov og særskild språkopplæring
- Storleik på grupper/ lærartettleik og romkapasitet

- *Fagmiljøet for det pedagogiske personalet*
- *Krav til minstetimetall til undervisning ut frå lovlegheit*

Økonomiplanen skal omfatta heile kommunen si verksemd og gje ei realistisk oversikt over sannsynlege inntekter, forventa utgifter og prioriterte oppgåver i planperioden. I økonomiplanen skal det for kvart enkelt år økonomiplanen omfatta tilvisa dekning for dei utgifter og oppgåver som er ført opp. Ved å oppretthalde skulestrukturen som i dag vil det sansynleg krevja ei vesentleg endring i prioriteringar i økonomiplanperioden som må greiast ut fram mot vedtak Økonomiplan 2017 – 2020.

I økonomiplan 2016 – 2019 heiter det mellom anna:

«Når ressursramma til skulane skal reduserast, er det viktig å vurdere kvaliteten på opplæringa til elevane opp mot ei eventuell endring av skulestruktur. Det er eleven sitt læringsmiljø som skuleeigar har ansvar for, ei opplæring som tek omsyn til eleven si føresetnad for læring og utvikling. Eventuelle strukturelle endringar kan vera ønskeleg om:

- *Det sikrar betre kvalitet på tilbodet til den einskilde eleven*
- *Dette gjev meir kvalitativ effekt av samla tilgang på ressursar og kompetanse*
- *Dette gjev kommunen best mogeleg utgangspunkt for å byggje ut ein framtidsretta arena for læring, lokalitetar som stimulera til læring og vekst»*

3. Skulen sin plass og funksjon i nærmiljøet

Mange uttalar (nær 20) peikar på betydninga av skulen som del av nærmiljøet og i størst grad foreldreutvala. Kort oppsummert seier uttalane at det vil vera særskild uheldig for nærmiljøet å miste skulen. Det vert framheva den viktige plassen skulen har i nærmiljøet i dei enkelte bygdene. Dette har openbart vore for lite omtalt i grunnlaget som har vore på høyring.

Fleire uttalar skildrar skulen som sjølv midtpunktet i bygda. Dette som kulturbyggjar, som samlings- og møteplass og som navet i aktivitet på ettermiddag. Det vert òg peika på godt samarbeid mellom skule og heim fordi skulen ligg i nærmiljøet og er ein aktiv del av bygda. Dette kjem til uttrykk i ulik styrkegrad i dei ulike uttalane. Det er òg skildringar om nærmiljøet som ein god plass å vera for born etter skuletid der dei kan tilbringe tida med vener og familie.

Nokon høyringsuttalar peikar på skulen sin sentrale plass for det frivillige arbeidet i bygdene. Dette gjeld både bruka av skulebygga som ein plass for utøving av aktivitetar for born og vaksne, blant anna musikk og idrett, men òg skulen som ein viktig samarbeidspartnar for frivillige organisasjonar der born, unge og vaksne er målgruppa.

I forkinga vert det vist til tre ulike typar modellar for korleis ein skule kan samhandla med lokalsamfunnet på (Melheim, 2009; Edvardsen, 2004; Helle-Olsen, 1991). Den første modellen er den *samfunnsignorante skulen* som ikkje tilpassar arbeidet i skulen til den lokale konteksten, men operera isolert frå lokalsamfunnet. Ein annan modell er den *samfunnspassive skulen* som er open for informasjon og kontakt med omgjevnaden og samhandlar med lokalsamfunnet på eit nivå som påvirkar undervisninga, t.d. ekskursjonar og prosjektoppgåver. Den *samfunnsaktive skulen* som er den tredje modellen, er ein ressurs for lokalsamfunnet gjennom å tilby tenester utover grunnskuleopplæring. Skulen kan ha rollen som kulturbærar som formildar av lokal kultur, eit sosialt felleskap som lokale og arrangør av sosiale treff og arrangement eller ein utvidet undervisningsaktør ved å tilby vaksenopplæring eller desentraliserte studieløp.

I sak om skulestrukturen i Vaksdal vil det verta belyst kva rolle skulane i Vaksdal tek i sine respektive lokalsamfunn og nærmiljø i dag, basert på høyringsuttalane.

Busetjing, folketalsauke og attraktivitet

Nær alle høyringsuttalane (24) peikar på at det er trong for ei grundigare utgreiing av busetjing, folketalsauke og attraktivitet enn det utgreiinga gjer uttrykk for.

Uttalane viser at alle bygdene er oppteken av at det skal flytta nye innbyggjarar til kommunen. Nye naboar er velkomen. Vilje til og ynskje om vekst både i den enkelte bygda, men òg i kommunen under eitt, kjem fram i mange høyringsuttala.

Nokon av høyringsuttalane meiner nedlegging av skulen vil føre til at bygda dør. Nokon seier det vil verta fråflytting med ein gong, andre meiner bygda sakte vil verta forgubba og mista tilflytting.

Dette er eit stort og sterkt spørsmål og det er vanskeleg å hente ut faglege og rasjonelle argument som gir overvekt for ei sikker slutning om at skulenedlegging vil leie til redusert folketal i bygda eller ikkje. For å hente ut generelle råd er det naturleg å gå til forskning.

Det er ikkje funne forskning som har funnet støtte for at bygder vert fråflytta fordi skulen vert lagt ned. Det ser derimot ut til at nedlegging av ein skule ofte er ein konsekvens av at bygda allereie er uttynna. Viss befolkninga vert tynna ytterlegare ut etter skulenedlegging, er det vanskeleg å vise til at det skuldast nedlegging eller om det er eit resultat av ei utvikling som ville skjedd uansett.

Dette vert stadfesta av Pettersen et al. (2001:129):

«I bygder der skolen blir lagt ned, og der det er lang vei til skolen, stagnerer gjerne befolkningsutviklingen. Slike bygder preges gjerne av utflytting, lite tilflytting og etter hvert forgubbing og uttynning. En slik utvikling skyldes imidlertid sjelden nedleggelsen av skolen i bygda, men har sammenheng med andre forhold knyttet til prosesser i arbeidsmarkedet, strukturendringer i næringer, endringer i befolkningssammensetningen etc. Skulenedleggelse kommer på toppen, og kan bidra til å forsterke nedgangen i befolkningen.»

Det er såleis vanskeleg å seie i kor stor grad skule spelar inn på ein stad sin attraktivitet som bustad, og det er truleg andre element som påverkar meir enn skule. Det er likevel slik at på sikt neppe vil vera positivt for eit lokalsamfunn at skulen vert lagt ned, og elevane vert flytta til nabobygda eller ein tettstad lenger vekk.

Busetjingsmønster og kor foreldre har arbeidsplassen sin i forhold til lokalisering av skule vert òg peika på i høyringsuttalane. Ved å sentralisera nokon eller alle skulane frå 1. – 7. årssteg vert det ei utfordring knytt til elevar som har trong for å gå i SFO. Elevar som går i SFO har ikkje høve til å ta ordinær skuleskyss og det vil gje ei ekstra bruk av tid til for foreldre til å bringe og hente borna i SFO. Det vert òg framheva at ein del foreldre har arbeidsplassen sin utanfor kommunen og difor må køyre ekstra langt for å kunne nytte seg av SFO til borna sine ved sentralisering av 1. – 4. årssteg.

Uansett er det viktig å ta stilling til kva rolle skulen skal ha for spørsmålet om folketalsauke eller fråflytting. Folketalsutviklinga er hovudutfordringa definert i kommuneplanen. Ny samfunnsdel er no i prosess og vil vere grunnlaget for ei konkret vurdering av attraktivitet og busetnad for kommunen, så langt det er råd å gje. Attraktivitet og busetjing vil vera ein viktig del av strategiane for å auke folketalet. Tilbakemeldingane gjennom høyringsuttalane lyt sjåast i samanheng med denne prosessen.

Det vil verta utarbeida og lagt fram modellar og statistikk om bustadbygging, befolkningsutvikling og pendling i Vaksdal i saksutgreiinga.

Skuleveg og skuleskyss

Skulevegen, både langs E 16 og F 595 vert i nær 20 av høyringssvara teke fram som ein utrygg faktor

ved ei eventuell endring av skulestrukturen. Skulevegen vert skildra som trafikkfarleg, der det er fare for ras og ulukker, og for nokon lang.

Dei fleste høyringsuttalane omtalar skuleskyss som ein negativ konsekvens av ei eventuell endring av skulestrukturen. Det vert peika på tre utfordrande forhold kring skuleveg og skuleskyss; farlege vegar som er utsett for ras og ulukker, tidsbruk for elevane ved lengre skuleveg og utrygg oppleving for elevane ved å ta buss til skulen. To uttalar har òg peika på problematikk kring av- og påstinging med eit auka tal elevar.

Når det gjeld lengre reiseveg er det argumentert for at elevane vil bruke meir av tida si på reise til og frå skulen og mindre tid til fritidsaktivitetar og lek.

Fleire uttalar peikar på manglar i høve reisetid frå andre bustadområder enn sentrum der reisetida er rekna ut frå i utgreiinga.

Vaksdal kommune er ein langstrakt kommune med mange vegar som kan følast utrygge. Foreldre og elevar si oppleving av at det er utrygt å ferdast på vegane kan ikkje motprovast. Ved eventuell endring av skulestruktur og med det auka del elevar som må ta buss til skulen, må det arbeidast med, saman med transportør å gjera skuleskyssen så trygg som mogeleg og organisera det slik at ungane opplever det som trygt.

Andre funn i høyringane

Privatskular

To av høyringsuttalane omtalar privateskular som alternativ viss den kommunale skulen vert lagt ned. Dette teamet har òg vore omtala i Levekårsutvalet og står kort skildra i Skulebruksplanen 2015-2030.

Mange privatskular vert etablert i kjømda av kommunale skulestrukturendringar. Private skular reduserer kommunen sitt inntektsgrunnlag fordi deler av dei statlege overføringane vert utbetalt til dei private skulane, samstundes som kommunen opprettheld dei same driftskostnadane i sine grunnskuletenester. Dette gjev ei netto redusert driftsramme for dei kommunale grunnskuletenestene.

Andre alternative av skulestruktur

I 6 av uttalane vert det foreslått annan struktur av skulane enn i utgreiinga. Innspela er ny skule/oppveksttun på Lavik for alle elevane frå Eidslandet til Gullbrå, nytt skulebygg på Stanghelle i staden for Dale. Elles vert det peika på at oppveksttun kan vera eit alternativ i nokon av bygdene. Det ligg utanfor mandatet å greie desse alternativa ut ytterlegare

Vaksdal kommune

Skulebruksplan 2015-2030

Versjon: Høyringsutkast

2015-09-03 Oppdragsnr.: 5150543

Rev. 29.09.15 05.11.15 06.11.15	Dato:	Omtale Skulebruksplan	Utarbeidet TG/ES	Fagkontroll AKB	Godkjent AKB/WAG

Dette dokumentet er utarbeida av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandlar. Opphavsretten tilhøyrrer Norconsult. Dokumentet må berre nyttast til det formål som framgår i oppdragsavtalen, og må ikkje kopierast eller gjerast tilgjengeleg på annan måte eller i større utstrekning enn formålet tilseier.

Innhald

1	Grunnlaget for skulebruksplanen	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Om planarbeidet	5
1.3	Bakgrunnsdokument	6
1.4	Organiseringa av planarbeidet	6
1.5	Rammevilkår – sentrale lover, regelverk og læreplanverk	6
1.5.1	Opplæringslova	6
1.5.2	Forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular m.v.	7
1.5.3	Arbeidsmiljølova	7
1.5.4	Plan og bygningslova	7
1.5.5	Kommunale føringar	7
1.5.6	Kunnskapsløftet	7
2	Elevtalsframskrivingar	9
2.1	Prognoseføresetnader	9
2.1.1	Samla folketalsutvikling – tre alternativ Statistisk Sentralbyrå (SSB)	9
2.2	Heile grunnskulen (ekskl. gjesteelevar til Mo skule)	10
2.3	Dale barne- og ungdomsskule (kombinert 1-10 skule)	11
2.4	Stamnes skule (fådel 1-7 skule)	12
2.5	Stanghelle skule (1-7 skule)	13
2.6	Vaksdal skule (1-7 skule)	14
2.7	Eksingedalen skule	15
3	Analyse med kapasitetsvurderingar	16
3.1	Samla kapasitetsvurdering av grunnskulane	17
3.1.1	Samla kapasitetsvurdering – heile kommunen	17
3.2	Dale barne- og ungdomsskule	18
3.3	Eksingedalen skule	21
3.4	Stamnes skule	24
3.5	Stanghelle skule	27
3.6	Vaksdal skule	30
4	Sentrale moment i vurderinga av lokal skulestruktur	33
4.1	Plan-, behovs- og kapasitetsfokus:	35
4.2	Pedagogiske og organisatoriske fokus	35
4.2.1	Skulestorleik – kan ein skule vere for liten og for stor?	35
4.3	Økonomisk fokus	39
4.4	Bygningsmessig fokus	41
4.5	Nærmiljø- og folkehelsefokus	45
4.5.1	Skuleskyss og reisetid	46
5	Arealnorm	48
5.1	Grunnskule	48

5.1.1	Tekst/utfyllande forklaring til arealnorma	48
5.1.2	Generelt læringsareal	48
5.1.2.1	Spesielt læringsareal	48
5.1.2.2	Personal- og administrasjon	49
5.1.2.3	Andre funksjoner	49
5.2	Døme på ein arealnorm for Vaksdal kommune	50
5.2.1	Barneskular	50
5.2.2	Kombinerte skular, 1.-10. trinn	51
6	Strukturmogetegheiter	52
6.1	Hovudintrykk for skulane i Vaksdal kommune	52
6.2	Overordna føringar	52
6.3	Økonomiske forutsetningar for investeringskostnader og driftskonsekvensar	53
6.3.1	Rive-/saneringskostnader	53
6.3.2	Rehabilitering og vedlikehaldsetterslep av eksisterande areal	53
6.3.3	Rehabilitering, ombygging og vedlikehaldsetterslep Dale BU	53
6.3.4	Nybygg/tilbygg (inkl. mva.)	53
6.4	Gjesteelevar til Mo skule	54
6.5	Fire moglege alternativ / konsept	55
6.6	Alternativ 0A – Vidareføring av dagens situasjon (referansealternativet)	56
6.6.1	Strukturkonsekvensar	56
6.6.2	Investerings- og bygningsmessige konsekvensar for alternativ 0A	56
6.7	Alternativ 0B – Vidareføring av dagens skulestruktur	57
6.7.1	Strukturkonsekvensar	57
6.7.2	Investerings- og bygningsmessige konsekvensar for alternativ 0B	57
6.8	Alternativ 1 - Fem skular – 5.-10. årsteg samla på Dale BU	58
6.8.1	Strukturkonsekvensar	58
6.8.2	Investerings- og bygningsmessige konsekvensar for alternativ 1	58
6.8.3	Elevtalsframskriving for skulane, strukturalternativ 1	58
6.9	Alternativ 2 – Tre skular – Dale BU, Vaksdal og Eksingedalen	60
6.9.1	Strukturkonsekvensar	60
6.9.2	Investerings- og bygningsmessige konsekvensar	60
6.9.3	Elevtalsframskriving for skulane, strukturalternativ 2	60
6.10	Alternativ 3 – 1.-10. årsteg på Dale barne- og ungdomsskule.	61
6.10.1	Strukturkonsekvensar	61
6.10.2	Investerings- og bygningsmessige konsekvensar	61
6.10.3	Elevtalsframskriving for skulane, strukturalternativ 3	61
7	Estimerte driftsmessige konsekvensar	62
7.1	Driftskonsekvensar tufta på vidareføring av dagens kostnadsnivå (2015-2030).	63
7.2	Driftskonsekvensar tufta på vidareføring av FDV-nivået i energistrategi 2020	64

1 Grunnlaget for skulebruksplanen

1.1 Bakgrunn

Med bakgrunn i kommunestyrevedtak i sak 46/2015 og 49/2015 er Norconsult blitt beden om å vurdere framtidig skulestruktur i Vaksdal kommune. I vedtaket heiter det mellom anna at:

«Kommunestyret tar rapporten «Oppsummering alle tilstandsvurderinger, revisjon 03» til orientering. Rådmannen får fullmakt til å utarbeide forprosjekt for ny barne- og ungdomskule på Dale i tre alternativ:

0 Skulestruktur som i dag

1 Auke i elevtal ved overføring av elevar frå Stamnes og Stanghelle

2 Auke i elevtal ved overføring av elevar frå Stamnes, Stanghelle og Vaksdal.

3 Auke i elevtal ved overføring av elevar på mellomsteget frå Stamnes, Stanghelle og Vaksdal

Forprosjektet vil saman med vedlagte rapport og skulefaglege vurderingar inngå i grunnlaget for ny skulestruktur».

Skulebruksplanen skal vere eit overordna politisk styringsdokument der samfunnsmessige behov vert avdekka, og kor ein set mål og vedtek løysingar for store deler av korleis grunnskuletenestene skal innrettast – på lang sikt.

Skulebruksplanen skal gje kommunen fagleg grunnlag til å planleggje og prioritere utbygging av skulekapasiteten i tråd med behova og som samsvarer med den økonomiske røynda i kommunen.

Planen skal vere i tråd med kommunale og nasjonale målsetjingar.

Skulebruksplanen er òg eit utgangspunkt for rådmannen sitt administrative arbeid og forvaltinga av oppgåver innan skuleområdet.

1.2 Om planarbeidet

Målet med planarbeidet har vore:

- ❖ å sikra samsvar mellom elevtalsutvikling (behov) og tilgjengeleg skulekapasitet (skuleplassar)
- ❖ å sikra best mogeleg bygningsmessig kvalitet i skulen og ein optimal bruk av dei rammene kommunen til ein kvar tid rår over
- ❖ å koma fram til ein skulestruktur som er tilpassa føresetnader som ligg i overordna plangrunnlag
- ❖ sikra eit godt arbeidsmiljø for tilsette og elevar

- ❖ gje råd om fysiske og pedagogiske arealrammer

Det vert fremja eiga sak på eventuelle endringar av skulekrinsgrenser.

1.3 Bakgrunnsdokument

- Kommunestyrevedtak Vaksdal kommune, 22.06.2015, Sak 46/2015 og 49/2015
- Kunnskapsgrunnlag til prosess for drøfting av ny skulestruktur. Vaksdal kommune 2015.
- Skredsikring ved Eksingedalen skule, Multiconsult 2013
- Tilstandsvurderingar kommunale skulebygg, Norconsult 2015

1.4 Organiseringa av planarbeidet

Planarbeidet har vore organisert av ei administrativ arbeidsgruppe, leia av Kommunalsjef oppvekst Ann-Kristin Bolstad. Gruppa har elles hatt slik samansetning:

Magnar Helland, einingsleiar oppvekst
Willy André Gjesdal, einingsleiar samfunnsutvikling
Truls Morten Kaland, økonomisjef
Arild Johannessen, hovudtillitsvalgt Utdanningsforbundet

Norconsult, ved Terje Gregersen og Espen Storstrand, har vore engasjert som konsulent for utarbeiding av skulebehovsplanen.

Det er òg gjennomført møte med rektorane, verneombod og ATV i høve utgreiinga.

1.5 Rammevilkår – sentrale lover, regelverk og læreplanverk

Lover, forskrifter og rettleiingar frå nasjonalt hald gjev føringar som skuleanlegga skal innfri. I dette kapittelet er det lista opp dei mest aktuelle føringane for skulebruksplanen. Dette gjeld mellom anna opplæringslova med forskrift, forskrift for miljøretta helsevern i barnehagar og skular med rettleiing, arbeidsmiljølova og forskrift om arbeidsplassar og arbeidslokale med rettleiing, her under inneklime.

1.5.1 **Opplæringslova**

Opplæringslova § 8-1 Skolen, 1. ledd:

«Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje».

Opplæringslova § 9-5. Skuleanlegga: «Kommunen skal sørge for tjenlige grunnskoler. Til vanlig bør det ikke etableres grunnskoler med mer enn 450 elever».

Det eksisterer ikkje nokon absolutt grense for kor store skulane kan vere. Det er mange døme som viser at skular med god plass og god sonedeling kan fungere godt med eit høgare elevtal enn 450. Korleis anlegget er lagt til rette og korleis dagen er organisert har meir å sei for kvaliteten enn sjølve elevtalet.

I skuleåret 2014/15 var det omkring 256 grunnskular i Noreg med over 450 elevar, og vi kan til ein viss grad seie at paragrafen er ein «sovande» paragraf. Meir sentralisering og samanslåing av mindre skular til større skular, er aukande i Noreg, og det er truleg dei minste skulane som vert hardest råka av denne sentraliseringstrenden. 40 prosent av skulane har ein storleik mellom 100 – 300 elevar. Dette er også ein skulekategori som er veksande.

1.5.2 ***Forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular m.v.***

Forskrifta trådde i kraft 01.01.1996 og vert ofte omtala som barnas arbeidsmiljølov. Forskrifta inneheld krav til det fysiske og sosiale miljøet, og gjev krav til bl.a. ansvarsforhold, internkontroll, plikt til opplysning og informasjon, tilsyn, sanksjonar og klage. Føremålet med forskrifta er å bidra til at miljøet i barnehagar og skular fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige tilhøve samt førebygger sjukdom og skade. Den einskilde skule og barnehage skal godkjennast etter forskrifta. Dette gjeld også nye anlegg. Det er kommunelegen som er godkjenningssmynde i Vaksdal kommune.

Det må vere eit mål at alle skuleanlegg i kommunen er godkjent etter Forskrift om miljøretta helsevern i skular og barnehagar.

1.5.3 ***Arbeidsmiljølova***

Dei tilsette sine miljøkrav er ivaretatt gjennom Arbeidsmiljølova. Arbeidsmiljølova sitt føremål er å sikre eit arbeidsmiljø som gjev " full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkningar" samt å bidra til eit "inkluderende arbeidsliv" (§ 1-1). Arbeidstilsynet fører tilsyn med at lova vert etterfølgt.

1.5.4 ***Plan og bygningslova***

Plan og bygningslova med tilhørande byggeforskrift inneheld omfattande krav til det fysiske miljøet, her under krav til universell utforming. Ny plan og bygningslov trådde i kraft juli 2010. Lovverket skal føljest i samanheng med planlegging og oppføring av nye skular og barnehagar, samt rehabilitering av eksisterande bygg.

1.5.5 ***Kommunale føringar***

Skulebruksplanen må sameinast med eksisterande plandokument og politiske vedtak i Vaksdal kommune. Særleg gjeld dette det føreståande planarbeidet med Kommuneplanen sin samfunnsdel og det pågåande omstillingsarbeidet som skjer i kommunen.

Skulebruksplanen nyttar middels framskrivingsalternativ frå SSB (MMMM), som grunnlag for elevtalsframskrivinga. Dette er eit alternativ som inneber auka tilflytting i alle skulekrinsane dei komande 15 åra. Det betyr at ein forventar uttelling av omstillingstiltak i samband med andre overordna planar.

1.5.6 ***Kunnskapsløftet***

I den generelle delen av Kunnskapsløftet vert dei viktigaste sidene oppsedinga og opplæringa skal ta omsyn til omtala. Den generelle delen dannar eit forpliktande grunnlag for læreplanen for fag i grunnskule og vidaregåande opplæring. Dei sju ulike sidene ved mennesket som vert framheva i den generelle delen er:

- ❖ Det meiningssøkjande menneske
- ❖ Det skapande menneske
- ❖ Det arbeidande menneske
- ❖ Det allmenndanna menneske

- ❖ Det samarbeidande menneske
- ❖ Det å miljømedvitne menneske
- ❖ Det integrerte menneske

Fagdelen av Kunnskapsløftet omhandlar dei ulike fagområda for grunnskulen. Hovudidèen bak læreplanane er Einskapsskulen der omgrepa "fellesskap" og "tilpassing" står sentralt. Ein skule for framtida må difor leggja til rette for:

- ❖ Mangfaldet i elevane sine interesser og føresetnader
- ❖ Endringar som følgjer med aukande alder
- ❖ Mangfaldet i familie- og kulturell bakgrunn til elevane
- ❖ Det mangfaldet som òg vil prega lærarane og dei vaksne som deltar aktivt i skulekvardagen
- ❖ Ikkje berre framtidige utfordringar, men òg ein meningsfull dag i dag og ei tilhøyrse for den einskilde og fellesskapet sin bakgrunn.

Læringsplakaten stiller auka krav til tilpassa eller differensiert opplæring. Læringsplakaten er forskriftsfesta og omfattar grunnleggjande prinsipp og krav som skal prege og forplikta skular. Skulen skal fremja tilpassa opplæring og varierte arbeidsmåtar, og har soleis trong for tilrettelagde læringsarenaer som gir høve til varierte undervisningsformer. (NOU 2006:16 I første rekke).

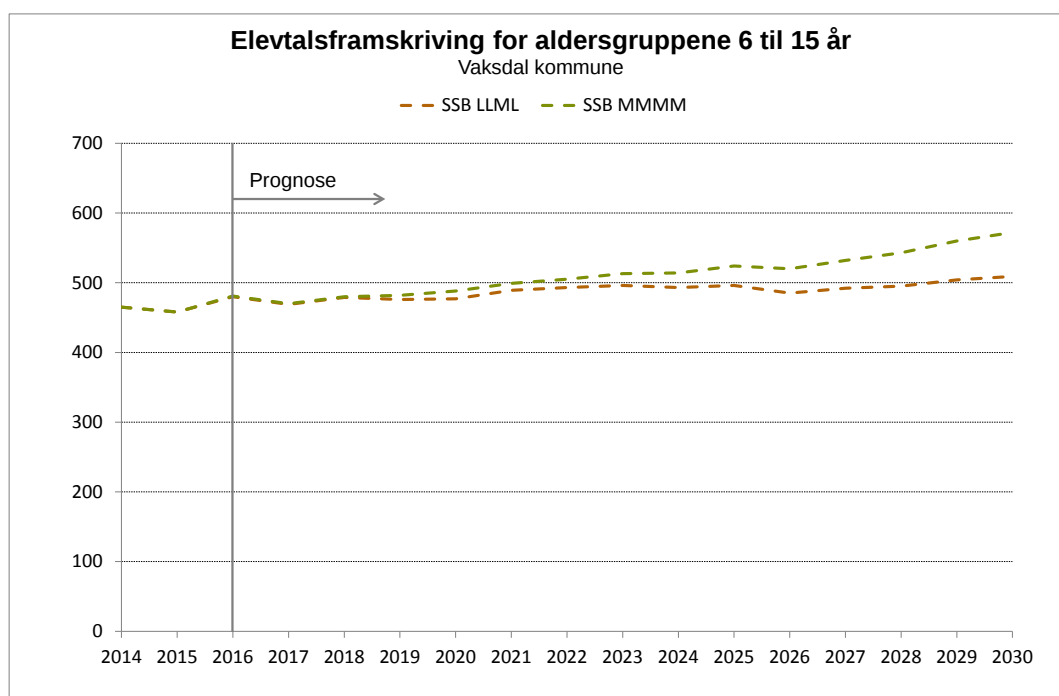
2 Elevtalsframskrivingar

2.1 Prognoseføresetnader

Elevtalsframskrivingane som vert presentert under er basert på tal frå Statistisk sentralbyrå (SSB) sine modellar for middels vekst (MMMM) for perioden 2016 – 2030. Elevane er fordelt etter den gjennomsnittlege elevtalsutviklinga på kvart årssteg i dei siste seks åra. Gjennomsnittstalet vert samanhelde med SSB sine tal for elevtalsutviklinga på kvart årssteg i perioden. Det inneber at den same prosentvise elevfordelinga i dei siste seks skuleåra for barnesteget – dannar utgangspunkt for elevfordelinga av SSB sine framskrivingstal for kvar einskild skule.

2.1.1 Samla folketalsutvikling – tre alternativ Statistisk Sentralbyrå (SSB)

Figuren under syner to framskrivingsalternativ frå SSB – låg og middels vekst. Det er valt å nytte middels vekst som framskrivingsalternativ (grøn linje) i samband med elevtalsutviklinga i dette planarbeidet.

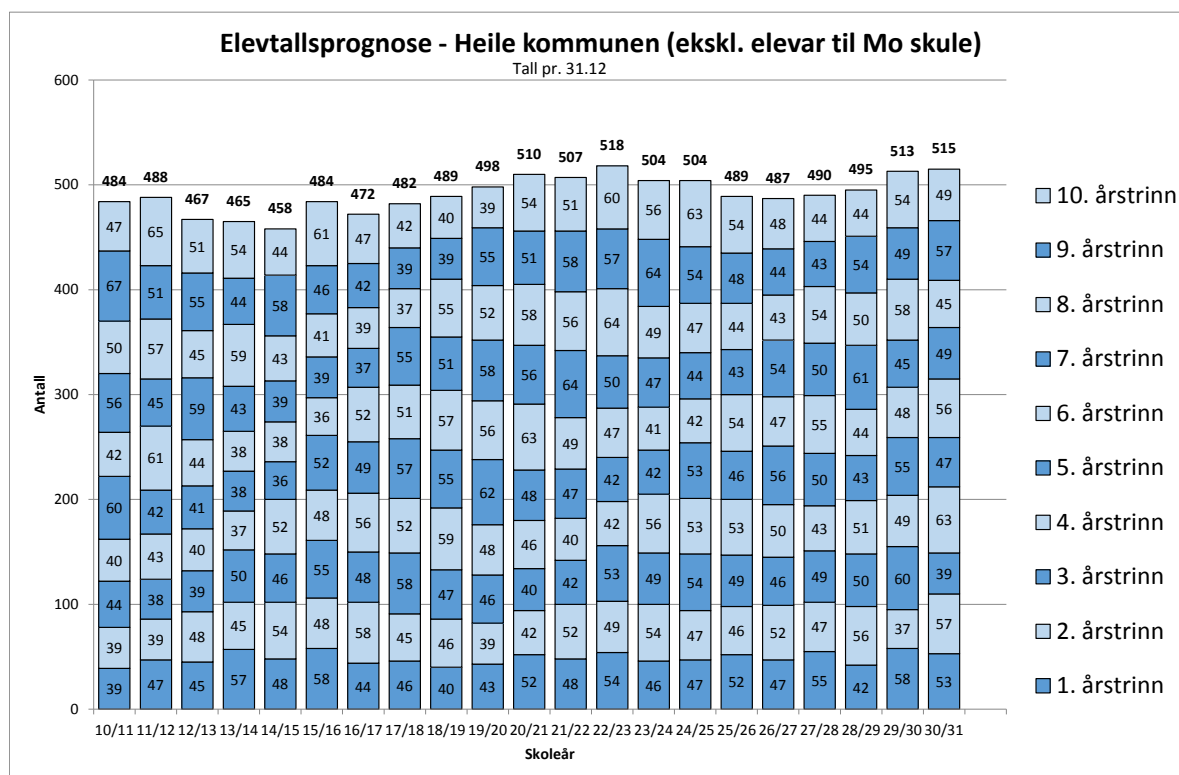

Figur 2.1.1: Elevtalsframskriving for elevar på 1.-10.trinn, basert på låg- og middelsalternativ frå SSB. Framskrivinga er justert for faktisk elevtal skuleåret 2014/15.

Norconsult har manuelt tilpassa elevtalsprognosen med utgangspunkt i SSB sitt framskrivingsalternativ for middels vekst (MMMM). Denne framskrivinga vil ligge mellom SSB sitt alternativ for middels vekst (MMMM) og låg vekst (LLML) i figuren ovanfor.

Tal frå SSB syner at folketalet i Vaksdal kommune har gått noko ned i perioden 2004 til 2015. I same periode har kommunen fått fleire eldre, og færre yngre innbyggjarar.

2.2 Heile grunnskulen (ekskl. gjesteelevar til Mo skule)

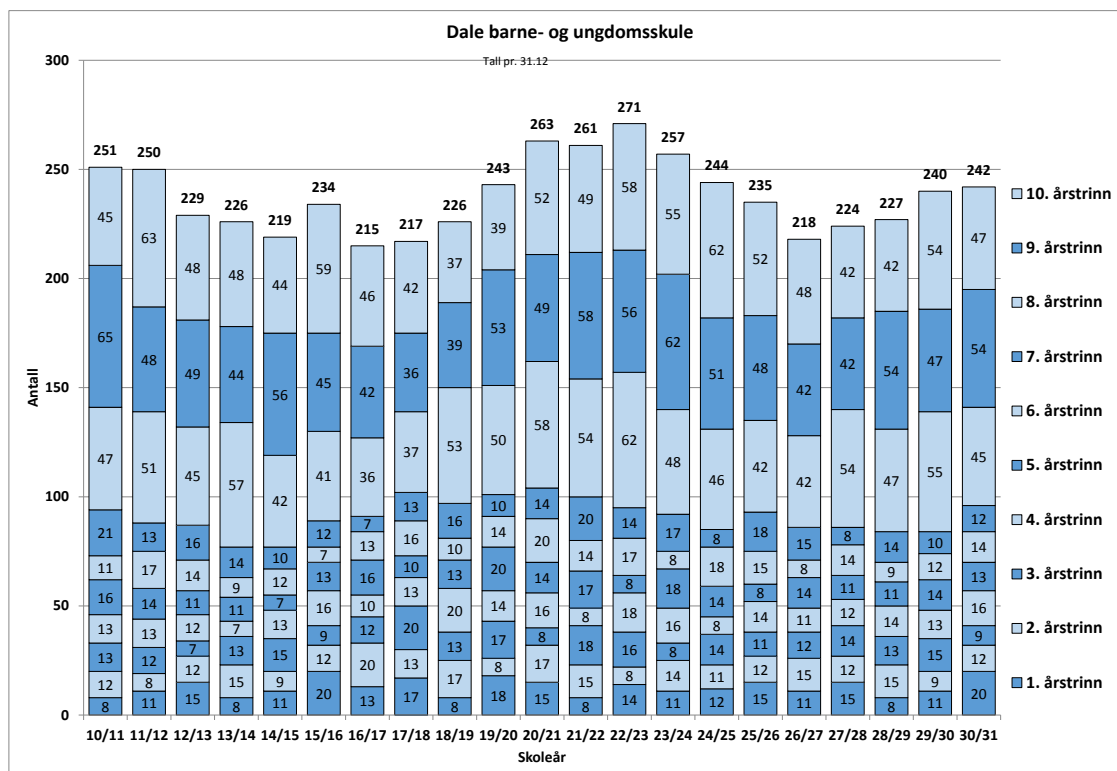

Figur 2.2: Elevtalsframskriving for elevar på 1.-10.trinn, basert på middelsalternativ frå SSB. Framskrivinga er justert for faktisk elevtal skuleåret 2014/15.

Tufta på Norconsult sin elevtalsprognose, er det venta ein liten auke i elevtalet på mellomlang sikt til 490 – 520 elevar samla i heile grunnskulen. Gjesteelevane til Modalen er trekt ut av denne figuren.

I 2030 tilseier elevtalsframskrivinga at kommunen har eit samla elevtal på ca. 515 elevar. Ei rein framskriving av SSB sitt alternativ for middels vekst ville gitt 572 elevar i 2030 eller ca. 40 elevar fleire enn den manuelt justerte prognosen i figuren ovanfor.

2.3 Dale barne- og ungdomsskule (kombinert 1-10 skule)

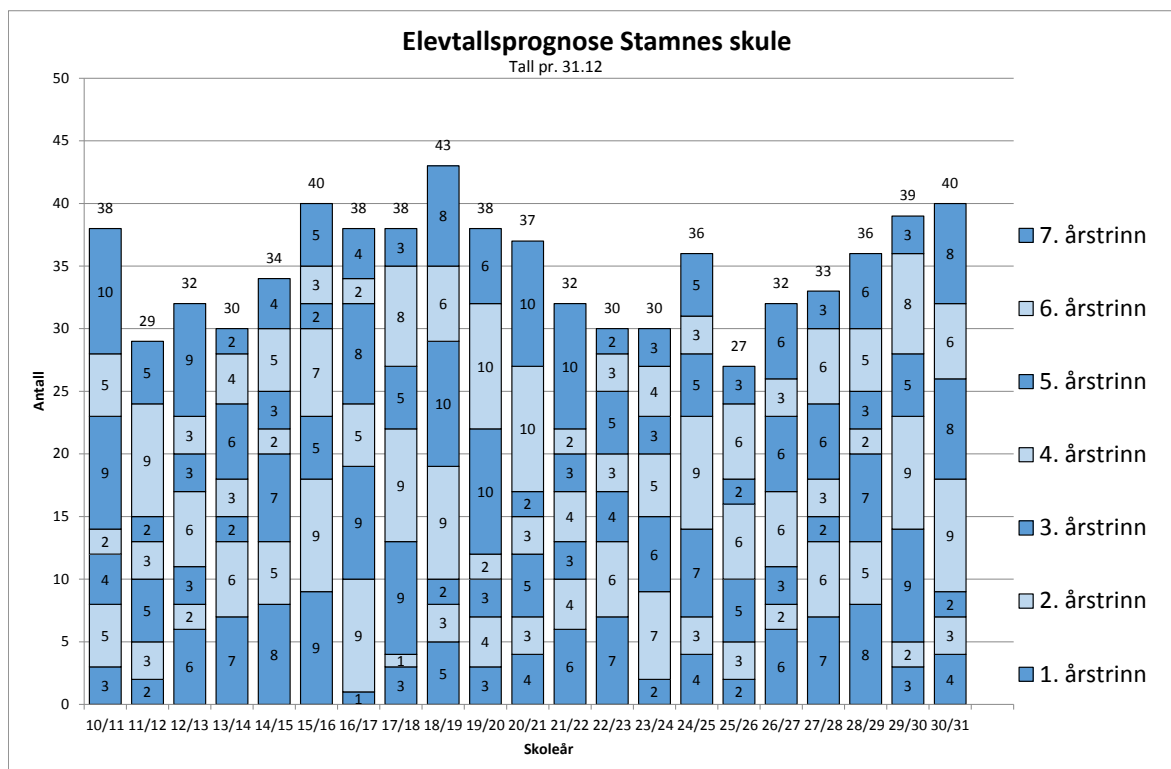
Dale barne- og ungdomsskule tar i mot elever frå Dale skulekrins på barnetrinnet, og er sentralskule for Vaksdal kommune på ungdomstrinnet. På barnetrinnet er skulen fådelt med 4 klassar, medan ungdomstrinnet har 2 parallellar på 8.-10. trinn.

Skulen kan forvente ein liten elevtalsauke på kort sikt på barnesteget, men prognosen forventar at samla elevtal på barnesteget vil ligge under 100 elevar i brorparten av prognoseperioden.

Barnesteget vil også i framtida få årstrinn som er varierende i storleik og antall. Skulen må truleg rekne med at det vert klassestorleikar under 10 elevar. Dette gjev grunnlag for at barnesteget vert fådelt i overskødeleg framtid.

Ungdomssteget vil som hovudregel ha eit elevtal som tilseier drift i ein to-parallell skule med 6 klassar. Einskilde årstrinn kan verte over 60 elevar og soleis gje grunnlag for 3 klassar på trinnet.

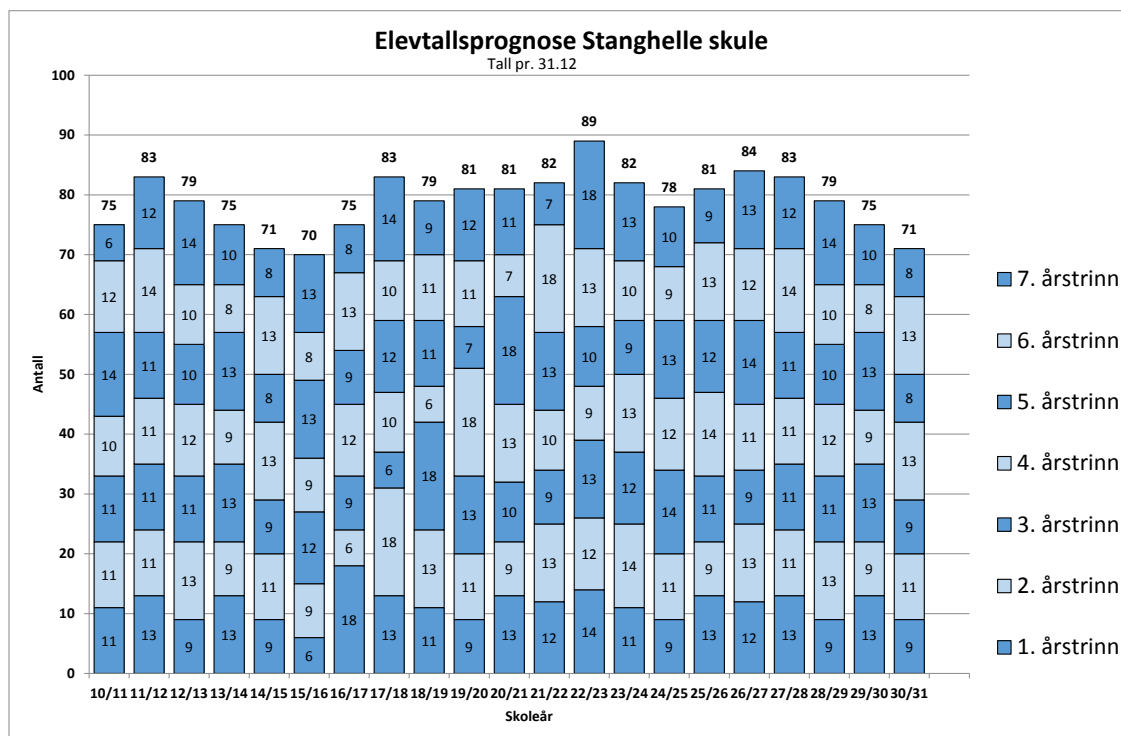
2.4 Stamnes skule (fådelte 1-7 skule)

Med bakgrunn i den gjennomsnittlege elevtalsutviklinga i dei siste 6 åra, vil skulen ha eit elevtalsgrunnlag mellom 30-40 elevar innover framskrivingsperioden. Skulen vert fådelte i heile perioden – med eit driftsgrunnlag i 3-4 klassar.

Skulen vil få ujamne årstrinn med 1-10 elevar pr. trinn.

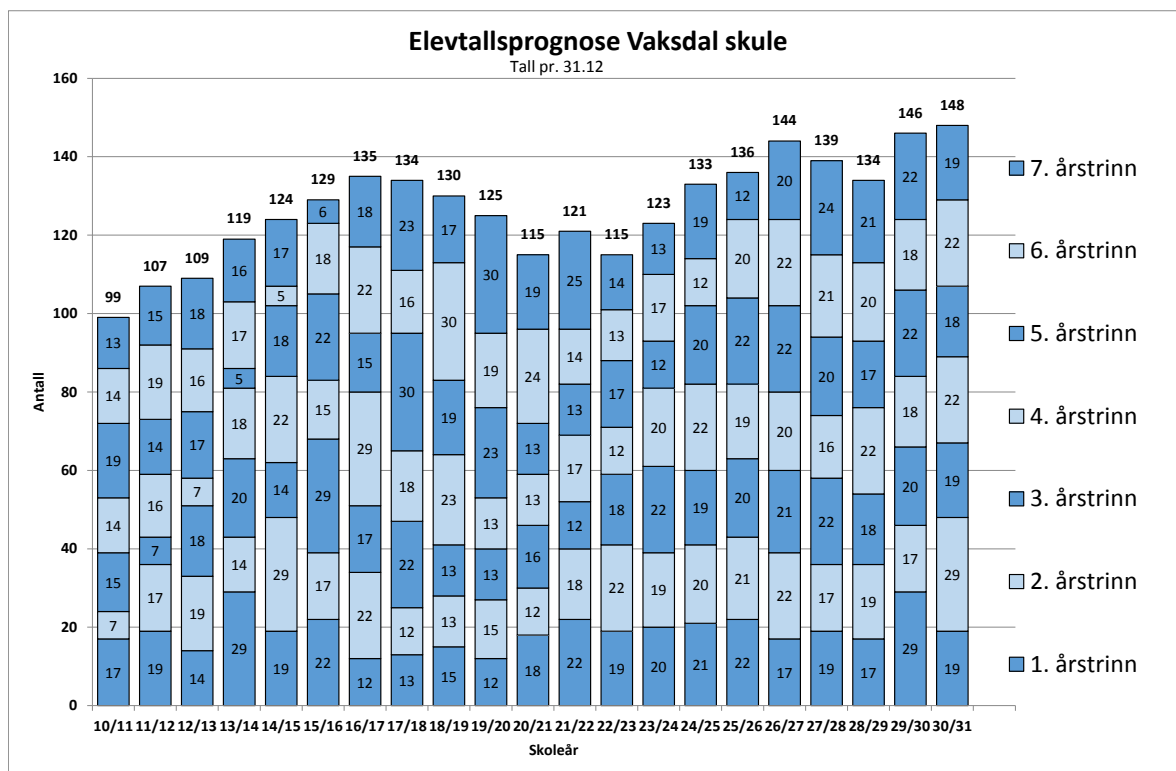
2.5 Stanghelle skule (1-7 skule)

Stanghelle skule kan forvente stabil elevtalsutvikling i prognoseperioden med 70 – 90 elevar fram til skuleåret 2030/31.

Også Stanghelle skule får tidvis ujamne årstrinn. Neste år vert 1. klasse opp mot 20 elevar, noko som gjer at dette vert den største klassen ved skulen. Fødselstala i krinsen er relativt høge, slik at skulen kan forvente fleire elevar som kjem inn i skulen – samanlikna med dei elevane som går ut av skulen.

2.6 Vaksdal skule (1-7 skule)

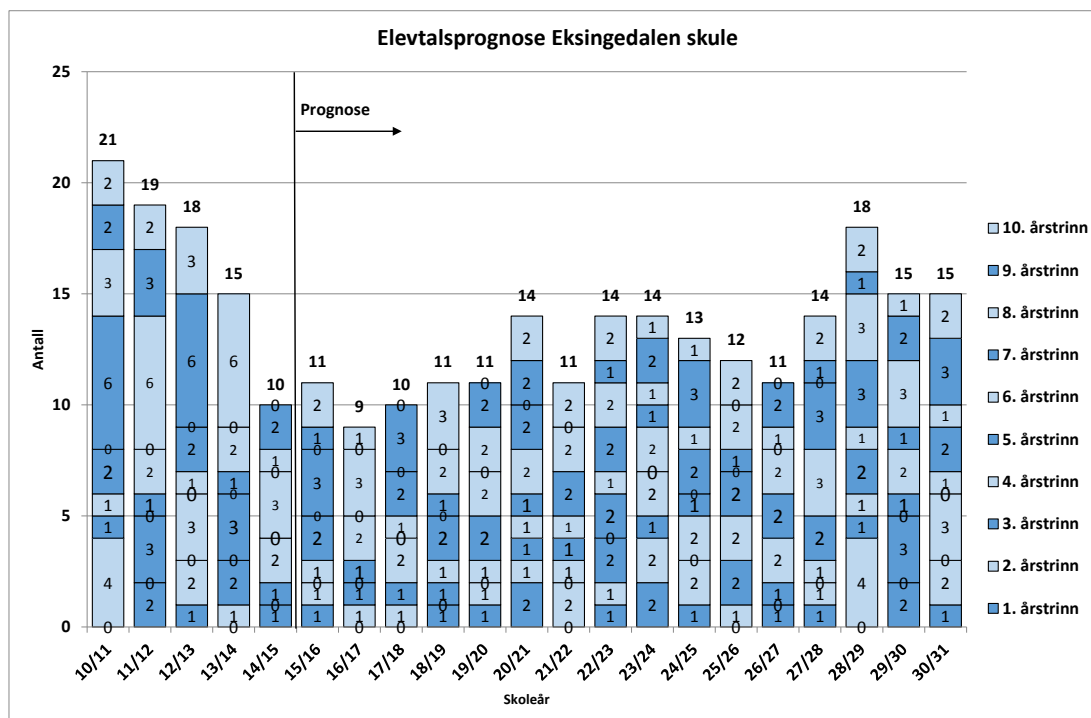

Tabell 2.6: Elevtallsframskriving for elevar på 1.-7 trinn Vaksdal skule, basert på middelsalternativ frå SSB.

Skuleåret 2015/16 er det nær 130 elevar på Vaksdal skule. Færrast elevar er det på 7. trinn med berre 5 elevar, medan det på 3. trinn er 29 elevar. I åra framover er det forventa at trinna vil ha eit elevtal mellom 12 og 25 elevar, tilsvarende ein klasse pr. trinn. Det store kullet på 29-30 elevar vil skulen ha til og med skuleåret 2019/20.

Det er venta at elevtalet gradvis vert lågare i åra fram mot 2023. Deretter er det venta at talet igjen vil auke til omlag 140-150 elevar i 2030.

2.7 Eksingedalen skule

Eksingedalen skule er ein fådelt 1.-10.skule, og skuleåret 2015/16 er det 15 elevar ved skulen. Både barne- og ungdomstrinnet er udelt.

Sidan skuleåret 2010/11 til 2014/15 har talet på elvar ved skulen gått ned frå 21 til 10. I same periode utgjer elevane på Eksingedalen skulen i gjennomsnitt har 3,5% av samla elevtal i kommunen.

Basert på erfaringstal (GSI) og talet på born under skulealder (1-5 år), er det venta at elevtalet vil variere frå 10 til 20 vidare utover i planperioden.

Skulekrinsen er stor i avstand og elevar lengst opp i dalen (Gullbrå) har over ein time reiseveg – ein veg. Elevar på Eidslandet og gardane nærast tunellen mot Modalen kommune har fått innvilga skulebyte til Mo skule som gjesteelevar. I skuleåret 2015/16 utgjer dette 19 elevar eller nesten dobbelt sa mange elevar som går ved Eksingedalen skule inneverande skuleår.

3

Analyse med kapasitetsvurderingar

Det føreligg ikkje egne statlege arealkrav for skuleanlegg, slik som det f.eks. gjer for barnehagebygg. I rettleiar til forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular (Helsedirektoratet 2014) er det presisert størrelsen på innvendig areal i grunnskular og vidaregåande skular. Dette kapittelet og arealanalysane tek omsyn til føringane i rettleiaren.

Vurdering av kor mange elevar og tilsette den enkelte skule har plass til, er i stor grad basert på lokalt skjønn og tek i hovudsak utgangspunkt i det gamle klassesdelingstalet. I dette kapitlet er elevkapasiteten i grunnskulane, vurdert etter fastsette metodar, slik at alle skulane blir vurdert etter dei same kriteriene. Dette for å sikre en mest mulig likebehandling og lik areal- og kapasitetsvurdering.

I rettleiar til forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular står dette om areala inne:

Undervisningsrom/Klasserom: Ved beregning av maksimale elevtall i et undervisningsrom, bør det tas hensyn til hele læringsarealet som klassen/elevgruppen disponerer. Det må også tas hensyn til rommenes utforming, innhold og ventilasjonsforhold. Læringsarealet til en klasse/elevgruppe skal legges til rette for varierte arbeidsformer og tilhørende utstyr.

Når en klasse/elevgruppe disponerer tilleggsarealer (grupperom, formidlingsrom eller andre rom) i nærheten av klasserommet/hovedrommet, må klasserommet/hovedrommet planlegges etter en arealnorm på minimum 2 m2 pr. elev. Så lenge inneklimaet er tilfredsstillende og aktiviteten i rommet er tilpasset, kan elevtallet i enkeltrom (som f.eks. formidlingsrom og auditorier) gjerne være høyere enn normen på 2 m2 pr. elev tilsier. Dersom klassen/elevgruppen ikke disponerer tilleggsarealer i nærhet til klasserommet/hovedrommet, bør arealet være større, helst opp mot 2,5 m2 pr. elev.

Areal for ansatte kommer i tillegg til arealnormen i avsnittet over.

Spesialiserte læringsareal: Spesialiserte læringsarealer er rom som er innredet med tanke på andre aktiviteter enn de det er lagt til rette for i klasserommet eller hovedrommet til en klasse eller elevgruppe, og som disponeres av flere klasser/elevgrupper. Eksempel på slike rom er rom til naturfag, musikk, kroppsøving, kunst og håndverk og mat og helse. I videregående skole vil spesialiserte læringsarealer også omfatte verksteder og spesialutstyrte rom for ulike utdanningsprogram.

Det kan ikke settes et bestemt arealkrav til slike rom fordi det vil variere etter hvilket utstyr og inventar som er nødvendig og hvilke aktiviteter som skal foregå.

Vurderingene av disse arealene må basere seg på om sikkerheten og krav til inneklima som luft, lys og akustikk er ivarettet (jf. § 14).

<http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/miljo-og-helse-i-skolen/Publikasjoner/IS-2073-Veileder.pdf>

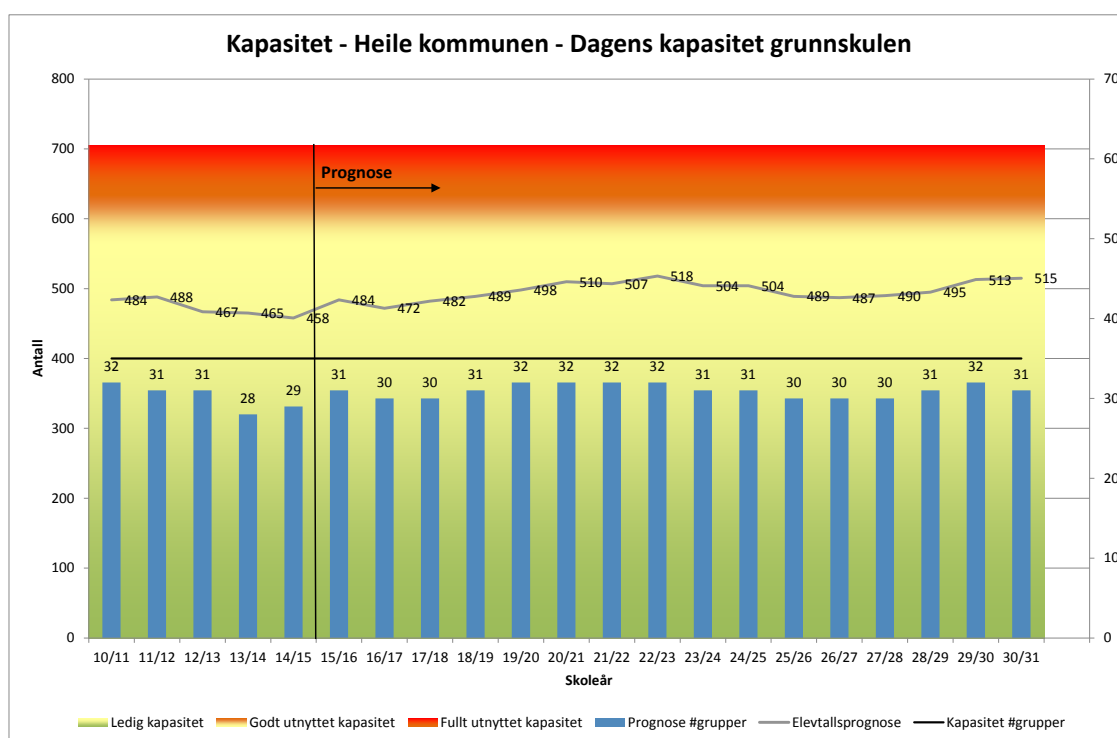
Opplæringsloven hadde tidlegare regler for klassestørrelsar, men desse blei oppheva i 2003. I dag heiter det seg at «Klassene, basisgruppene og gruppene må ikke være større enn det som er pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig» (Opplæringsloven 8-2). Stortinget vedtok samtidig at «Klassesdelingstallet skal ligge til grunn som minstenivå for ressurstildeling også etter at bestemmelsen om klassesdelingstallet er opphevet» (Stortingsvedtak 2002/2003, Odelstingsprop.nr.67)

3.1 Samla kapasitetsvurdering av grunnskulane

Kapasiteten på skulane er vist i kapasitetsfigurer som samanstillar fleire typar informasjon:

1. Elevantalprognose for den enkelte skule – totalt elevantal vist som ein blå linje.
2. Skulens kapasitet - vist med fargekode i bakgrunnen av figuren. Prognoselinja si plassering over fargebakgrunnen angir korleis skulen er utnytta i høve til kapasitet:
 - Grønt: Ledig kapasitet.
 - Gult/oransje: Godt utnytta kapasitet.
 - Oransje/rødt: Fullt utnytta kapasitet.
3. Skulens gruppe-/klassekapasitet, utleia frå tal på klasserom på skulen – vist som raud strek.
4. Prognose for tal på grupper/klassar (generert frå prognosen) – vist med blå søyler.

3.1.1 Samla kapasitetsvurdering – heile kommunen

Vaksdal kommune har tilgjengeleg skulekapasitet til ei elevmengde på om lag 700 elevar fordelt på fem skuleanlegg og 35 klasserom.

Kommunen har god skulekapasitet i høve elevantalbehova. Det er plass til fleire elevar i Vaksdal-skulen.

Skuleanlegga er av ulik bygningsmessig standard og med ulik pedagogisk funksjonalitet.

3.2 Dale barne- og ungdomsskule

Skuletype:	Kombinertskule	1.-10. trinn
Brutto bygningsareal		8142 m ²
Tomteareal		16 016 m ²
Elevkapasitet		330

Nøkkeltal for skuleåret 2014/15	
Elevtal	230
Tal på barn i SFO	25
Pedagogisk personale	26
Andre tilsette*	12

*Andre tilsette er her leiing, merkantil og assistentar i skulen.

Dale barne- og ungdomsskule ligger i sentrum av Dale, i Vaksdal kommune. Skolen tar i mot elever frå Dale skolekrins på barnetrinnet, og er sentralskule for Vaksdal kommune på ungdomstrinnet. På barnetrinnet er skolen fådelt med 4 klasser, mens ungdomstrinnet har 2 parallellar på 8.-10. trinn.

Skulebygget består i hovudsak av 3 bygningar som henger saman. Barneskulebygget i øst er frå 1937. Realfagbygget er i frå 1953 og ligger midt i anlegget. Ungdomsskulefløya strekker seg i retning sør frå gymsalen. Bygget er frå 1968 og heng saman med gymsal og symjehall.

Tidlegare var barne- og ungdomsskulen to ulike skular, men frå 2004 ble de slått saman til en kombinertskule. I 2003-2004 ble det gjennomført noko oppussing av barneskulefløya, symjehall med garderobar og auditorium på ungdomsskulen.

Generelle læringsareal

Dale barne- og ungdomsskule har i alt 15 klasserom, og 16 grupperom. Dei fleste klasseromma har eit areal på omkring 55m², men på ungdomsskulen er det og eit større klasserom på 81m². SFO har base i 2. etasje i barneskulebygget. Samla baseareal for SFO er 83m².

Elevane har garderobar i gangarealet utanfor klasseromma. Elevtoaletta er samla i eit anlegg for barneskulen og eit for ungdomsskulen. I tillegg er det nokre elevtoalett i begge ender av ungdomsskulebygget og ved elevkantina.

Spesialisert læringsareal

Skulen har tilgang på spesialiserte undervisningsareal i dei fleste faga. Gymsalen som ligg i ungdomsskuledelen vert i liten grad nytta ettersom ungdomsskulen i staden nyttar Dale idrettshall. Musikkundervisninga er lagt til auditoriet. Dette ligg under bakkenivå, og her er det ikkje tilgang på dagslys.

Skulen har ein stor kunst og handverksavdeling i første etasje på ungdomsskulen. Her er det ein tradisjonell sløydsal, tekstilrom og eit rom for male- og teikneaktivitetar. Lager- og verkty/utstysrom ligg i tilknytning til avdelinga.

Mat- og helseavdeling ligg i andre etasje på ungdomsskolen. Samla areal er 112 m². Det er ikkje montert avtrekk frå kjøkkenstasjonane. Det er heller ikkje annan ventilasjon i avdelinga.

Naturfagsal med førebuiingsrom ligg i tredje etasje i realfagbygget.

Areal for tilsette

Lærarane på ungdomssteget har arbeidsplassar og garderober i ungdomsskulebygget. Lærarane på barnesteget har tilsvarande i underetasjen på barneskulebygget. Det er kopi- og rekvisitarom i begge bygga. Pause-/personalrom ligg sentralt plassert i realfagbygget. Skuleleiinga har kontora sine i 2. etasje, att med personalrommet.

Uteområdet

Tomtearealet er samla på omkring 16.000m² (målt på kart). Av dette er omkring 7600m² opparbeidd og tilgjengeleg for elevane i friminutta. På framsida av skulebygget er det asfaltert skulegard og ei ballbinge. På baksida er det meir tilrettelagt for dei yngste elevane, men leikeapparat, klatrestativ og ei «miniballbinge».

Ein kommunal bustad og eit eldre kontorbygg for ppt ligg inne på skuletomta, bak barneskulebygget.

Sambruk

Lokale lag og foreiningar nyttar ulike rom i skulebygget på ettermiddags- og kveldstid.

Teknisk vurdering

Teknisk gjennomgang av skuleanlegget våren 2015 (Norconsult) avdekka eit omfattande vedlikehaldsetterslep i heile skuleanlegget. Anslag for samla kostnad for vedlikehaldsetterslepet er kr. 215 mill. (inkl. mva) fram til år 2040. Tiltak som må gjerast innan 10 år utgjer omkring kr. 182 mill. (inkl. mva).

Vurdering av elevkapasitet

Skolen har til saman 15 klasserom, og desse varierer i størrelse frå 50,4 til 81,7m². Samla klasseromareal er 847m². Dei fleste klasseromma er under 60m² (13 av 15), og dette fører til at elevtalet i klassane vil liggje noko under delingstalet på 28/30 elever. Samla klasseromareal tilseier ein teoretisk kapasitet på 380 elever med delingstall 2,14 (m² pr. elev).

Med dagens fysiske løysningar, er det naturleg å ta utgangspunkt i at skolen har kapasitet til ein klasse pr. trinn i barneskolen (1-7) og to klasser pr. trinn i ungdomsskolen. Dette vil gi skolen 13 klasser i et normalår. Med ein slik inndeling vil skulen kunne handtere enkelte år med store barnekull som fører til fleire klasser på enkelte årstrinn.

Svingingar i fødselstala frå år til år fører til at det enkelte år vil vere lågare elevtall på nokon trinn enn det kapasiteten tilseier. Ein vurdering av elevkapasitet med 13 fulle klassar vil gje eit godt bilde på reell kapasitet innanfor dagens fysiske rammer. Då vil skulen ha kapasitet til to ekstra klassar, samstundes som enkelte andre klassar ikkje er fylt heilt opp.

Funksjonell elevkapasitet vert då rundt 330 elevar.

Oppsummering

Teknisk gjennomgang av Dale barne- og ungdomsskule har avdekkja eit betydeleg vedlikehaldsetterslep. Skulen er lite arealeffektiv og ein stor del av areala er gang- og trafikkareal. Store avstandar mellom sentrale funksjonar i skulebygget (både i lengde og i høgde), små klasserom, dårlege garderobeløysningar for elevane, mykje trafikk i gangareala og manglar i høve til innemiljø m.m, gjer sitt til at skulebygget i skulekvardagen

opplevst som lite funksjonelt (Meir utfyllande om pedagogisk funksjonalitet i kap 4.4).

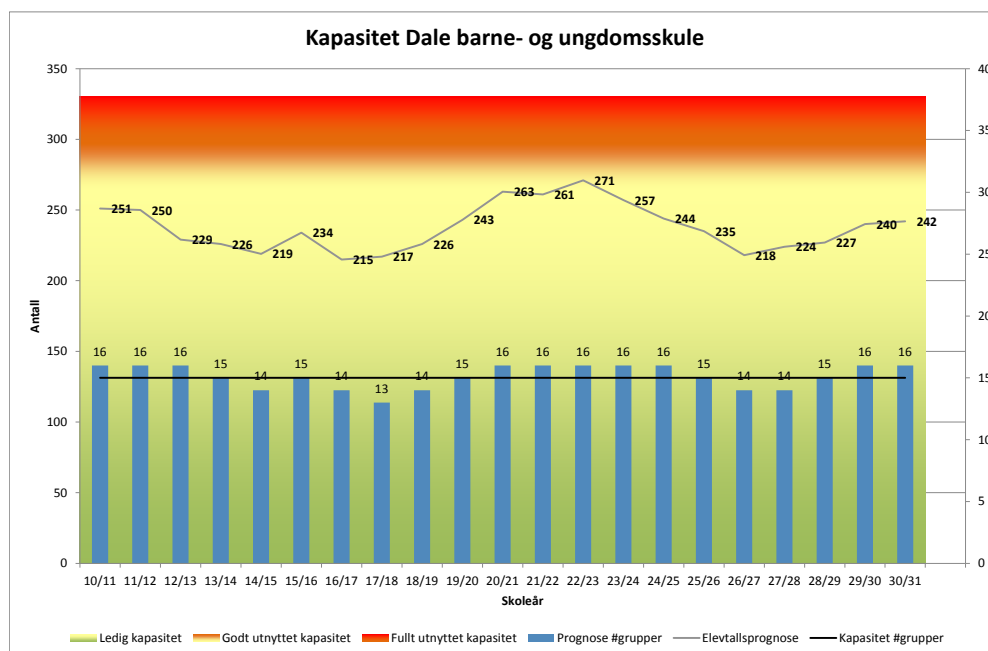
Inventar og utstyr i undervisningsareala ber preg av lang tids bruk og slitasje, og bør skiftast ut.

Kommunal bustad og ppt-bygg på skuletomta bør rivast. Deretter bør ein ruste opp og utvide uteområdet.

Det anbefalast at framtidig skuledrift ved Dale barne- og ungdomsskule vert basert på nytt skulebygg.

Dale BU		
	Areal	Antall rom
Samla bruttoareal	-	
Netto generelt læringsareal	1 856 m2	
Klasserom	844 m2	15 rom
Grupperom	305 m2	16 rom
Garderobes og toalett	142 m2	12 rom
SFO	83 m2	2 rom
Andre generelle arealer (Fellesareal, baseareal, allrom etc.)	482 m2	4 rom
Netto spesialisert læringsareal	661 m2	
Mat og helse	112 m2	3 rom
Musikk	-	-
Naturfag	77 m2	1 rom
Kunst og håndverk	282 m2	6 rom
Bibliotek	39 m2	1 rom
Andre spesialareal	151 m2	1 rom
Nettoareal personalavdeling	543 m2	
Lærararb.pl.	226 m2	
Kontor	57 m2	
Forkontor	27 m2	
Møterom	32 m2	
Personalrom	103 m2	
Personalgarderobes/WC	25 m2	
Kopi og arkiv	73 m2	
Annet personalareal	-	

Tabell 3.2A: Arealoversikt Dale- barne og ungdomsskule

Figur 3.2B: Kapasitetsvurdering elevar og klassar, Dale barne- og ungdomsskule

3.3 Eksingedalen skule

Skuletype:	Fådelte kombinertskule	1.-10. trinn
Brutto bygningsareal		750 m ²
Tomteareal		
Elevkapasitet		30

Nøkkeltal for skuleåret 2014/15	
Elevtal	11
Tal på barn i SFO	-
Pedagogisk personale	3
Andre tilsette*	2

*Andre tilsette er her leiing, merkantil og assistentar i skulen.

Eksingedalen skule ligg på Bergo, Eidslandet. Skulebygget blei oppført i 1972, og skulen fekk eit påbygg i 1991. Skulen tek imot elvar på 1. til 10. årssteg, frå Flatekvål i sør og vidare nord-austover mot Gullbrå. Skuleåret 2015/16 er det 11 elevar på skulen. Inneverande skuleår er det ikkje elevar på 3., 6. og 8. trinn.

Skulen har i alt 3 klasserom. Av spesialisert læringsareal har skulen ein gymnastikksal og eit skulekjøkken. Andre fellesareal er biblioteket og peisetova ved hovudinngangen. Biblioteket, skulekjøkkenet og peisetova kan og nyttast som grupperom ved behov.

Skulen disponerer i tillegg areala der det tidlegare var barnehage. Her er det eit samlingsrom med kjøkken, to grupperom og garderobe med toalett. Samlingsrommet kan nyttast som klasserom dersom skulen skulle få behov for det..

Elevane har garderobar utanfor klasserommet i nybygget. Her er det også eit elevtoalett. Elevane har og tilgang på toalettanlegg med inngang frå uteområdet.

Uteområdet

Skolens uteområde består i hovudsak av asfaltert skoleplass framfor skulebygget, ein liten leikeplass på nedsida av skulebygget, og ein ballplass på andre sida av riksvegen. I tillegg har skulen lett tilgang til store naturområder i nærområdet.

I 2013 blei det utført undersøkingar, vurderingar i høve til tiltak for skredsikring i bakkant av Eksingedalen skule (Multiconsult 2013). Her vart det rekna som «*sannsynlig at det i fremtiden vil forekomme både steinsprang og nye sørpeskred i terrenget i bakkant av Eksingedalen skule*».

I rapporten vert det konkludert med ei tilråding om at det etablerast sikringstiltak i terrenget bak skulen.

Sambruk

Skulebygget er reist i samarbeid med bygdelaget, og skulen er i bruk av lokale lag og foreiningar på ettermiddags- og kveldstid.

Elevkapasitet

Skulen har i dag tre klasserom. Med delingstal 2,5m² pr. elev, gjev dette ein kapasitet på omkring 45 elevar. Ein så pass stor auke i elevtalet ville føre til auka behov for delingstimar i grupperom, og eit auka behov for spesialisert læringsareal. Den reelle elevkapasiteten ligg difor i praksis noko lågare.

Funksjonell kapasitet for skulen ligg rundt 40 elevar, fordelt på 3 til 4 klassar.

Teknisk tilstand

Teknisk gjennomgang av skuleanlegget våren 2015 (Norconsult) avdekka eit vedlikehaldsetterslep med ei samla kostnadsramme på omkring kr. 11 mill. (inkl. mva) fram til år 2040.

Samla tiltak som må gjerast innan 10 år utgjer samla omkring kr. 8 mill. (inkl. mva).

Oppsummering

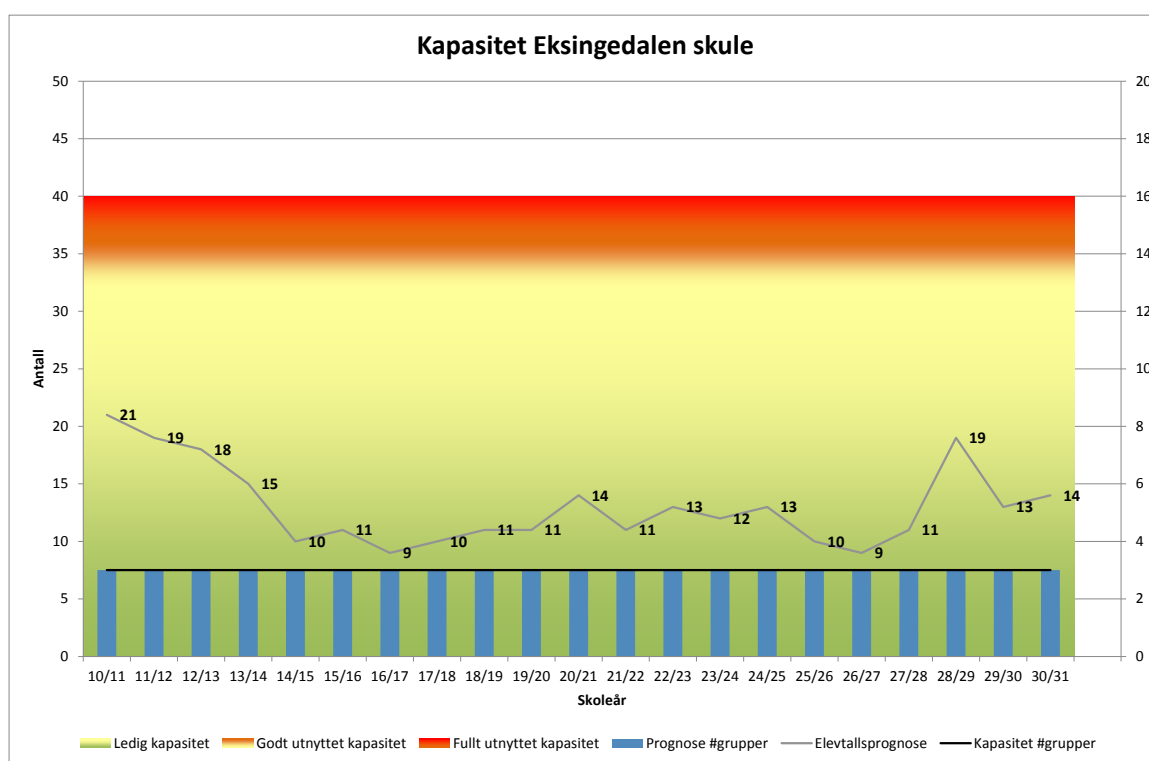
Skulebygget framstår i rimeleg bra stand. Læringsareala er prega av noko slitasje og elde. Samla disponibelt læringsareal og støtteareal dekkjer meir enn dagens behov. Så lenge barnehagedelen ikkje er i bruk, vil skulen har areal nok til å kunne ta imot opp mot 30 elevar.

Elevtalet dei siste åra har vore for lavt til at vidare drift ved skulen kan forsvarast. Dårleg stand på skulevegen og lang reisetid til næraste alternative skule (Stamnes) har vore eit hovudargument for vidareføring av skuledrifta.

Det bør vurderast om skulegrensa nedst i Eksingedalen kan flyttast slik at elevar busett i området Vettlejord – Høvik kan få Eksingedalen skule som heimeskule. Ei auke i elevtalet ved Eksingedalen skule vil verke positivt på miljøet, både pedagogisk og sosialt.

Eksingedalen skule		
	Areal	Tal rom
Samla bruttoareal	-	
Netto generelt læringsareal	229 m2	
Klasserom	112 m2	3 rom
Grupperom	29 m2	2 rom
Garderober og toalett	88 m2	14 rom
SFO	-	-
Andre generelle areal (Fellesareal, baseareal, allrom etc.)	-	-
Netto spesialisert læringsareal	58 m2	
Mat og helse	29 m2	1 rom
Musikk	-	-
Naturfag	-	-
Kunst og handverk	-	-
Bibliotek	29 m2	1 rom
Andre spesialareal	-	-
Nettoareal personalavdeling	54 m2	
Lærerarb.pl.	13 m2	
Kontor	22 m2	
Forkontor	-	
Møterom	-	
Personalrom	15 m2	
Personalgarderober/WC	4 m2	
Kopi og arkiv	-	
Anna personalareal	-	

Tabell 3.3A: Arealoversikt Eksingedalen skule

Figur 3.3B: Kapasitetsvurdering elevar og klassar, Eksingedalen skule

3.4 Stamnes skule

Skuletype:	Fåddelt barneskule	1.-7. trinn
Brutto bygningsareal		1080 m ²
Tomteareal		11 999m ²
Elevkapasitet		50 - 55

Nøkkeltal for skuleåret 2014/15	
Elevtal	38
Tal på barn i SFO	18
Pedagogisk personale	5
Andre tilsette*	5

*Andre tilsette er her leiing, merkantil og assistentar i skulen.

Stamnes skule består av eit samanhengande bygg. Skulebygget blei oppført i 1974, og fekk eit tilbygg over 2 plan i 2004. Skulen hadde i utgangspunktet ei open planløysning, men er i ettertid blitt noko meir oppdelt.

Skulen har i dag 41 elevar, og desse er fordelt på 3 grupper/klassar.

Generelle læringsareal

Det største klasseromarealet ligg i tilknyting til samlingsrommet midt i skulebygget. To baseområde ligg her med open løysning mot fellesarealet. Oppgitt areal for desse to klasseromareala er 55m² og 75m²(målt på teikning). I tillegg disponerer skulen eit klasserom på 43m² og eit delingsrom på omkring 30m². SFO-basen ligg i tilknyting til fellesarealet, og nyttast noko som grupperom i undervisningstida.

Fellesarealet ligg midt i skulebygget. Har kan skulen mellom anna ha samlingar for alle elevane eller for fleire trinn samla. Skulebiblioteket ligg også i fellesarealet.

Elevane har desentraliserte inngangar like ved klasseromareala dei nyttar. I garderobane er det også elevtoalett. Toaletta er lett tilgjengelege både frå undervisningsareala og frå uteområdet.

Spesialisert læringsareal

Skulen har ein integrert gymsal midt i skulebygget. Golvarealet er 82m². Garderobar og tilhøyrande dusjanlegg ligg i underetasjen. Elevane har tilkomst til garderobane via vindeltrapp ved gymsalen.

Skulekjøkkenet har 2 elevstasjonar samt ein lærarstasjon. Utstyr og materiell oppbevarast i skap i rommet. Skulekjøkkenet har eit oppgitt areal på 84m². Arealet kan og nyttast som delingsrom eller klasserom.

Areal for kunst og handverk ligg vegg i vegg med skulekjøkkenet. Rommet nyttast i dag også som grupperom/delingsrom.

Skulen har ikkje eige areal for musikk og naturfag, men scenen i fellesarealet nyttast gjerne i undervisninga. Her er det og samla ein del utstyr og materiell som nyttast i undervisninga.

Areal for tilsette

Det pedagogiske personalet har arbeidsplassar i 2. etasje i tilbygget. Her er det også eit lite møterom. Personalrommet ligg i etasjen under. Vegg i vegg ligg eit kopi- og rekvisita-rom, personalgarderobar med wc, og rektor sitt kontor.

Uteområdet

Uteområdet er pent og variert opparbeidd. Skuletomta har eit oppgitt samla areal på 11 999m², men Eidslandsvegen passerar forbi skulebygget og delar tomta i to. Tilgjengeleg uteareal for elevane er omkring 8000m².

Uteområdet er opparbeidd i ulike sonar. På framsida av skulebygget ligg ei ballbinge og eit leikeområde med ulike leikeapparat. På langsida mot Eidslandsvegen er det asfaltert skuleplass og grasplen. På sørsida er det ei ballplass med grusdekkje. Her er det også montert benkar som kan nyttast i uteundervisning.

På baksida av skulebygget går det ein veg som går inn til ein nabotomt. Denne vegen kyssar skuleplassen på framsida. Det er ikkje bom eller anna sperring/sikring der denne vegen møter Eidslandsvegen.

Sambruk

Skuleanlegget er i bruk av lokale lag og foreiningar på ettermiddags- og kveldstid. Det er i særleg grad gymsal og fellesarealet som vert nytta.

Vurdering av elevkapasitet

Skulen har 3 klasserom, men skulen har og moglegheit til å omdisponere noko av det spesialiserte læringsarealet til klasserom. To av klasseromma har open løysning mot kvarandre og mot fellesarealet. Samla klasseromareal er 173m².

Basert på krav til areal pr. elev i klasseromma (2,5m² pr. elev, Forskrift om miljøretta helsevern i barnehage og skule) har skulen kapasitet til omkring 60 elevar samla i desse klasseromma.

Med eit elevtal rundt 60 ville skulen fått utfordringar i høve til grupperom og delingsrom. Den reelle elevkapasiteten for funksjonell drift ligg difor truleg nærare 50.

Teknisk vurdering av skulebygget

Teknisk gjennomgang av skuleanlegget våren 2015 (Norconsult) avdekka eit vedlikehaldsetterslep med ei samla kostnadsramme på omkring kr. 13 mill. (inkl. mva) fram til år 2040.

Samla tiltak som må gjerast innan 10 år utgjer samla omkring kr. 9 mill. (inkl. mva).

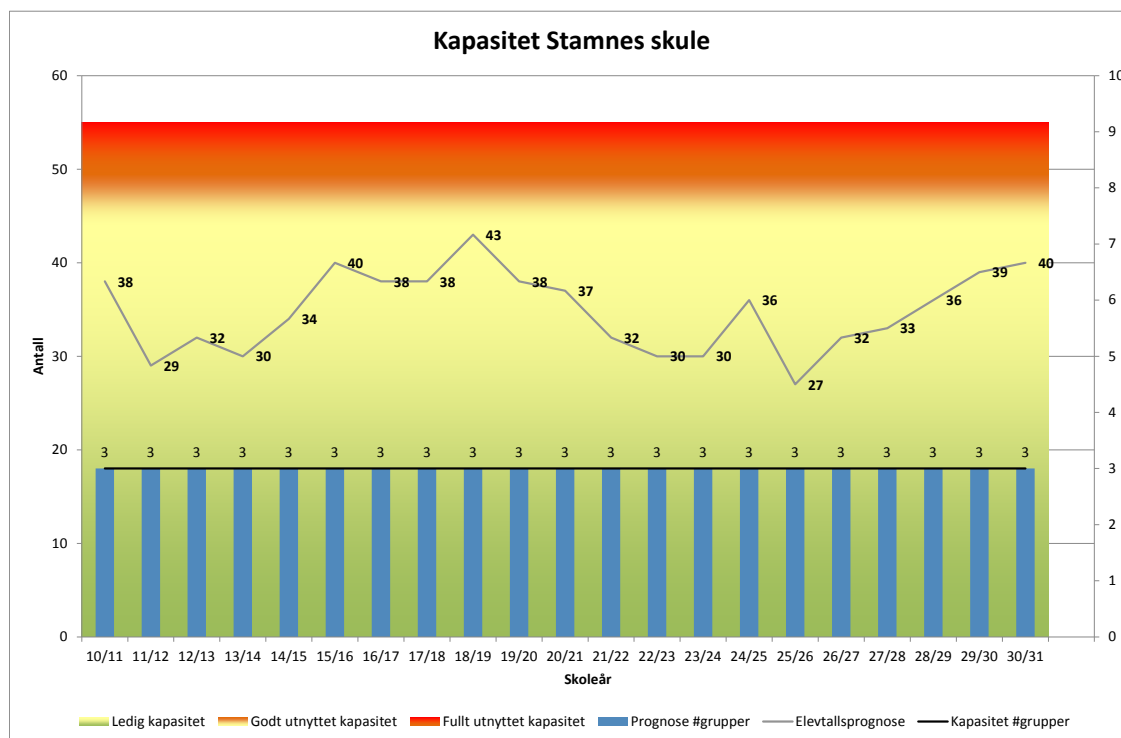
Oppsummering

Stamnes skule har eit godt fungerande skuleanlegg. Uteområdet er fint opparbeidd og gjev moglegheit for varierte aktivitetar, både på fritid og i undervisning. Skulen får dekkja dei fleste behova for ulike areal, og pr. i dag har skulen god plass til fleire elevar.

Utan auke i elevtalet utover i planperioden er elevtalet noko knapt i høve til å skape eit fullgodt pedagogisk og sosialt miljø. På ein annan side kan dårleg skuleveg til Dale tale for vidare drift ved Stamnes skule.

Stamnes skule		
	Areal	Antall rom
Samla bruttoareal	-	
Netto generelt læringsareal	395 m2	
Klasserom	173 m2	3 rom
Grupperom	30 m2	1 rom
Garderøber og toalett	66 m2	8 rom
SFO	36 m2	1 rom
Andre generelle arealer (Fellesareal, baseareal, allrom etc.)	90 m2	1 rom
Netto spesialisert læringsareal	142 m2	
Mat og helse	84 m2	1 rom
Musikk	-	-
Naturfag	-	-
Kunst og håndverk	45 m2	1 rom
Bibliotek	-	-
Andre spesialareal	13 m2	1 rom
Nettoareal personalavdeling	97 m2	
Lærerarb.pl.	25 m2	
Kontor	14 m2	
Forkontor	-	
Møterom	10 m2	
Personalrom	35 m2	
Personalgarderøber/WC	13 m2	
Kopi og arkiv	-	
Annet personalareal	-	

Tabell 3.4A: Arealoversikt Stamnes skule

Figur 3.4B: Kapasitetsvurdering elever og klassar, Stamnes skule

3.5 Stanghelle skule

Skuletype:	Fådelte barneskule	1.-7. trinn
Brutto bygningsareal		2568 m ²
Tomteareal		36390m ²
Elevkapasitet		120-130

Nøkkeltal for skuleåret 2014/15	
Elevtal	70
Tal på barn i SFO	32
Pedagogisk personale	8
Andre tilsette*	5

*Andre tilsette er her leiding, merkantil og assistentar i skulen.

Stanghelle skule blei oppført i 1975, og fekk eit påbygg i 1994. Skulebygget består av tre hovudbygdar. Hovudbygget (A) med tilbygg, Samfunnsdelen (B) og idrettsbygget (C). Skulen disponerer areal i alle bygga. Skulen har i dag 70 elevar, og desse er fordelt på 4 grupper/klassar.

Generelle læringsareal

Skulen har til saman 7 klasserom og 3 grupperom. Grupperomma og 5 klasserom ligg i hovudbygget. Dei to siste klasseromma ligg i andre etasje i samfunnsdelen. Klasseromma varierer i størrelse frå 41-53m².

Elevane nyttar desentraliserte garderober og toalett, med direkte tilgang til uteområdet. Alle klassane i hovudbygget har egne garderober. I samfunnsdelen har elevane felles garderobe.

Midt i skulebygget ligg eit fellesareal/allrom som alle klassane i hovudbygget har lett tilgang til. Delar av arealet er omgjort til to grupperom, og elevar frå fleire av klassane har tilgang til allrommet gjennom desse grupperomma. I fellesarealet er det eit par gruppebord, tilgang til stasjonære pcar og skap for oppbevaring av undervisningsmateriell og utstyr. Frå fellesarealet går det ei trapp opp til ein hems.

SFO har base på skulekjøkenet. Her er det også direkte tilgang til eit grupperom som opprinneleg har vore nytta til undervisning i kunst og handverk. Det er i dag 30 barn som nyttar SFO-tilbodet.

Spesialisert læringsareal

Areal for mat og helse (skulekjøken) ligg i hovudbygget. Om ein ser bort frå gymsalen, er skulekjøkenet det største undervisningsrommet skulen disponerer (81m²). Det er tre kjøkenstasjonar montert langs den eine veggen. På golvet er det satt opp tre gruppebord som nyttast til måltid og gruppearbeid. Bak i rommet er det laget til ein sofa-krok. Rommet er delt av med ei skaprekkje slik at sofakroken kan opplevast som eit eige «rom i rommet». Skulekjøkenet nyttast og som undervisningsareal i kunst og handverk. SFO nyttar rommet som base.

Areal for kunst og handverk. Skulen har i dag avgrensa tilgang til spesialisert læringsareal for kunst og handverk. Tidlegare tradisjonell «sløysal» er omdisponert og delt opp i to rom. Det eine nyttast av SFO, medan det andre fungerer som grupperom. Noko undervisning i faget er i dag lagt til skulekjøkenet.

Undervisning i kroppsøving er lagt til idrettsarealet i samfunnsdelen (bygg C). Her har skulen og moglegheit til å samle heile skulen til ulike fellessamlingar.

Skulen har ikkje eige skulebibliotek, men folkebiblioteket i samfunnsdelen (bygg B) nyttast og av elevane.

Skulen har ikkje spesialisert læringsareal for undervisning i musikk og naturfag.

Uteområdet

Oppgitt tomteareal for skulen er 36 390m² (kjelde: norgeskart.no). Av dette arealet er omkring 7500m² opparbeidd som tilgjengeleg uteareal for elevane. Delar av resterande tomteareal er bratt skrånande fjellterreng. På nedsida av parkeringsplassen ligg eit område som kan truleg gjerast tilgjengeleg dersom skulen får behov for det.

Areal for tilsette

Det pedagogiske personalet har arbeidsplassar i 2. etasje i tilbygget. Her er det lagt til rette for 10 arbeidsplassar. Persnaltoalett, garderobar og pauserom ligg i etasjen under. Rektor sitt kontor ligg også i tilknytning til personalarealet.

Sambruk

Lokale lag og foreiningar nyttar ulike rom i skulebygget på ettermiddags- og kveldstid. Aktivitetane går for det meste føre seg i «samfunnsdelen» der det mellom anna er lokale for ungdomsklubb og gymsal.

Vurdering av elevkapasitet

Skulen har til saman 7 klasserom og desse varierer i størrelse frå 41-53m². Samla klasseromareal er 341m². Om ein legg til grunn at skulen har kapasitet til full klassesdeling på 1.-7. årstrinn, vil det samla vere plass til 134 elevar ved skulen. Delingstal 2,5m² vert her lagt til grunn ettersom klassane vil ha relativt lite støtteareal (grupperom, fellesareal m.m.) tilgjengeleg når alle klasseromma er i bruk.

Dei fysiske løysningane ved Stanghelle skule gjer det naturleg å ta utgangspunkt i at skulen har kapasitet til ein klasse pr. årssteg. Dette vil gje skulen 7 klassar i eit normalår. Det minste klasserommet vil ha ein kapasitet opp til 16 elevar, medan dei to største vil ha kapasitet til om lag 21 elevar.

Talet på elevar varierer på dei ulike årstrinna. Skulen har moglegheit til å fordele årstrinna slik at dei største trinna får dei største klasseromma. Likevel vil det alltid vere slik at nokon av klasseromma ikkje blir heilt fylt opp.

Funksjonell elevkapasitet vil difor liggje omkring 120-130 elevar.

Teknisk tilstand

Teknisk gjennomgang av skuleanlegget våren 2015 (Norconsult) avdekka eit vedlikehaldsetterslep med ei samla kostnadsramme på omkring kr. 23,2 mill. (inkl. mva) fram til år 2040.

Samla tiltak som må gjerast innan 10 år utgjer samla omkring kr. 20,5 mill. (inkl. mva).

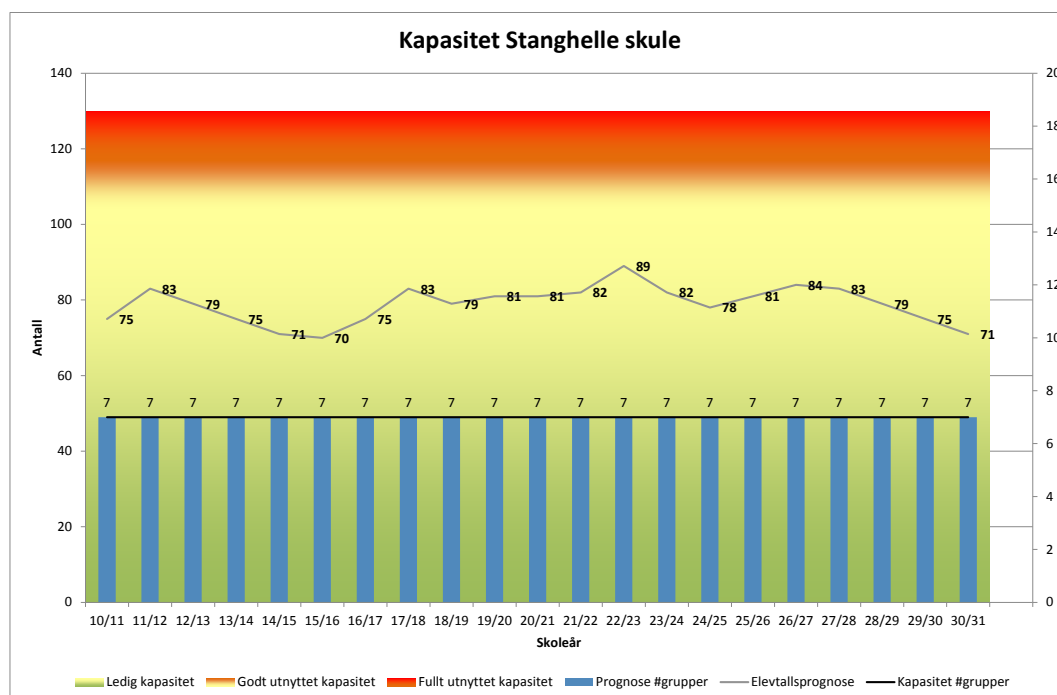
Oppsummering

Stanghelle skule ligg fint til aust på Stanghelle ved Brekkjen. Skulebygget og samfunnsdelen gjev skulen samla sett gode undervisningsareal. Med dagens elevtal har skulen mykje ledig kapasitet, men har likevel pr. i dag få moglegheiter til å samle større elevgrupper for felles undervisning. Ved å omdisponere bibliotekareal eller SFO-areal/skulekjøkken, kan det vere mogleg å få tilgang på eit noko større klasserom.

Skulen disponerer i hovudsak eit godt fungerande skuleanlegg. Utområdet er fint opparbeidd og gjev moglegheit for varierte aktivitetar, både på fritid og i undervisning.

Stanghelle skule		
	Areal	Antall rom
Samla bruttoareal	-	
Netto generelt læringsareal	541 m2	
Klasserom	341 m2	7 rom
Grupperom	49 m2	3 rom
Garderober og toalett	115 m2	20 rom
SFO	-	-
Andre generelle arealer (Fellesareal, baseareal, allrom etc.)	36 m2	1 rom
Netto spesialisert læringsareal	166 m2	
Mat og helse	81 m2	1 rom
Musikk	-	-
Naturfag	-	-
Kunst og håndverk	25 m2	1 rom
Bibliotek	60 m2	1 rom
Andre spesialareal	-	-
Nettoareal personalavdeling	114 m2	
Lærerb. pl.	42 m2	
Kontor	33 m2	
Forkontor	-	
Møterom	-	
Personalrom	39 m2	
Personalgarderober/WC	-	
Kopi og arkiv	-	
Annet personalareal	-	

Tabell 3.5A: Arealoversikt Stamnes skule

Figur 3.5B: Kapasitetsvurdering elevar og klassar, Stanghelle skule

3.6 Vaksdal skule

Skuletype:	Barneskule	1.-7. trinn
Brutto bygningsareal		2314 m ²
Tomteareal		5 891 m ²
Elevkapasitet		150

Nøkkeltal for skuleåret 2014/15	
Elevtal	124
Tal på barn i SFO	60
Årsverk pedagogisk personale	12
Årsverk andre tilsette*	12

*Årsverk andre tilsette er leining, merkantil og assistentar i skulen.

Vaksdal skule ligg på ein høgde i den sørlige delen av Vaksdal sentrum. Skulen har elevar på 1. – 7. årssteg og har inneverande skuleår sju klassar. 6. og 7. årssteg har eit elevtal som gjer det naturleg å organisere dei i ein aldersblanda klasse, medan det på 3. trinn er 29 elevar som er organisert i to klassar.

Skulen disponerer to bygg. Eit hovudbygg med klasserom, spesialiserte læringsareal, SFO-base, personalavdeling og administrasjon, - og ei paviljong (tidlegare forretningsbygg) med klasserom, SFO, personalareal og fritidsklubb. Paviljongen blei oppført i 1974 som butikklokale og bygga om til skule/skulefritidsordning i 1997. Hovudbygget er frå 1963.

Generelle læringsareal

Skulen har til saman 7 klasserom og 6 grupperom. Av desse ligg to klasserom og to grupperom i paviljongen. Fleire av grupperomma nyttast i hovudsak til spesialundervisning.

Klasseromma i hovudbygget er på omkring 55m², medan dei to i paviljongen er rundt 100m² og 66m².

I hovudbygget har elevane garderober i gangareala utanfor klasseromma. Elevtoaletta er samla i første etasje, med inngang frå uteområdet. I paviljongen har elevane garderober ved inngangspartiet. Elevane her nyttar toalettanlegg inne i bygget.

SFO har base i hovudbygget, men nyttar og areal i paviljongen.

Spesialiserte læringsareal

Spesialiserte læringsareal for kunst og handverk og musikkrom er samla i underetasjen i hovudbygget. Skulebiblioteket ligg også i denne etasjen. Areal for mat og helse (skulekjøkkenet) ligg i første etasje.

Skulen har ikkje eigne areal for kroppsøving. Undervisninga i faget er lagt til Samfunnssalen i Vaksdal.

Areal for tilsette

Det pedagogiske personalet har arbeidsplassane sine fordelt på 4 arbeidsrom. Eit av desse ligg i paviljongen. Det er også pauserom og garderober for tilsette i begge bygga.

Uteområdet

Oppgitt tomteareal er 5891m². Tilgjengelig uteareal for leik og aktivitetar for elevane er om lag 3800m². Arealet er opparbeid med ulike leikeapparat, sandkasse og ballbinge. Det meste av uteområdet er asfaltert skulegard, og størstedel av arealet ligg mellom dei to skulebygga. Tilgjengeleg uteareal for leik og aktivitetar er vesentleg mindre enn anbefalinga til helsedirektoratet (J.f.. Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, Helsedirektoratet 2014).

Sambruk

I paviljongen er det eit avgrensa område som i hovudsak nyttast av ungdomsklubben. Skulen har tilgang til lokala ved behov, til dømes ved fellessamlingar.

Teknisk tilstand

Teknisk gjennomgang av skuleanlegget våren 2015 (Norconsult) avdekka eit stort vedlikehaldsetterslep i skuleanlegget. Anslag for samla kostnad for vedlikehaldsetterslepet er kr. 49 mill. (inkl. mva) fram til år 2040. Av dette utgjer tiltak på hovudbygget omkring kr. 34,5 mill, medan tiltak på paviljongen utgjer kr. 14,5 mill.

Samla tiltak som må gjerast innan 10 år utgjer samla omkring kr. 28 mill. (inkl. mva).

Vurdering av elevkapasitet

Skolen har til saman 7 klasserom, og desse varierer i størrelse frå 55 til 100m². Samla klasseromareal er 444m². Dei fleste klasseromma er under 60m² (5 av 7), og dette gjer at kapasiteten i klassane vil liggje noko under delingstalet på 28 elevar.

Dei fysiske løysningane ved Vaksdal skule gjer det naturleg å ta utgangspunkt i at skulen har kapasitet til ein klasse pr. årsteg. Dette vil gje skulen 7 klassar i eit normalår. Dei minste klasseromma vil ha ein kapasitet på opp til 22 elevar, dei to største vil ha kapasitet til om lag 28 elevar.

Funksjonell elevkapasitet vert då omkring 140-150 elevar.

Oppsummering

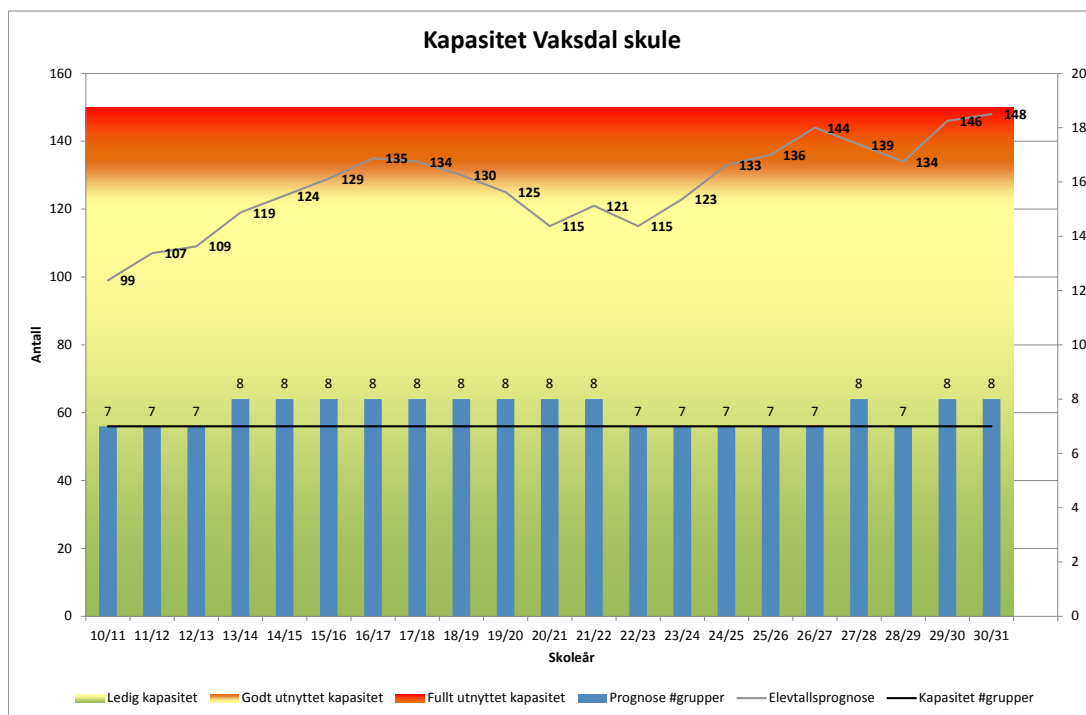
Teknisk gjennomgang av Vaksdal skule har avdekkja eit stort vedlikehaldsetterslep. Delt drift over to skulebygg vil ofte vere til hinder for samarbeid, både mellom tilsette og mellom elevar (klassar). Delt drift kan og vere til hinder for god utnytting av dei ulike areala og utstyr som skulen rår over.

Skulen har 7 klasserom og 6 grupperom. Dette er samla sett godt tilpassa skulens behov i dag og for framtida.

Skulen har ikkje eigne spesialiserte areal for undervisning i kroppsøving. Tilbodet vert gitt i samfunnssalen som ligg omkring 250m frå skulebygget. Det at elevane må gå frå skulen og må kysse trafikkert veg, gjer at ordninga ikkje kan reknast som optimal for skulen.

Vaksdal skule		
	Areal	Antall rom
Samla bruttoareal	-	
Netto generelt læringsareal	691 m2	
Klasserom	444 m2	7 rom
Grupperom	106 m2	6 rom
Garderober og toalett	86 m2	6 rom
SFO	55 m2	2 rom
Andre generelle arealer (Fellesareal, baseareal, allrom etc.)	-	-
Netto spesialisert læringsareal	242 m2	
Mat og helse	40 m2	1 rom
Musikk	62 m2	1 rom
Naturfag	-	-
Kunst og håndverk	104 m2	5 rom
Bibliotek	36 m2	1 rom
Andre spesialareal	-	-
Nettoareal personalavdeling	189 m2	
Lærerarb.pl.	73 m2	
Kontor	31 m2	
Forkontor	-	
Møterom	18 m2	
Personalrom	46 m2	
Personalgarderober/WC	11 m2	
Kopi og arkiv	7 m2	
Annet personalareal	3 m2	

Tabell 3.6A: Arealoversikt Vaksdal skule

Figur 3.5B: Kapasitetsvurdering elever og klassar, Vaksdal skule

4 Sentrale moment i vurderinga av lokal skulestruktur

Val av skulestruktur er ei lokalpolitisk avgjerd og Vaksdal kommune står fritt til å velje korleis den kommunale grunnskuletenesta skal innrettast og organiserast. Kommunestyret har vedteke at denne planen skal konsekvensvurdere fire skulestrukturalternativ for korleis dei kommunale grunnskulen kan utviklast.

Det er difor sentralt at handsaminga og prosessen rundt eit vedtak om ny skulestruktur – vert tufta på heilskapelege og langsiktige vurderingar av fordelar og ulemper med ulike alternativ og løysingar.

Dette kapittelet prøver å kategorisere dei mest sentrale momenta/faktorane som bør vere styrande i det offentlege ordskiftet om lokal skulestruktur, slik at avgjerdstakarar enklare kan sortere og prioritere fordelane og ulempene.

Kva for moment og faktorar som skal vere dei mest styrande – og som skal ha mest å seie for eit eventuelt val av skulestruktur – vert til sist ei samla politisk vurdering av momenta og faktorane. Difor tek dette kapittelet mål av seg å synleggjere og skildre nokre av dei fokusområda som er sentrale i val av skulelokaliseringar og skulestorleikar.

Det er vektlagt fem hovudfokus som bør drøftast og vurderast lokalt:

1. Plan-, behovs- og kapasitetsfokus:

Vaksdal kommune er ein tenesteprodusent som skal gje kvalitative grunnskuletenester til sine innbyggjarar. All kommunal tenesteproduksjon skal setja brukaren i fokus og vere tilpassa brukarane sine behov. Det er behova som utløyser kommunale grunnskuletenester. Behova endrar seg og kommunen må til eikvar tid syte for grunnskuletenester som er dimensjonert etter behova.

Denne planen gjev kapasitetsvurderingar av behova innafor dagens skulekrinsar og vurderer elevtalsutviklinga med kommunestyret sine framlegg til endring og samanslåing av einskilte skulekrinsar.

Å fylle opp allereie bygd og eksisterande skulekapasitet, er eitt av dei viktigaste føremåla med ein lokal skulebruksplan.

Lokal skulestruktur må også samsvare med dei langsiktige føringane i Kommuneplanen, både med tanke på bustadbygging, senterstruktur, grendeutvikling, konsekvensutredningar og infrastrukturløysingar.

Kva vil utbetringane i vegnettet og lokal infrastruktur ha å seie for lokaliseringsval i framtida? Kor kjem veksten – kor kjem elevtalsnedgangen? Er det samsvar mellom lokaliseringsval og skulekapasitet. Kva gjer kommunen med skular med mykje ledig kapasitet?

Kor viktig er skule for tilflytting og grunnlag for busetjing i Vaksdal? Kva seier Kommuneplanen? Er dagens lokaliseringar i samsvar med behova?

2. Organisatorisk og pedagogisk fokus:

Korleis sikre ein skulestruktur som gjev gode og føremålstenlege fag- og elevmiljø. Kor stor og kor liten bør ein skule i Vaksdal vere. Bør kommunen søkje løysingar som i størst mogleg grad gjev fulldelte barneskular? Har skulestorleik noko å seie for utviklinga av fag- og elevmiljøa? Sårbarheit?

Kan oppvekstsentermodell med førskuleborn og skule vere ei betre langsiktig organisering ved nokre skular?

Korleis kan kommunen gjennom strukturval sikre løysingar som møter auka krav til fagspesialisering og utvikling av kompetanse?

Korleis kan nye fysiske læringsmiljø gje betre føresetnadar for læring og pedagogisk utvikling?

3. Økonomisk fokus:

Korleis sikre ein skulestruktur som er kostnadseffektiv og som samsvarar med den økonomiske røynda i kommunen. Det er ein klår samanheng mellom talet på skular, storleiken på skulane, tal klassar – og storleiken på kommunen sine kostnader. Mange skular i små nærmiljø gjev nærleik av kommunale tenester, men eitt slikt tenestenivå er kostbart.

Denne planen syner dette i dei økonomiske analysane seinare i planen.

Kostnadseffektiv drift inneber å fylle opp eksisterande skular med fleire elevar i små klassar.

4. Bygningsmessig fokus:

Ein skulestruktur bør søkje løysingar som sikrar likeverdige fysiske læringsmiljø. Det er difor utarbeidd framlegg til arealnorm for skular i Vaksdal. Likeins vil det vere naturleg å vurdere om skulebygg i dårleg teknisk og bygningsmessig tilstand – og med låg pedagogisk funksjonalitet - bør fasast ut som skuleanlegg.

Denne planen tek også utgangspunkt i dei omfattande tilstandsvurderingane som er utført i forkant av planarbeidet. Konklusjonane frå desse vurderingane er vidareført i dei investeringsmessige behova for kvart alternativ seinare i planen.

5. Nærmiljø- og folkehelsefokus:

Skulane er sentrale samlingsstader som sikrar nærleik og identitet i sine grender.

Kva for ulemper vil det ha å seie for desse grendene å miste nærskulen? Er det ei kopling mellom nærskule – bustadbygging og tilflytting? Vil ei eventuell avvikling av grendeskulane resultere i «forgubbing» og at bygdene mister sin attraktivitet for barnefamiliar og tilflyttarar? Er

nærskulen viktigare for innbyggjarane på Stamnes som har lang veg og delvis dårleg veg til kommunesenteret?

Vert skulereisa for einskilde elevar skulekrins for lang? Eksingedalen skule er etablert fordi avstandane til næraste skule er for lang og tidvis farleg. Kan Eksingedalen skule få fleire elevar frå gardane lenger nedover i dalen?

Kva konsekvensar har lange skulereiser på elevane si folkehelse? Kva er lang skulereise?

4.1 Plan-, behovs- og kapasitetsfokus:

Lokal skulestruktur handlar om korleis kommunen kan organisere sine grunnskuletenester på en mest mogleg effektiv og kvalitativ måte – til det beste for elevar og tilsette.

Søkje løysingar som fyller opp ledig skulekapasitet

Eitt av hovudføremåla med skulebruksplanar er å syte for at kommunen har ein skulekapasitet som er dimensjonert for dei framtidige behova. Stor elevtalsvekst kan resultere i kapasitetsutbygging, medan elevtalsnedgang resulterer i mykje ledig skulekapasitet og skuleanlegg som ikkje vert fullt utnytta. Sjølv ved elevtalsnedgang må kommunen planlegge for redusert behov for skulekapasitet. Skulekapasitet på feil stad er kostbart og lite føremålstenleg.

Kommuneplanens arealdel – kor vil elevane bu i framtida

Saman med areal- og kapasitetsberekningane utgjør elevtalsframskrivingane dei viktigaste faktorane som skildrar kommunen sine behov for skulekapasitet i grunnskulen. Elevtalsframskrivinga syner stabil elevtalsutvikling med potensiale for elevtalsvekst på lang sikt. Det er særleg dei inder skulekrinsane Vaksdal som i dei siste åra har hatt ein mindre elevtalsvekst.

Tilpassa langsiktige utviklingslinjer i areal, bustad, arbeidsmarknad og transportutviklinga

Skulestrukturen må tilpassast dei langsiktige «linene» i kommuneplanen. Næringsetablering, bustadbygging, infrastruktur, kommunesenter, offentlege tenester, mv er viktige føresetnader og desse planprinsippa må særleg vektleggjast ved val av skulestad, lokalisering og dimensjonering av dei kommunale grunnskuletenestene.

Brorparten av elevane vil bu i tettstadene langs europavegen. Det er god veg mellom Stanghelle og Dale.

I kommunestyret sitt vedtak om alternativ, inkluderer alle alternativ kommunesenteret Dale som skule- og lokaliseringsstad.

4.2 Pedagogiske og organisatoriske fokus

4.2.1 **Skulestorleik – kan ein skule vere for liten og for stor?**

Kvar strukturløysning vil gje den beste grunnlaget for skulen som kunnskapsformidlar og lærande organisasjon, og kva vil vere den beste pedagogiske og organisatoriske løysningen for grunnskulen i Vaksdal kommune på lang sikt?

Elevtalet på kommunenivå har lege stabilt rundt 480 dei siste 5 åra.

Det ligg pr. i dag ikkje føre forskning som direkte av påvise at kvaliteten i læringa er betre eller dårlegare i små kontra store skular. Vurderinga av skulestørrelse, og kva som er «stort» og «lite», varierer sterkt frå land til land og frå region til region. Den offisielle statistikken over opplysningar om grunnskulen i Noreg (GSI) gjev ein peikepinn kva som vurderast som stort eller lite her til lands. Oversikten under viser samansetning av ulike skulestørrelsar, landet sett under eitt i skuleåret 2014/15:

Elevtall	Antall elever	% av elevene	Antall skoler	% av skolene
0 - 14	763	0,12 %	93	3,22 %
15 - 99	42 906	6,93 %	793	27,48 %
100 - 299	224 107	36,21 %	1 155	40,02 %
300 - 449	213 284	34,46 %	589	20,41 %
450 - 599	105 871	17,10 %	209	7,24 %
600 - 749	23 436	3,79 %	36	1,25 %
750 - 899	8 588	1,39 %	11	0,38 %
Sum	618 955	100,00 %	2 886	100,00 %

Skulestorleik				
over 450	137 895	22,28 %	256	8,87 %
Under 10 elever	318	0,05 %	55	1,91 %
Under 5 elever	34	0,01 %	13	0,45 %

60 prosent av elevane i Noreg går på skular med 100 – 450 elevar. 40 prosent av skulane har eit elevtal mellom 100-300 elevar og dette er den vanlegaste skulestorleiken.

Skular med 15-99 elevar utgjør 27,5 prosent av skulane i Noreg. Nær 7 prosent av elevane i Noreg går på skular som har storleik med 15-99 elevar.

Den nasjonale debatten om betydinga av skulestørrelse for kvaliteten i skulen blussar opp frå tid til annan, også i forskingsmiljøa. Thomas Nordahl (Høgskolen i Hedmark) presenterte i ein kartleggingsundersøking frå 2007 - resultata om elevar i og frå små og store skular frå ein kommune:

Samandraget frå kartleggingsundersøkinga er attgjeve i si heilheit:

"Sammendrag: Denne rapporten bygger på en kartleggingsundersøkelse blant 9600 elever i grunnskolen. Her har vi analysert elever fra fire små bygdeskoler i en kommune og senere identifisert elever fra disse små skolene når de går på en større ungdomsskole der de kommer sammen med andre elever fra større barneskoler. I dataanalysene har vi sett på elevenes skolefaglige prestasjoner, sosiale ferdigheter, atferdsproblemer, relasjoner til medelever, relasjoner til lærere, arbeidsinnsats og opplevelse av undervisningen. Resultatene viser at elever fra de små skolene skårer systematisk dårligere enn de øvrige elevene."

Større skular, og større elev- og fagmiljø kan ha fordeler innan:

- ❖ Auka robustheit, mindre sårbar og meir fleksibel.
- ❖ Felles og betre kompetanseutvikling

❖ Utvikle pedagogisk fagkompetanse

«Gangs menneskje» i alle skulestorleikar – læraren er truleg viktigaste faktor for kvaliteten

Det forskinga syner er at «den gode læraren» er sentral for læringskvaliteten. Kompetansen og kvaliteten på lærarane er avgjerande for læringsmiljøet til den einskilde skule – uavhengig av skulestorleik.

Siv Stavem (Høgskolen i Nesna, Nordland – tilsvar i Rana Blad 2005)

«Når det gjelder det faglige tilbudet ved små skoler, er det lite entydige resultater å vise til. De små skolene synes ikke å ha dårligere læringsresultater, men heller ikke bedre læringsresultater enn de store skolene. Ulike forskningsresultater viser kun marginale forskjeller mellom store og små skoler, og forskjellene er tidvis til fordel for de store, og tidvis til fordel for de små skolene.

Når det gjelder det sosiale tilbudet er det heller ikke her klare og entydige resultater å vise til. Barnets sosiale utvikling er sammensatt av så mange faktorer at det kan være vanskelig å vurdere hva som er den beste løsningen. Ved små skoler ligger det bedre til rette for variert samspill mellom barn i ulike aldre enn det gjør ved store skoler. Dette kan man se som en fordel fordi det i utgangspunktet bidrar til å fremme sosial læring. På den annen side kan man se det som en ulempe fordi barna faktisk ikke har noe valg, men har samspill med barn i ulike aldre fordi det faktisk ikke finnes noen jevnaldrende i mils omkrets. Jevnalderssosialisering vil derfor i større eller mindre grad falle bort for en del barn ved de minste skolene».

Små skular er viktige i mindre bygder

Forsking frå Nordland (Solstad 2006) samt ein doktorgradsavhandling frå Høgskulen i Volda (Kvalsund 1995) konkluderer med at små skular er viktige sosiale arenaer i mindre bygdesamfunn fordi det er mange lokale aktivitetar knytt til skulen. Små skular i bygdesamfunn har potensialet i seg sjølv til å skape læringsaktivitetar som er godt forankra i lokalbefolkninga, lokal natur og lokalt næringsliv, og der igjennom tilpasse opplæringa på ein god måte.

Kvalsund dokumenterer i sin doktoravhandling frå 1995 rikdommen i mangfaldet av sosialisering ved små skular, og pekte på fordelar i sosial læring. Til tross for ein generell tilfredsheit ved dei små skulane si evne til å bidra til elevane si sosialisering er det grunn til å vektleggje den sårbarheit som ligg i eit lite miljø. Ein finn einsame barn og vaksne både i tettbygde og i spredtbygde strok, men i tettbygde strok har ein som regel moglegheit for å finne ein erstatning dersom ein skulle kome i ein konfliktsituasjon med sitt etablerte miljø.

Det er grunn til å trekke opp et skilje mellom sosialt og fagleg miljø for både elevar og lærarar. Det er også vesentleg å understreke at ein stor skule ikkje automatisk gjev eit stort fagmiljø. Til dømes vil ein 1-10 skule med mindre enn 2 parallelle klassar på kvart steg ha eit relativt lite fagmiljø på ungdomssteget samanlikna med store ungdomsskular.

Skulehistorikar Alfred Oftedal Telhaug framhevar gjerne problema som oppstår når skulen er i eit lite miljø. I eit intervju med Vårt Land understreka han at dagens barn treng ein skule som kan vise eit allsidig omsorgsansvar, og at dette er mykje lettare å få til i eit større pedagogisk miljø (Sødal, 1996a). Få elevar ved ein skule og stor aldersforskjell mellom dei kan ikkje gje kvarandre tilstrekkelege sosiale utfordringar, og grendeskuleelevane blir difor i mindre grad rusta til å takle uoversiktlige sosiale situasjonar med mange aktørar. Telhaug eksemplifiserer dette ved at ein handfull elevar ikkje kan stable på beina eit fotballag, ein skulerevy eller eit blanda kor. Nye læreplaner still også store krav til fagkunnskap som er vanskelag for ein enkelt lærar å dekkje.

I eit debattinnlegg i Norsk Skoleblad nr. 10/1997 peika Karl Jan Solstad på positive og negative sider ved fådelte skular slik:

«Men, sjølv sagt, dei aller minste skolane med 10-12 elevar eller mindre, er i og for seg ikkje ønskjelege, verken økonomisk, fagleg eller sosialt. Dei har sin legitimitet fordi alternativet er verre, nemleg urimeleg krevjande skyss eller innhysing heimanfrå».

Det finnes ingen forskning eller tilgjengelige nasjonale data som seier noko om samanhengen mellom skulestørrelse og samarbeid skule-heim. Med bakgrunn i forskinga finnast det ikkje belegg for å seie at små bygdeskular gjev noko betre moglegheiter for godt samspel mellom skule og lokalsamfunn og for å integrere lokalsamfunnet i skulens læringsaktivitetar. Den norske forskinga på dette området har i stor grad omhandla skular med mindre enn 50 elevar.

Oppvekstsenter / oppvekstun som løysing for fådelte skular

Eit oppvekstsenter organiserer til vanleg barnehage og skule med felles leining, kor målet er fellesskap og heilskapleg tenking rundt barnas kompetanse og vilkår.

En av fordelane med eit oppvekstsenter er at ein kan auke og redusere kapasiteten etter behov. Dette har vist seg å vera ein god og lønnsam måte å etablere barnehageplasser på, og samtidig betre bruken av det tilgjengelige skulearealet. Hovudmålet med oppvekstsentermodellen har vore å oppnå organisatoriske og pedagogiske vinning som:

- ❖ *Heilskapleg oppveksttenking*
- ❖ *Pedagogisk nytenking*
- ❖ *Sambruk av lokalar og uteområde*
- ❖ *Felles administrasjon og personale*
- ❖ *Organisasjonsutvikling*
- ❖ *Felles ressursutnytting når det gjeld kompetanse og økonomi*

Forskinga som er gjennomført på dette feltet og erfaringar frå Trondheim tilseier at det ideelle talet på barn i barnehaga er 60 til 80 barn, og der planløysinga er lagt til rette med fleksible areal. Barnehagar med denne storleiken stettar barnas behov og er ein stimulerande arbeidsplass der personalet gjev barna i fokus.

Skular for 1.-4. steg

Dei mest vanlege grunnskuleslaga i Noreg er barneskule (1-7), ungdomsskule (8-10) og kombinertskule (1-10). I tillegg finst det eit mindre tal på skular med berre 1.-4. årstrinn. Skuleåret 2014/15 var 2,4% av grunnskulane i Noreg 1-4-skular (70 skular).

Det kan vere fleire og samansette årsaker til at kommunar vel å etablere eller vidareføre skular for berre dei yngste elevane. Ofte er det slik at skuleeigar ønskjer å sikre at dei yngste elevane skal gå på skule i nærmiljøet. Det kan opplevast som ei trygg løysning for dei yngste elevane, og dei får i tillegg kort skuleveg.

Når fådelte skular som vert redusert til 1-4-skule, vert eit allereie lågt elevtal nesten halvert. Avhengig av samla elevtal vil ein fådelt skule stå igjen med 2-3 klassar, noko som er lite både i fagleg og sosial samanheng. Færre lærarar på skulen fører samtidig til redusert fagkompetanse og eit mindre attraktivt arbeidsmiljø for lærarane.

I eit pedagogisk perspektiv er det vanskeleg å finne gode argument for ei slik organisering av fådelte skular. I eit økonomisk perspektiv vil det vere mogleg å effektivisere noko på kommunenivå dersom samanslåing av klassar på 5.-7.trinn samla sett fører til redusert klassetal. På ein annan side må rektorfunksjonar på alle skulane vidareførast. Alle skulebygga med vedlikehald- og FDV-kostnader vert og vidareført. Samla sett gjev er slik omorganisering difor relativt lite innsparing.

Alternativ 2 i denne planen er basert på at elevane på 5.-7. trinn på skulane Stamnes, Stanghelle og Vaksdal vert flytta til Dale barne- og ungdomsskule, medan elevane på 1.-4.trinn får halde fram på dei same skulane.

Vaksdal kommune må vurdere om ei omorganisering av skulane i tråd med alternativ 2 vil gje tenelege størrelsar på skular og klassar.

Fagmiljø, rekruttering og kompetanseutvikling

Store pedagogiske fagmiljø vil ha føremoner innan samarbeid, kompetanseoverføring og rekruttering. Små pedagogiske einingar vil ikkje ha same føresetnader for organisasjonsutvikling, fleksibilitet og samarbeid på tvers. Kravet til fagspesialisering i skulen aukar. Ved små skular må fleire pedagogar kunne litt om mykje. I store pedagogiske miljø vil ein ha betre høve for fagleg fordjuping og oppfølging i alle fag.

4.3 Økonomisk fokus

Det er ein klår samanheng mellom størrelsen på skulane, talet på skular, talet på klassar, elevtalet i klassane – og storleiken på kostnadane. Store skular er rimelegare å drifte enn små skular fordi den samla kostnaden vert fordelt på fleire elevar. Slik er stoda også for Vaksdal kommune.

Skulestorleik er vesentlig fordi lærartettleiken er større på små skular enn på store skular. Det vil seie at sjølv om det er få elevar på eit klassetrinn er det likevel behov for ein lærar på klassetrinnet. Opplæringslovens § 8-2 presiserer at:

«I opplæringa skal elevane delast i klassar eller basisgrupper som skal vareta deira behov for sosialt tilhør. For delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper etter behov. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør. Klassane, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg.

Klassen eller basisgruppa skal ha ein eller fleire lærarar (kontaktlærarar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld klassen eller basisgruppa og dei elevane som er der, mellom anna kontakten med heimen.»

I departementets merknad til den «nye» paragrafen heiter det at skulane sjølv, og innafor skuleeigaren sine rammer, har høve til å vedta korleis opplæringa skal organiserast inklusiv om det skal vere faste elevgrupper og storleiken på klassane/gruppene.

Delingstallet er såleis teken ut av opplæringslova. Brorparten av kommunane praktiserer framleis ei ressurstildeling tufta på dei gamle delingstala.

KOSTNADSOVERSIKT Grunnskular	Undervisning	Klassetal	Elevtal	Kostnad pr. elev	Forvaltning, drift, vedlikehald (FDV)	Skyss
Stanghelle skule	6 273 795	4	71	88 363	971 609	
Stamnes skule	3 966 220	3	34	116 654	656 868	
Vaksdal skule	8 474 970	7	124	68 347	1 261 658	
Eksingedal skule	2 655 510	2	10	265 551	539 774	
Dale BU (kombinertskule)	19 202 210	10	219	87 681	3 630 094	
Sum barneskular	kr 21 370 495	1 335 656	89 416	kr 89 416	kr 3 429 908	
Dale BU (kombinertskule)	kr 19 202 210	1 920 221	87 681	kr 87 681	kr 3 630 094	
Sum grunnskulesektor	kr 40 572 705	1 560 489	88 587		kr 7 060 002	kr 1 338 610

Tabell 4.3 *Kostnadsoversikt grunnskular Vaksdal kommune (2014).*

I tabellen over er det gjort eitt uttrekk frå rekneskapen til grunnskuleføremål i 2014. Vaksdal kommune nyttar om lag kr. 40,5 mill. (ekskl. spesialundervisning) til sjølve undervisningsdrifta ved sine grunnskular. Vidare vart det nytta om lag kr. 7,0 mill. til drift og vedlikehald av skuleanlegga i 2014. Dette gjev om lag kr. 500 pr. m² BTA – som er eit lågt FDV nivå.

Skuleskyssen utgjorde ca. kr. 1,34 mill. for alle elevane i 2014. Berre ein elev ved Stanghelle skule vart skyssa i 2014 medan 34 av 39 elevar ved Stamnes skule hadde skyss i 2014.

Kostnaden pr. elev følgjer skulestorleiken. Store skular har fleire elevar å fordela kostnaden på, slik at kostnaden pr. elev vert rimelegare her. Det er denne enkle økonomiske samanhengen som gjer at store skular har betre utgangspunkt for å fylle opp klassane og såleis drive ei meir økonomisk effektiv skuleteneste.

Færre elevar – gjev reduserte statlege inntekter

Det er og slik at kommunar med elevtalsnedgang får mindre statlege overføringar / inntekter som følgje av stadig færre elevar. Dersom kostnadane er konstante eller gradvis aukar som følgje av lønsvekst, pensjonar, mv – må kommunen finansiera grunnskuledrifta med andre inntekter. Når kostnadane aukar og inntektene vert redusert – må kommunen kompensera drifta med inntekter frå andre føremål.

Gjesteelevar Mo skule

Vaksdal kommune har inneverande skuleår 2015/16, 19 gjesteelevar på Mo skule. Kommunen betaler over kr. 1,7 mill. (ekskl. spesialpedagogiske tiltak) til dette føremålet. Det er ledig plass til desse elevane ved Eksingedalen og Stamnes skular.

Økonomiske konsekvensar ved etablering av private skuletilbod

Mange privatskular vert etablert i kjømda av kommunale skulestrukturendringar. Private skular reduserer kommunen sitt inntektsgrunnlag fordi deler av dei statlege overføringane vert utbetalt til dei private skulane, samstundes som kommunen opprettheld dei same driftskostnadane i sine grunnskuletenester. Dette gjev ei netto redusert driftsramme for dei kommunale grunnskuletenestene.

Dersom det kjem førespurnad frå lokale private initiativ om å kjøpe eller overta tidlegare skulebygg som kommunen kan ha interesse av å avhende, må Vaksdal kommune vurdere kva for økonomiske og pedagogiske konsekvensar eit slikt eventuelt sal/avhending vil få for det kommunale grunnskuletilbodet.

4.4 Bygningsmessig fokus

Skulebruksplaner er opptekne av kapasitet og læringsmiljø. Gode fysiske læringsmiljø er sentrale faktorar om kommunen skal leggje til rette for å utvikla ein god skole med føremålstenlege areal – både inne og ute.

I dag er det varierende bygningsmessig utforming og kvalitet på skuleanlegga i Vaksdal. Eit viktig moment som må drøftast i samband med eventuelle strukturelle endringar lokalt, er den einskilde skule sin bygningsmessige standard og kvalitet. Kommunen må vurdere om skuleanlegg med dårleg teknisk kvalitet og standard, kombinert med låg pedagogisk funksjonalitet, skal vidareførast som pedagogiske arena i framtida.

Samsvar mellom bygg og pedagogikk

I Læreplanen er det opna for metodefridom for lærarane i arbeidet med å nå kompetansemåla i dei ulike faga. Dette stiller krav til at skulane må leggja til rette for varierte arbeidsmåtar som skal gje elevane erfaringar med praktiske og skapande aktivitetar og oppgåver. Arbeidsmetodane skal bidra til heilskap og samanheng i opplæringa og ha høgt fokus på å nå dei kompetansemåla som er nedfelt i læreplanen. Å tileigna seg kunnskap gjennom øvingar, praksis, eksperiment, opplevingar, individuelt og i grupper utfordrar skulebygget og stiller krav til lærarar som skal ta skulebygget i bruk. Elevane skal få innføring i og erfaring med varierte vitenskaplege, kunstariske og praktiske arbeidsmåtar. Ser ein dette i lys av ein auka kunnskapsfokusering og fagspesialisering vil kravet til kvaliteten i kva som vert tilbydd elevane vera høg. Dette gjeld både kompetanse hos lærarane og kva for kva utstyr skulen blir tilrettelagt for.

Pedagogisk funksjonalitet

I kva grad eit skuleanlegg her ein god pedagogisk funksjonalitet eller ikkje, heng saman med korleis utforminga av bygget samsvarer med skulen sine behov. I kva grad dei fysiske rammene fremjar eller er til hinder for den pedagogikken skulen ønskjer å drive etter.

Dei mest opplagte kriteria for god pedagogisk funksjonalitet er tilgjenge og avstand mellom sentrale funksjonar i skuleanlegget. Det vil til dømes vere lettare å nytte eit grupperom som er tilgjengeleg i direkte tilknytning til klasserommet enn eit som ligg i ein annan fløy eller i ein annan etasje. Avstand mellom sentrale funksjonar i skuleanlegget vil ha noko å seie for kor mykje tid som går med til å flytte på seg eller på utstyr og materiell. Mykje tråkk i korridorane førar fører ofte til uønskt støy og uro.

Andre tilhøve som vil ha noko å seie for grad av pedagogisk funksjonalitet kan vere i kva grad det er tilgang til spesialiserte læringsareal og tilhøyrande utstyr, om brukarane kan bevege seg mellom ulike læringsareal utan å måtte kle seg om (ta på uteklede, utesko og liknande.), universell utforming, fleksibel innreiing/løysning, om størrelsen på undervisningsareala er tilpassa talet på elevar og om det er tatt omsyn til gode sambruksløysningar for SFO og skule. I tillegg vil og meir tekniske tilhøve som til dømes akustikk, lys og inneklima ha noko å seie for pedagogisk funksjonalitet.

Kva for skuleanlegg bør vidareførast i framtida?

Vaksdal kommune må vurdere kva for bygg som er tenlege for notida og framtida sine pedagogiske krav. Tilstandsrapportane på skulebygga avdekkjer store etterslep på vedlikehaldet. Særleg gjeld dette Dale barne- og ungdomsskule. Denne skulen vert i tillegg til dårleg teknisk tilstands – også vurdert til å ha låg pedagogisk funksjonalitet.

Vedlikehald og vedlikehaldsetterslep – store skippertak gjev ofte kostbare løysingar

I Vaksdal kommune er det særleg Dale barne- og ungdomsskule som skil seg ut med låg teknisk tilstand og med behov for rehabilitering. Vaksdal skule har og trong for bygningsmessige oppgraderingar. Dette er ein bygning som på sikt vil ha trong for innvendige og utvendige utbetringar.

Noko av føremålet med ein skulestrukturplan kan vere å definere kva for kvalitet kommunen ynskjer å tilby innan skulesektoren. Dette kvalitetsomgrepet er i fyrste rekke mynta på pedagogisk funksjonalitet, utforming av læringsareal og arealnorm.

Opplevd kvalitet for elevar og lærarar omfattar også bygningsteknisk tilstand for skuleanlegga og uteområda. Det kan difor vere føremålstenleg å fokusere på skulevedlikehaldet. Generelt er anlegga i Vaksdal av varierende kvalitet – og det er særleg behov for oppgradering av dei to største skulane som har eit vedlikehaldsetterslep.

Vedlikehaldet av skuleanlegga kan innehalde fleire element, men hovudfokuset er gjerne tufta på desse fire stikkorda:

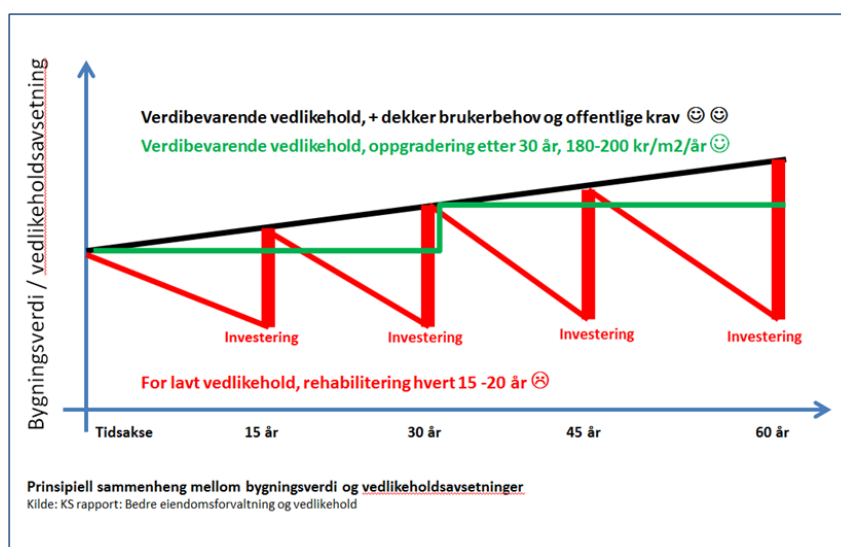
- ❖ Vedlikehaldsbudsjett / m2 BTA
- ❖ Responstid ved hærverk, tagging og skader
- ❖ Bygningsdrift teknisk
- ❖ Bygningsdrift organisatorisk

I dei seinare åra har det vore eit aukande fokus på vedlikehald av skular. Dårleg vedlikehald får negative konsekvensar for elevane sitt læringsutbytte. I Peter Barretts sluttrapport frå HEAD-prosjektet (OECD 2015) syner ein av hovudkonklusjonane at fysisk læringsmiljø kan forklare 16 prosent av variasjonane i elevprestasjonane (<http://dx.doi.org/10.1016/j.buildenv.2015.02.013>). For Vaksdal kommune er det difor sentralt å halde vedlikehaldet på eit nivå som sikrar at skuleanlegga, er mest mogleg optimale for dagens bruk.

Definisjonen av vedlikehald er å oppretthalde den standard bygget eller ein bygningsdel hadde, då den var ny. Ved utskiftingar og erstatningar er naudsynt å gjere desse endringane i tråd med dagens standard.

Vedlikehaldskostnadane for eit bygg varierer over tid. Ulike bygningsdelar har ulik levetid og ulik kostnad. Når levetida er nådd, må det gjerast utskiftingar som ofte er kostbare – og som samstundes kan påføra bygget følgjekostnader i andre bygningsdelar.

Forsømt vedlikehald kan i verste fall føre til at heile bygg må fornyast. Då må kostnadane flyttast frå driftsbudsjettet (FDV) til investeringsbudsjettet (rehabilitering). Etter kommunelova kan ikkje driftskostnader takast over investeringsbudsjettet. Ulike kostnader på ulike nivå for vedlikehaldsarbeidet er forsøkt illustrert i figuren under.

Figuren syner at dersom vedlikehaldet ikkje vert ivareteke, vil verdien på bygga gradvis reduserast – fram til forfallet er komen så langt at det må gjennomførast større og lånefinansierte investeringar. Dette reduserer kommunen sine høve til andre nyinvesteringar og aukar samstundes finanskostandene til kommunen.

Dei fem grunnskulane nyttar i gjennomsnitt ca. kr. 500 pr. m² BTA i forvaltning, drift og vedlikehald (FDV) av bygga. Dette er eit lågt tal som i realiteten vil gje bygningsforfall i framtida. Difor har Vaksdal kommune gjennom eigedomsstrategien for 2020 lagt inn eit FDV-nivå på kr. 1021 pr. m² BTA.

Tabellane under syner konsekvensane av ei vidareføring av dagens vedlikehaldsnivå og nivået som ligg til grunn for eigedomsstrategien 2020.

Tabell 4.4: Vidareføring av dagens vedlikehaldsnivå - FDV pr. m² BTA

Alternativ 0 A - Vidareføring av dagens situasjon - fem grunnskular

Areal m ² BTA	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Vaksdal skule (inkl. SFO/u.klubb)	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	
Stanghelle skule inkl. samf.del	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	
Dale barne- og ungdomsskule	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	
Stamnes skule	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	
Eksingedalen skule 1-10	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	
Sum areal m² BTA	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	

Årlig FDV-kostnad	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Sum
Vaksdal skule (inkl. SFO/u.klubb)	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	20,6 mill
Stanghelle skule inkl. samf.del	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	1,3 mill	20,7 mill
Dale barne- og ungdomsskule	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	3,6 mill	56,9 mill
Stamnes skule	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	0,5 mill	8,7 mill
Eksingedalen skule 1-10	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	0,4 mill	6,0 mill
Sum årlig FDV-kostnad	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	7,1 mill	112,9 mill

Tabell 4.5: Konsekvensen av vedlikehaldsnivået i eigedomsstrategien 2020 – FDV pr. m2 BTA**Alternativ 0 A - Videreføring av dagens situasjon - fem grunnskular**

Areal m2 BTA	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Vaksdal skule (inkl. SFO/u.klubb)	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	2 554	
Stanghelle skule inkl. samf.del	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	2 568	
Dale barne- og ungdomsskule	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	7 076	
Stamnes skule	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080	
Eksingedalen skule 1-10	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	
Sum areal m2 BTA	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	14 028	

Årlig FDV-kostnad	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Sum
Vaksdal skule (inkl. SFO/u.klubb)	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	41,7 mill
Stanghelle skule inkl. samf.del	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	2,6 mill	41,9 mill
Dale barne- og ungdomsskule	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	7,2 mill	115,5 mill
Stamnes skule	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	1,1 mill	17,6 mill
Eksingedalen skule 1-10	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	0,8 mill	12,2 mill
Sum årlig FDV-kostnad	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	14,3 mill	228,9 mill

Eigedomsstrategien sitt vedlikehaldsbehov inneberer at kommunen må dubla sine årlege kostnader til FDV på skuleanlegga - om dette nivået skal leggjast til grunn for vedlikehaldet i framtida.

For kommunen som offentleg bygg- og eigedomsforvaltar er det difor sentralt å ha eit tilstrekkeleg vedlikehaldsbudsjett. Oppdaterte og gode vedlikehaldsplanar som gjev oversikt over komande store vedlikehaldsbehov, vil vere med å sikre effektiv ressursbruk av vedlikehaldsmidlane.

Fysisk likeverdige læringsmiljø for elevane

Skulebruksplaner er opptekne av kapasitet og læringsmiljø. Gode fysiske læringsmiljø er sentrale faktorar om kommunen skal leggje til rette for å utvikla ein god skole med føremålstenlege areal – både inne og ute.

I dag er det varierende bygningsmessig utforming og kvalitet på skuleanlegga i Vaksdal. Eit viktig moment som må drøftast i samband med eventuelle strukturelle endringar lokalt, er den einskilde skule sin bygningsmessige standard og kvalitet. Kommunen må vurdere om skuleanlegg med dårleg teknisk kvalitet og standard, kombinert med låg pedagogisk funksjonalitet, skal vidareførast som pedagogiske verksemder i framtida.

Skulen sitt uteareal

Sosial og helsedirektoratet gav i november 2003 ut rapporten "Skolens utearealer. Om behovet for arealnormer og virkemidler". Rapporten tok i utgangspunkt i barn sitt behov for fysisk aktivitet og inneheld ei mengd forslag til normer for uteområde ved skulane. Innhaldet i rapporten er ikkje gjort gjeldande som normsetjande for skulebygging.

I samband med ny rettleiar (2014) til forskrift om Miljøretta helsevern, vert desse tilrådingane stadfesta.

Dei tilrådde retningslinene for storleik og utforming av uteområdet er:

Minimumskrav på 50 m² netto uteareal per elev.

- Minimumsareal ved små skoler (færre enn 100 elever): ca. 5000 m²
- Minimumsareal ved middels store skoler (mellom 100 og 300 elever): ca. 10 000 m²
- **Minimumsareal ved store skoler (flere enn 300 elever): ca. 15 000 m². For hver elev over 300 kommer et tillegg på 25 m².**

Skolens utearealer - Om behovet for arealnormer og virkemidler
Sosial- og helsedirektoratet

Kravene skiller mellom eksisterende og nye skoleanlegg:

- For nye skoleanlegg må minstekravene være tilfredsstilt, og arealene skal være samlet innenfor skolens uteareal.
- For eksisterende skoler med små arealer må minstekravene tilfredsstilles innenfor 200 m fra skolebygningen. Kommunen må sørge for at aktuelle offentlig tilgjengelige arealer i skolens nærmiljø sikres gjennom arealplanleggingen, ved oppkjøp av arealer, ved leieavtaler og lignende. Kommunen må først og fremst sørge for at slike arealer avsettes i oversiktsplanleggingen som friområder eller friluftsområder etter plan- og bygningsloven.

Skolens utearealer - Om behovet for arealnormer og virkemidler
Sosial- og helsedirektoratet

Like viktig som arealet, er sjølve utforminga og tilboda i eksisterande uteareal. Kvaliteten på uteområda er heilt sentral om uteareala skal nyttast til ulike føremål.

4.5 Nærmiljø- og folkehelsefokus

Skulane som kommunen sin forlenga arm i nærmiljøa og lokalsamfunna

Sosial nærleik til lokalsamfunnet vert ofte vurdert som ein sentral føresetnad for ein inkluderande skule. Skulane er eit samlingspunkt og fysisk base for aktivitetar i nærmiljøa – også utanom skuletida. Skulane er difor sentrale institusjonar i sine lokalmiljø. Mange har eit nært og personleg forhold til skulen – og mange opplever skulen som eit symbol på kontinuitet og som ei positiv kraft i krinsen uavhengig av elevtalsutviklinga. Det er som oftast dei minste skulane med dei høgaste elevkostnadane som er mest utsett i samband med eventuelle endringar av skulane sine inntaksområder. Sosial nærleik til lokalsamfunnet vert av mange vurdert som kvalitetsindikatorar for ein inkluderande skule. Det er difor viktig at ein eventuell strukturendring tek omsyn til dei funksjonane skuleanlegget har i bygda forutan å vera skule.

Skulane er samstundes offentlege arbeidsplassar som er med på å tilføre aktivitet og attraktivitet til dei stadane skulane er etablert. Strukturløysingar som inneberer at skulen vert føreslege lagt ned, vert difor opplevd som utelukkande negativt for nærmiljøa – sjølv om elevane vert overført til skular av ein mykje høgare fysisk bygningsmessig kvalitet og standard.

Ein skule åleine kan ikkje sikre berekraftig utvikling av dei einskilde nærmiljøa eller grendene. Tap av arbeidsplassar og fråflytting skjer uavhengig av den kommunale skuledrifta. Det er summen av offentlege og private nærings- og samfunnsstrategiar som er hovudgrunnlaget for å etablera livskraftige lokalsamfunn. Dei kommunale tenestene bør som hovudregel utviklast der kor behova er størst.

Eventuell etterbruk / avhending av einskilte skuleanlegg

I kommunestyret sine utvalte strukturløysingar, er det alternativ som inneberer at elevar vert overførte til andre skulekrinsar. Ei eventuell avhending av skuleanlegg til andre føremål, vert fremja som eigne saker til kommunestyret.

Denne planen tek utgangspunkt i at dei skuleanlegga som i framtida ikkje skal nyttast til grunnskuleføremål, vert som hovudregel fasa ut som kommunalt drivne bygg. Saker om eventuell etterbruk av nedlagde skular, vil vurdere løysingar som stimulerer til nærmiljøaktivitetar, idretts- og kulturføremål, borne- og ungdomsaktivitetar og frivillig lagsarbeid. Andre kommunale føremål vert også vurderte i denne prosessen.

Aldersblanding som læringssystem

Anita Berg-Olsen (Høgskolen i Nesna) har studert tre små aldersblanda skular for å synleggjera korleis aldersblanding fungerer og praktiserast som læringsstrategi og læringsverksemd. Resultata frå casestudien syner at små skular fungerer eit naturleg læringsfellesskap gjennom varierte relasjonar og læringsformer i spesifikke læringssituasjonar. Aldersblanding vert meir eit læringssystem enn ein konkret arbeidsmetode.

I små skulemiljø er det mogelegheiter for heilskapleg læring og identitetsutvikling (Anita Berg-Olsen si dr.gradsavhandling). Det er pedagogiske fordelar med ulike alderssteg i same gruppe: "Dei eldste elevane får prøve det å vere ressurspersonen og oppnår auke i sjølvmedvit og personleg tryggleik. Dei får fagleg repetisjon ved å undervise andre, stille spørsmål og gjennomgå for dei yngste, som på si side får ein "lærar" som ligg nær dei i alder og er lett å identifisere seg med." (S. 45 i Nærmiljøpedagogikk, red.: Kristoffer Melheim, 2009).

4.5.1 Skuleskyss og reisetid

Barneombodet har sagt dette om skuleskyss:

I NOU 1995:18 blir retten til skuleskyss omtala. Her viser ein til rettleiinga frå Kirke- og undervisningsdepartementet i heftet N-4/85 om anbefalt tidsbruk til reise- og ventetid ved skuleskyss. Det dåverande Kirke- og undervisningsdepartementet (nåværende Kunnskapsdepartementet) skriv følgjande:

Ved praktiseringen av grunnskoleloven har Kirke- og undervisningsdepartementet anbefalt følgende når det gjelder "akseptabel" tid underveis (reisetid + gangtid + ventetid én vei):

For 1.-3. klasse: inntil 45 minutter

For 4.-6. klasse: inntil 60 minutter

For 7.-9. klasse: inntil 75 minutter

Dette heftet er nå trekt tilbake. Barneombodet meiner det er grunn til å stille spørsmål ved om anbefalinga var i overkant av kva som er det beste for barnet. Reisetid som overstig det som i si tid blei anbefalt, vil etter vår meining vere i strid med kva som er det beste for barnet. Særlig gjeld det for dei yngste elevane og funksjonshemma elevar. Når ein skal vurdere kva som er det beste for barnet, må ein i tillegg til tida ta andre omsyn, så som standarden og kvaliteten på vegen, og servicenivået på skulebussen.

Læringsutbytte og skulemiljø

Når reisevegen blir for lang, kan det gå ut over retten elevane har på eit godt skulemiljø. Vi viser til opplæringslova kapittel 9a. Elevar som er slitne etter reisa, eller gruar seg til reisa, kan også få et redusert læringsutbyttet. Dersom lang skyss på dårlege vegar med dårlege transportmiddel går ut over læringsmiljøet, kan den i tillegg vere i strid med opplæringslova. Å vere lang tid utan tilsyn på skuleskyssen, kan også gi risiko for auka mobbing. Dette er skulen sitt ansvar. Utdanningsdirektoratet har i Rundskriv nr 2-2010 presisert at retten til eit godt psykososialt miljø også gjeld på skulevegen.

Rett til leik og fritid

Når eleva brukar lang tid på skuleskyss, så vil det bli mindre tid til leik, kvile og fritidsaktivitetar. Dette er ein rett som er heimla i Barnekonvensjonen artikkel 31. Lang reiseveg til skulen kan gå ut over denne retten.

Reisetida:

Stamnes - Dale	21 minutt	(Rute 911, www.skyss.no)
Vaksdal - Dale	20 minutt	(Rute 900, www.skyss.no)
Stanghelle - Dale	7 minutt	(Rute 950, www.skyss.no)
Eidslandet - Bergo	50 minutt	(Rute 911, www.skyss.no)
Eidsland - Dale	44 minutt	(Rute 911, www.skyss.no)
Eidsland - Stamnes	23 minutt	(Rute 911, www.skyss.no)
Eidsland - Mo	40 minutt	(Rute 911, www.skyss.no) skuleskyss via Vettejord som no

Det kan vurderast om einskilde elevar – ved ei overføring til Dale barne og ungdomsskule – bør ha sikringsskyss fram til felles haldeplass eller kjem om dei kjem inn under reglane for farleg skuleskyss.

Opplæringslova § 7-1 gjev elevar følgjande rettar i høve skuleskyss:

Elevar i 2.-10. årstrinn som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. Elevar som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda.

Ved ei eventuell endring av skulestrukturen i Vaksdal, der ny Dale BU blir sentralskule i kommunen, vil alle elevane frå dei andre skulekretsane ha rett på skuleskyss. Dei fleste elevane vil få E39 som skuleveg. Nokon elevar vil kome på skulebussen langs fylkesveg 569.

«Kommunen er ansvarleg for skyss av grunnskuleelevar som har tett til skyss på grunn av særleg farleg eller vanskeleg skoleveg, [...] Elles er fylkeskommunen ansvarleg for skyss, [...] Kommunane betaler refusjon etter persontakst for grunnskuleelevar».

Merknad frå Ot.prop. nr. 46 (1997/1998) til § 7-1 i opplæringslova

«Elevar i 1. klasse som har meir enn 1 km gangavstand til offentleg skyssmiddel kan søkje om særskild skyss på denne strekninga. På same måte kan elevar i 2. – 10. klasse som har meir enn 2 km gangavstand til offentleg skyssmiddel søkje om særskild skyss på denne strekninga».

I reisetida skal gangtid, ventetid og reisetid frå heimen til skulen eller dør til dør målast. Det er kommunen som vurderer om skulevegen er farleg eller ikkje.

Opplæringslova har ikkje lenger øvre grenser for kva som er akseptabel reisetid – og det er opp til Vaksdal kommune å gjere desse vurderingane. Tidlegare var maksimal reisetid – ein veg – lovregulert til 45 minutt for elevar på småtrinnet, 60 minutt for elevar på mellomsteget og 75 minutt for elevar på ungdomssteget. Denne tilrådinga er ikkje lenger styrande for kommunane.

5

Arealnorm

5.1 Grunnskule

Vaksdal kommune har ikkje ein eigen vedteken arealnorm for skuleanlegg. Det er difor utarbeidd ei norm som byggjer på erfaringstal frå kommunar i Norge. Arealskjemaet syner normert arealbehov for ulike skuletypar og skulestorleikar – tilpassa dagens skular og strukturalternativa seinare i rapporten. Norma vert nytta i arealanalysen av det einskilte skuleanlegg for å sikre at alle skular vurderast på likt grunnlag. Ei på førehand definert norm kan også redusere behovet for tidleg-fase utgreiingar knytt til arealbehov og arealfunksjonar.

5.1.1 ***Tekst/utfyllande forklaring til arealnorma***

Det er eit prinsipp at alle elevar og tilsette, uavhengig av kva for skule dei er ved i kommunen, har dei same funksjonane tilgjengeleg for sitt arbeid. Men kommunens økonomiske rammer tillèt ikkje at det byggjast arealmessige fullgode spesialrom ved dei minste skulane. Det vil gjere dei for kostbare i investering og drift. Difor må ein ved små skular slå saman det normerte areal for nokre funksjonar og etablere fleirfunksjons rom. Til dømes kan ein i ein B100-skule (Barneskule med kapasitet til 100 elevar) slå saman det normerte arealet til kunst og handverk og naturfag, for så å etablere ein verkstad for tre/metallarbeid og forsøk, og eit rom for tekstil/teikning og forsøk. Skulekjøken, kantine og SFO kan planleggast slik at det same arealet skal fungere som kjøken og spiseareal, både i undervisning og i SFO.

Ved mindre skular kan ein også planleggje dei generelle læringsareala slik at dei samsvarar med behova ein fådelt skule har.

I de ulike kategoriane inngår følgjande rom:

5.1.2 ***Generelt læringsareal***

Generelle læringsareal: klasserom, baserom, grupperom, fellesareal, auditorium

Elevgarderobar/toalett: toalett som er tilgjengeleg for alle elevane i anlegget. Toalett tilknytt spesialromsfunksjonar som idrettsareal er ikkje med.

SFO-base: arealet til SFO som ikkje er sambruk med skulen. Arealet omfattar leike- og opphaldsareal, kjøken og materiallager for SFO.

5.1.2.1 ***Spesielt læringsareal***

Skulekjøken: koke-, anretning- og oppvaskzone, spiseareal, tørrvare- og kjølelager og rom for vask og stell av tøy.

Bibliotek: boksamling for skjønnlitteratur og fagbøker, og bibliotekararbeidsplass. Areal til eventuelt arkiv for lærebøker hentast frå «Drift og lager».

Naturfag: forsøksrom/klasserom, førebuingssrom og lager.

Musikk: øvingsrom, klasserom og lager.

Kunst og handverk: verkstader for harde materialar, mjuke materialar, maskinrom, materiallager og lagerplass for elevarbeid.

5.1.2.2 *Personal- og administrasjon*

Administrasjon (inkl. SFO-leider): forkontor, kontor for rektor, inspektør/avd. leiar og SFO-leiar, arkiv og rekvisitalager.

Lærararbeid plasser m/støttefunksjoner: kontorarbeidsplasser for lærarane, stillerom og samarbeidsssonar.

Møterom: møterom som er tilgjengeleg for alle i personalet. Personalrom, som også er møterom, er ikkje inkludert i dette arealet.

Personalrom: arealet som nyttast til avvikling av personalets lunsjpause. Ofte er dette rommet også tilrettelagt for møteverksemd, men arealet blir ikkje rekna som møteareal.

Personalgarderobar/toalett: toalett, omkleddingsrom med dusj, og klesgarderobe for personalet. I dette arealet inngår ikkje garderobar tilknytt idrettsarealet.

5.1.2.3 *Andre funksjoner*

Kantine: areal kor elevane kan samlast for lunsj eller til andre sosiale samkomer.

Helse/PPT/Logoped: dei rom som er tilpassa skulehelsetenesta si verksemd. Dersom helsetenesta/PPT/logoped nyttar møterom eller generelt læringsareal tel det ikkje med i denne kategorien.

Drift og lager: areal for reinhald, driftspersonell og ulike lagerrom.

5.2 Døme på ein arealnorm for Vaksdal kommune

5.2.1 Barneskular

Arealprogram Vaksdal kommune	Fådelst skule		1 parallell					
SKOLETYPE:	B50	Pr.elev	B100	Pr.elev	B150	Pr. elev	B200	Pr.elev
GENERELT LÆRINGSAREAL:								
GENERELLE LÆRINGSAREAL	200	4,00	400	4,00	600	4,00	800	4,00
ELEVgarderobAR/TOALETT	40	0,80	80	0,80	120	0,80	160	0,80
SFO-BASE	10	0,20	20	0,20	30	0,20	40	0,20
SUM GENERELT LÆRINGSAREAL:	250	5,00	500	5,00	750	5,00	1 000	5,00
SPESIelt LÆRINGSAREAL:								
SKULEKJØKEN	85	1,70	85	0,85	85	0,57	85	0,43
BIBLIOTEK*	15	0,30	40	0,40	50	0,33	60	0,30
NATURFAG	35	0,70	50	0,50	60	0,40	75	0,38
MUSIKK	30	0,60	70	0,70	80	0,53	115	0,58
KUNST OG HANDVERK	80	1,60	110	1,10	120	0,80	135	0,68
SUM SPESIelt LÆRINGSAREAL	245	4,90	355	3,55	395	2,63	470	2,35
PERSONAL- OG ADMINISTRASJON								
ADMINISTRASJON (INKL SFO-LEIAR)	30	0,60	38	0,38	38	0,25	38	0,19
LÆRARARBEIDSPlassAR M/STØTTEFUNK	40	0,80	60	0,60	90	0,60	120	0,60
MØTEROM	20	0,40	20	0,20	20	0,13	20	0,10
PERSONALROM	20	0,40	20	0,20	24	0,16	32	0,16
PERSONALgarderobAR/TOALETT	15	0,30	15	0,15	18	0,12	24	0,12
SUM PERSONAL- OG ADMINISTRASJONSARE	125	2,50	153	1,53	190	1,27	234	1,17
ANDRE FUNKSJONER:								
KANTINE*	-	0,00	30	0,30	45	0,30	60	0,30
HELSE/PPT/LOGOPED*	-	0,00	15	0,15	20	0,13	30	0,15
DRIFT OG LAGER*	40	0,80	40	0,4	55	0,37	70	0,35
SUM ANDRE FUNKSJONAR	40	0,80	85	0,85	120	0,80	160	0,80
SUM NETTOAREAL ekskl idrettsareal	660	13,20	1 093	10,93	1 455	9,70	1 864	9,32
SUM BRUTTOAREAL ekskl idrettsareal (NETTO)	924	18,48	1 530	15,30	2 037	13,58	2 610	13,05
IDRETTSAREAL (SAL/GARD/BIROM)	150	3,00	200	2,00	350	2,33	350	1,75
SUM NETTOAREAL inkl idrettsareal	810	16,20	1 293	12,93	1 805	12,03	2 214	11,07
SUM BRUTTOAREAL (NETTO* B/N faktor) :	1 134	22,68	1 810	18,10	2 527	16,85	3 100	15,50
I bruttoareal inngår tekniske rom, veggtykkelser, gangareal m.m.								

5.2.2 **Kombinerte skular, 1.-10. trinn**

Arealprogram Vaksdal kommune			1 parallell		2 parallell			
SKOLETYPE:	K250	Pr.elev	K350	Pr.elev	K400	Pr.elev	K550	Pr.elev
GENERELT LÆRINGSAREAL:								
GENERELLE LÆRINGSAREAL	1 000	4,00	1 400	4,00	1 600	4,00	2 200	4,00
ELEVGARDEBAR/TOALET	185	0,74	259	0,74	296	0,74	407	0,74
SFO-BASE	35	0,14	49	0,14	56	0,14	77	0,14
SUM GENERELT LÆRINGSAREAL:	1 220	4,88	1 708	4,88	1 952	4,88	2 684	4,88
SPESIELT LÆRINGSAREAL:								
SKULEKJØKEN	100	0,40	100	0,29	110	0,28	100	0,18
BIBLIOTEK*	75	0,30	80	0,23	90	0,23	100	0,18
NATURFAG	80	0,32	100	0,29	100	0,25	100	0,18
MUSIKK	90	0,36	100	0,29	120	0,30	150	0,27
KUNST OG HANDVERK	145	0,58	180	0,51	280	0,70	300	0,55
SUM SPESIELT LÆRINGSAREAL	490	1,96	560	1,60	700	1,75	750	1,36
PERSONAL- OG ADMINISTRASJON								
ADMINISTRASJON (INKL SFO-LEIAR)	51	0,20	64	0,18	64	0,16	64	0,12
LÆRARARBEIDSPASSAR M/STØTTEFUNKS	150	0,60	210	0,60	240	0,60	336	0,61
MØTEROM	30	0,12	50	0,14	55	0,14	60	0,11
PERSONALROM	40	0,16	56	0,16	64	0,16	86	0,16
PERSONALGARDEBAR/TOALET	30	0,12	42	0,12	48	0,12	65	0,12
SUM PERSONAL- OG ADMINISTRASJONSAREA	301	1,20	422	1,21	471	1,18	611	1,11
ANDRE FUNKSJONER:								
KANTINE*	75	0,30	100	0,29	120	0,30	180	0,33
HELSE/PPT/LOGOPED*	25	0,10	30	0,09	30	0,08	30	0,05
DRIFT OG LAGER*	75	0,30	85	0,24	100	0,25	125	0,23
SUM ANDRE FUNKSJONAR	175	0,70	215	0,61	250	0,63	335	0,61
SUM NETTOAREAL ekskl idrettsareal	2 186	8,74	2 905	8,30	3 373	8,43	4 380	7,96
SUM BRUTTOAREAL ekskl idrettsareal (NETTO)*	3 060	12,24	4 067	11,62	4 722	11,81	6 131	11,15
IDRETTSAREAL (SAL/GARD/BIROM)	350	1,40	350	1,00	350	0,88	700	1,27
SUM NETTOAREAL inkl idrettsareal	2 536	10,14	3 255	9,30	3 723	9,31	5 080	9,24
SUM BRUTTOAREAL (NETTO* B/N faktor) :	3 550	14,20	4 557	13,02	5 212	13,03	7 111	12,93
I bruttoareal inngår tekniske rom, veggtykkelser, gangareal m.m.								

6

Strukturmoglegheiter

I dette kapittelet vert dei fire strukturalternativa som vart vedteke i kommunestyret konsekvensvurdert. Alternativ OA er ei vidareføring av eksisterande skulebygg. Alt. OA fungerer som referansealternativ som dei andre alternativa vert målt opp mot.

6.1 Hovudinstrykk for skulane i Vaksdal kommune

- Stort vedlikehaldsetterslep – låg teknisk og pedagogisk tilstand/funksjonalitet (Gjeld særleg Dale BU, men og i nokon grad Vaksdal skule).
- Alle skulane har ledig kapasitet med plass til fleire elevar og tilsette
- Korte avstandar mellom dei største barneskulane
- Fådelte skular med lågt elevtal. Få elevar på kvart årstrinn, og einskilde årssteg utan elevar. Tynt miljø både fagleg og sosialt i Eksingedalen og Stamnes.
- Høg andel gjesteelevar til Mo skule
- Dårleg vegstandard på nokre vegstrekingar – men akseptable reisetider for dei fleste elevane

6.2 Overordna føringar

Dei strukturelle vurderingane i denne rapporten tek utgangspunkt i slike overordna føresetnader:

- ❖ etablere skulestrukturar som i størst mogleg grad sikrar at alle elevane får likeverdige fysiske opplæringsmiljø
- ❖ elevar som vert tilrådd å byta skule – skal få tilbod om eit betre fysisk læringsmiljø ved eit eventuelt skulebyte
- ❖ Eksingedalen skule ligg fast som eigen skulekrins – grunna reisetid og reiseveg
- ❖ Sikre nok skuleareal og skulekapasitet i eit langsiktig perspektiv
- ❖ ei lokalisering som samsvarar med behova og dei langsiktige linene i kommuneplanen
- ❖ ein struktur som i størst mogleg grad sikrar store fagmiljø som er endringsdyktige, effektive og fleksible
- ❖ gjev forsvarlege skyssreiser med reisetider som er akseptable

6.3 Økonomiske føresetnader for investeringskostnader og driftskonsekvensar

Dei økonomiske kalkylene for bygningsmessige tiltak i strukturkonseptene tar utgangspunkt i slike forutsetninger:

Behov	Kostnad (2015-kroner)
Rive-/saneringskostnader	Kr. 1.474,-
Rehabilitering og vedlikeholdsetterslep	Kr. 22.000,-
Rehabilitering/ombygging og vedlikeholdsetterslep Dale BU	Kr. 30.500,-
Nybygg/tilbygg	Kr. 35.000,-

Tabell 6.3: Prosjektkostnad pr. m² er overslagstall som er basert på erfaringspriser og statistiske priser frå Norsk prisbok 2015. Estimerte kostander for vedlikeholdsetterslep ved Dale BU er tatt med i kostnadsberekninga i alternativ 0A (Tilstandsrapport Norconsult 2015).

6.3.1 Rive-/saneringskostnader

Rive-/saneringskostnader er sett til kr. 1.474 pr. m². (Eventuelle kostnader knytt til erstatningsbygg/paviljongar i byggeperioden er ikkje tatt med i berekningane).

6.3.2 Rehabilitering og vedlikeholdsetterslep av eksisterande areal

Denne kategorien tek utgangspunkt i tilstandsrapport for dei enkelte skuleanlegga, utarbeidd av Norconsult våren 2015. Kostnad pr. m² for rehabilitering er sett til kr. 22.000,-

6.3.3 Rehabilitering, ombygging og vedlikeholdsetterslep Dale BU

For Dale BU er det lagt til grunn høgare kostnader knytt til rehabilitering og vedlikeholdsetterslep. Dette fordi arbeidet her er vurdert som meir omfattande enn ved dei andre skulane (jfr. Tilstandsrapport Norconsult 2015). Enkelte tiltak her krevjar endringar i hovudbærande konstruksjonar, noko som er svært kostnadskrevjande. Kostnad pr. m² for rehabilitering og ombygging ved Dale BU er sett til kr. 30.500,-

6.3.4 Nybygg/tilbygg (inkl. mva.)

Prosjektkostnad for nybygg er sett til kr. 35.000,- pr. m² bruttoareal (BTA), inkludert infrastruktur og grunnarbeid på tomte. Det er her medrekna dei kostnadskomponentar som ligg inne i standard kontoplan for byggeprosjekt:

- Rigg og drift
- bygning
- vvs
- elektro sterkstrøm og svakstrøm
- andre installasjonar (heis)
- utomhusarbeid
- generelle kostnader (honorar, gebyr mm)
- marginar, reserver og inventar
- mva.

Tiltak utafor skuletomta, inventar / utstyr, leikeplassutstyr mv er ikkje inkludert i prosjektkostnaden over. Merk at meirverdiavgift er inkludert og kommunen vil få meirverdikompensasjon for dei føreslegne tiltaka i denne planen.

6.4 Gjesteelevar til Mo skule

Skulåret 2015/16 får til saman 19 elevar frå skulekrinsane Stamnes og Eksingedalen skuletilbod som gjesteelevar ved Mo skule i Modalen kommune. Dette gjeld i hovudsak elevar frå tidlegare Eidslandet skulekrins, men elevar busett på strekninga Vetlejord-Høvik nedst i Eksingedalen får og tilbod om skulegang i Modalen.

Både Stamnes skule og Eksingedalen skule har god plass til å ta imot elevane som i dag reiser til Mo skule. På Stamnes skule er elevtalet lågt på fleire av årstrinna, og ei tilvekst frå Eidslandet vil vere positivt for miljøet på Stamnes både fagleg og sosialt.

Elevane frå Eidslandet kan overførast til Stamnes skule utan at det fører til auke i klassetalet.

Likeeins har Eksingedalen skule god plass til å kunne ta i mot elevane frå Vetlejord og Høvik. Det er venta at elevtalet ved Eksingedalen skule vil halde seg lågt utover i planperioden, så tilføring av fleire elevar vil vere svært positivt for elev- og læringsmiljø her.

Vaksdal kommune betaler inneverande skuleår kr. 91.000,- pr. gjesteelev ved Mo skule (Kostnader knytt til spesialundervisning er ikkje tatt med her). Dersom gjesteelevane i framtida får skuletilbodet ved Stamnes og/eller Eksingedalen skule, kan midla i staden nyttast ved desse skulane og kome alle elevane her til gode.

Ei slik endring vil ikkje føre til auke i skysskostnader. Alle gjesteelevane får i dag skuleskyss til Mo skule. Endringa vil i så måte berre føre til at elevane får skuleskyss til ein annan skule enn i dag.

Elevane frå Høvik og Vetlejord vil få lengre skuleveg til Eksingedalen skule enn dei har til Mo skule i dag. Oppgitt avstand mellom Høvik og Eksingedalen skule (Bergo) er 22 km, og reistid med bil er oppgitt til 25 minutt. Reisetida vil vere noko lengre med skulebuss.

Tilsvarande er avstanden frå Høvik til Mo skule oppgitt til å vere 6 km, med berekna reistid på 8 minutt med bil.

Elevane frå Eidslandet har i dag ca. 13 km reiseveg til Mo skule. Oppgitt reisetid med bil er 17 min. Tilsvarande er avstanden frå Eidslandet til Stamnes skule ca. 11 km, og reisetida er oppgitt til å vere 14 min med bil. Som nemnt over må det reknast noko lengre reisetid med skulebuss enn med privatbil. I følgje rutetabell for rute 915 Straume-Mo-Eidslandet-Stamnes-Dale, tek det 23 minutt med rutebuss frå Eidslandet til Stamnes skule.

(Kjelde reisetid- og avstand: www.google.no/maps og www.rutebok.no).

Det ligg i dag ikkje føre sentralt gitt regelverk for kva som kan reknast som akseptabel reisetid for elevar i grunnskulen, men det heiter seg at

«Skuleskyssen skal organiserast slik at elevane får ei akseptabel reisetid. I vurderinga blir gangtid, ventetid og tid med transportmiddel sett i samanheng. I tillegg blir eleven sin alder vektlagt».

(Kjelde: Merknader frå Ot prp nr. 46 1997/1998 til § 7-1)

Avstand og reisetid for dagens gjesteelevar frå heimstad til skular i Vaksdal kommune, er ikkje lengre enn det fleire andre elevar i kommunen har, og ei eventuell endring i reisetid som følgjer av skulebytte må difor kunne seiast å vere akseptabel (Meir om skuleskyss i kap. 4.5.1).

På bakgrunn av overståande bør det vurderast om gjesteelevar ved Mo skule i framtidig skulestruktur bør få skuletilbodet ved ein av nærskulane i Vaksdal kommune.

6.5 Fire moglege alternativ / konsept

I tråd med vedtak i kommunestyret har prosjektgruppa vurdert fire moglege strukturalternativ. Alternativ 0 er basert på at dagens skulestruktur vert vidareført. Her er det lagt til grunn at vedlikehaldstiltak blir gjennomført i tråd med anbefalingane i tilstandsrapport utarbeidd av Noconsult våren 2015. Dette alternativet vert i planen lagt til grunn som eit referansealternativ som dei andre alternativa målast opp mot. Referansealternativet er i figuren under vist som alternativ 0A.

I tillegg er det vist eit alternativ 0B som og tek utgangspunkt i at dagens skulestruktur vert vidareført. Skilnaden til referansealternativet er at 0B ligg til grunn at Dale BU får nytt skulebygg og at paviljongen ved Vaksdal skule vert rive og erstatta med tilbygg til hovudbygget.

Alternativ	Skulestruktur
0A	K250 på Dale. Referansealternativ. Vidareføring av dagens situasjon. Rehabilitering av eksisterande skulebygg i tråd med tilstandsanalyse.
0B	K250 på Dale. Vidareføring av dagens situasjon. Rehabilitering av eksisterande skulebygg i tråd med tilstandsanalyse. Nytt skulebygg ved Dale BU. Vaksdal skule får tilbygg.
1	Fem skular, K400 på Dale. 1.-4. årssteg på Vaksdal, Stamnes og Stanghelle skular. 1.-10. årssteg på Dale barne- og ungdomsskule og på Eksingedalen skule.
2	Tre skular, K400 på Dale; Dale barne- og ungdomsskule, Vaksdal skule og Eksingedalen skule
3	To skular, K550 på Dale; Dale barne- og ungdomsskule og Eksingedalen skule

Figur 6.4 Oversikt over moglege framtidige skulestrukturalternativ i Vaksdal kommune

6.6 Alternativ 0A – Vidareføring av dagens situasjon (referansealternativet)

6.6.1 Strukturkonsekvensar

Ingen endring av skulestrukturen. Alternativet vidarefører dagens situasjon med kombinertskule 1-10 på Dale (felles ungdomssteg), og med barneskular (1-7) på Stanghelle, Stamnes og Vaksdal. Eksingedalen skule vert vidareført med 1.-10 årssteg.

Skulebygga ved Dale BU og Vaksdal skule vert rehabilitert og rusta opp i samsvar med tiltaksplan etter tilstandsvurdering (Norconsult 2015).

6.6.2 Investerings- og bygningsmessige konsekvensar for alternativ 0A

Det er estimert eit investeringsbehov på om lag kr. 311 mill. til rehabiliteringsoppgåver ved dei fem skulanlegga i kommunen. Størst behov er vurdert ved Dale barne- og ungdomsskule.

				Type tiltak (m2)			Anslått investeringskostnad (NOK)			
Alternativ 0 A - Videreføring av dagens situasjon - fem grunnskular	Dimensjonerende elevtall jf. prognose inkl. 10% buffer	Areal pr. nov 2013	Arealbehov iht elevtall	Riving/ sanering	Dale BU Totalrehab	Nybygg	Riving/ sanering	Dale BU Totalrehab	Nybygg	Investerings- kostnad
Vaksdal skule (inkl. SFO/u.klubb)	170	2 314	2 285	-	2 250	-	-	49,5 mill	-	49,5 mill
Stanghelle skule inkl. samf.del	100	2 568	1 810		1 050		-	23,1 mill	-	23,1 mill
Dale barne- og ungdomsskule	250	7 076	3 532	-	7 076		-	215,8 mill	-	215,8 mill
Stamnes skule	40	1 080	916		590		-	13,0 mill	-	13,0 mill
Eksingedalen skule 1-10	15	750	500		500		-	11,0 mill	-	11,0 mill
Sum	575	13 788	9 043	-	11 466	-	-	312,4 mill	-	312,4 mill

Figurar og tabellar for elevtalsutviklinga med alternativ 0 er vist i kapittel 2.

6.7 Alternativ 0B – Vidareføring av dagens skulestruktur

6.7.1 Strukturkonsekvensar

Ingen endring av skulestrukturen. Alternativet vidarefører dagens situasjon med kombinertskule 1-10 på Dale (felles ungdomssteg), og med barneskular (1-7) på Stanghelle, Stamnes og Vaksdal. Eksingedalen skule vert vidareført med 1.-10 årssteg.

Dale barne- og ungdomsskule vert i dette alternativet tilrådd sanert og bygt opp som heilt ny skule. Ved Vaksdal skule vert paviljong/SFO-bygg rive og erstatta med tilbygg på hovudbygget. Hovudbygget vert rehabilitert og rusta opp i samsvar med tiltaksplan etter tilstandsvurdering (Norconsult 2015).

Figurar og tabellar for elevtalsutviklinga med alternativ 0 er vist i kapittel 2.

6.7.2 Investerings- og bygningsmessige konsekvensar for alternativ 0B

Det byggjast ny kombinertskule på Dale med kapasitet til 250 elevar. Dei andre skulebygga vert rusta opp i tråd med vedlikehaldsplan. Ved Vaksdal skule vert paviljongen erstatta med tilbygg på hovudbygget. Samla investeringar og vedlikehaldsetterslep er 275 mill.kr.

				Type tiltak (m2)			Anslått investeringskostnad (NOK)			
Alternativ 0 B - Videreføring av dagens siituasjon - fem grunnskular	Dimensjonerende elevtall jf. prognose inkl. 10% buffer	Areal pr. nov 2013	Arealbehov iht elevtall	Riving/ sanering	Ombygging / vedlikeholdsetter slep	Nybygg	Riving/ sanering	Ombygging / vedlikeholdsette rslep	Nybygg	Investerings- kostnad
Vaksdal skule (inkl. SFO/u.klubb)	170	2 314	2 285	750	1 564	750	1,1 mill	34,4 mill	26,3 mill	61,8 mill
Stanghelle skule inkl. samf.del	100	2 568	1 810		1 050		-	23,1 mill	-	23,1 mill
Dale barne- og ungdomsskule	250	7 076	3 532	7 076		3 532	10,4 mill	-	123,6 mill	134,1 mill
Stamnes skule	40	1 080	916		590		-	13,0 mill	-	13,0 mill
Eksingedalen skule 1-10	15	750	500		500		-	11,0 mill	-	11,0 mill
Sum	575	13 788	9 043	7 826	3 704	4 282	11,5 mill	81,5 mill	149,9 mill	242,9 mill

For Vaksdal skule er det lagt til grunn rehabilitering/ombygging/vedlikehaldsetterslep og tilbygg til ein estimert investeringskostnad på ca. 62 mill.kr. Dersom kommunen vel ei løysing som inneber å erstatte heile skulebygget med nybygg, vert investeringskostanden om lag 81 mill. kr. – eller ca. 20 mill. meir enn vist i tabellen over.

6.8 Alternativ 1 - Fem skular – 5.-10. årssteg samla på Dale BU

6.8.1 Strukturkonsekvensar

Alternativ 1 er basert på at alle skulane vert vidareført, men at Dale BU vert fellesskule for 5.-10. årssteg for alle skulane utanom Eksingedalen skule. 1.-4. vidareførast som fådelt skule. Skulane på Stamnes, Stanghelle og Vaksdal vert vidareført som 1-4-skular. Her vert Stamnes og Stanghelle fådelte, medan Vaksdal vert fulldelt.

På bakgrunn av ny gjennomgang av elevtalsframskriving for dei enkelte skulekrinsane, vert det lagt til grunn eit kapasitetsbehov på 400 ved Dale BU med alternativ 1.

6.8.2 Investerings- og bygningsmessige konsekvensar for alternativ 1

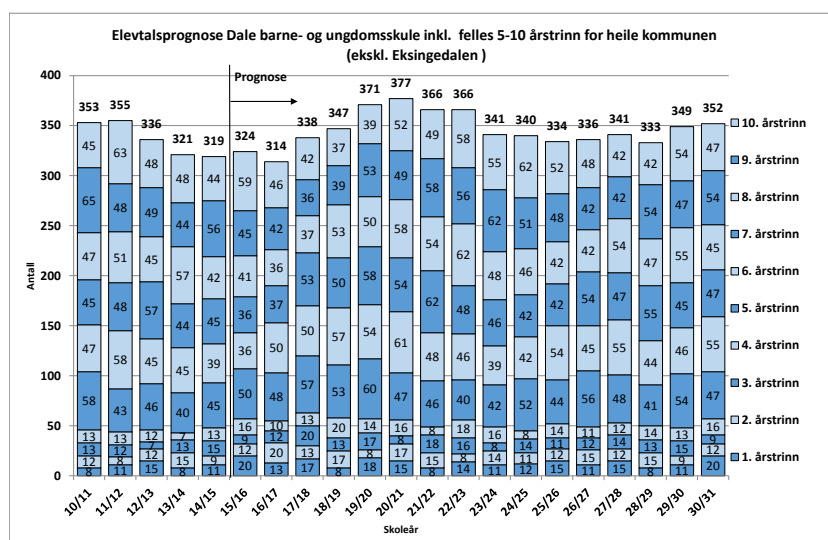
Det byggjast ny kombinertskule på Dale med kapasitet til 400 elevar. Dei andre skulebygga vert rusta opp i tråd med vedlikehaldsplan. Paviljong ved Vaksdal skule vert rive.

Samla investeringar og vedlikehaldsetterslep er 275 mill.kr.

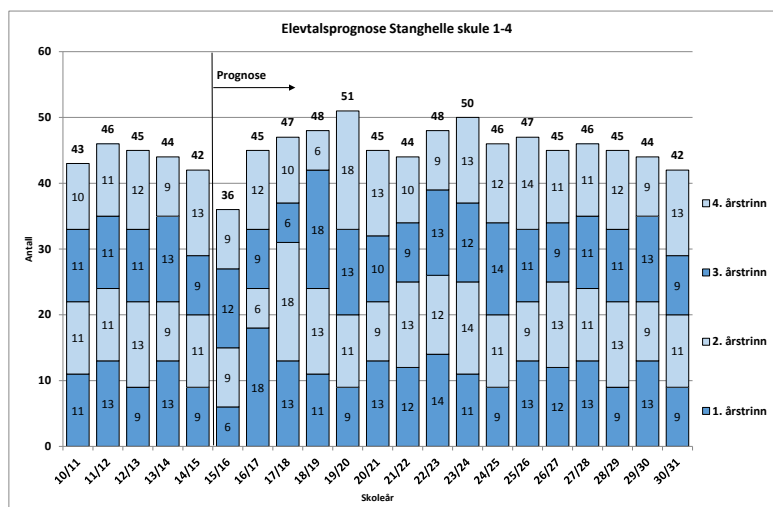
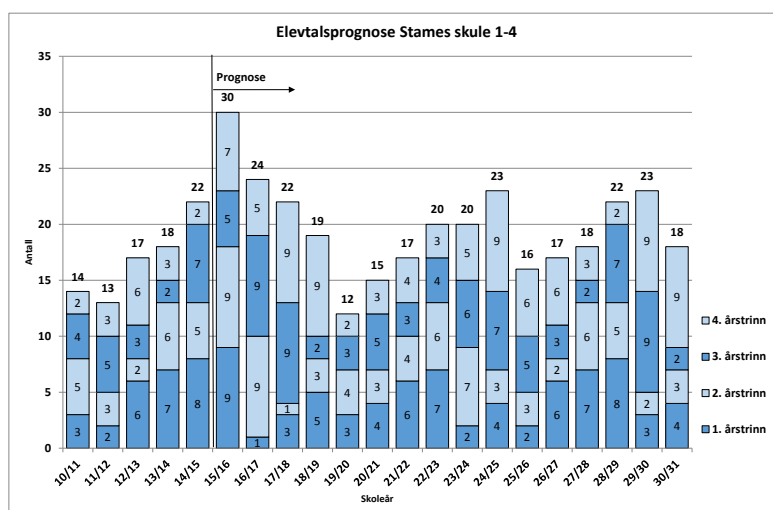
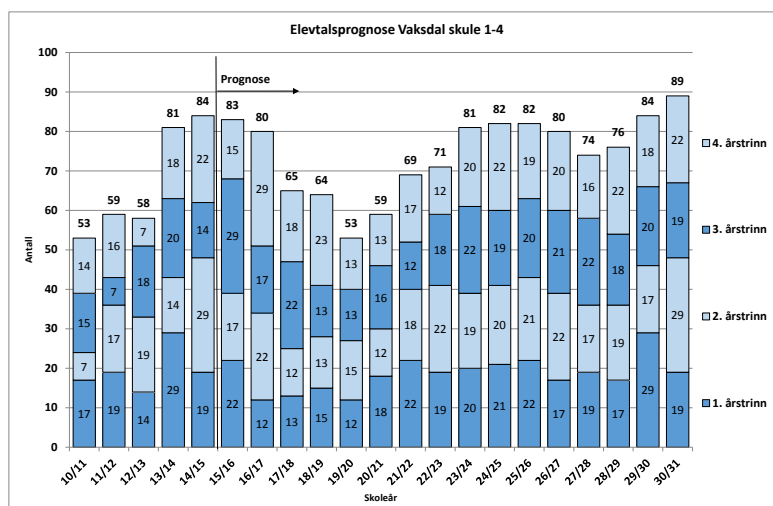
				Type tiltak (m2)			Anslått investeringskostnad (NOK)			
Alternativ 1 - Fem grunnskular med 5-10 årstrinn på Dale BU	Dimensjonerende elevtall jf. prognose inkl. 10% buffer	Areal pr. nov 2013	Arealbehov iht elevtall	Riving/sanering	Ombygging / vedlikeholdsett erslep	Nybygg	Riving/sanering	Ombygging / vedlikeholdsetterslep	Nybygg	Investeringskostnad
Vaksdal skule 1-4	85	2 314	1 300	750	1 564		1,1 mill	34,4 mill	-	35,5 mill
Stanghelle skule 1-4	50	2 568	1 145		1 050		-	23,1 mill	-	23,1 mill
Dale barne- og ungdomsskule 1-10 (ekskl. symjehall)	400	7 076	5 187	7 076		5 187	10,4 mill	-	181,5 mill	192,0 mill
Stamnes skule 1-4	30	1 080	687		590		-	13,0 mill	-	13,0 mill
Eksingedalen skule 1-10	15	750	500		500		-	11,0 mill	-	11,0 mill
Sum	580	13 788	8 819	7 826	3 704	5 187	11,5 mill	81,5 mill	181,5 mill	274,6 mill

For Vaksdal skule er det lagt til grunn rehabilitering/ombygging/vedlikehaldsetterslep til ein estimert investeringskostnad på ca. 34,4 mill.kr. Dersom kommunen vel ei løysing som inneber å erstatte heile skulebygget med nybygg, vert investeringskostanden om lag 45,5 mill. kr. – eller ca. 11 mill. meir enn vist i tabellen over.

6.8.3 Elevtalsframskriving for skulane, strukturalternativ 1

Elevtalsframskriving for Dale BU, med felles 5.-10. trinn for heile kommunen (utanom Eksingedalen)

Elevtalsframskriving for Stanghelle skule 1.-4.trinn, med 5.-7.trinn flytta til Dale BU.*Elevtalsframskriving for Stamnes skule 1.-4.trinn, med 5.-7.trinn flytta til Dale BU.**Elevtalsframskriving for Vaksdal skule 1.-4.trinn, med 5.-7.trinn flytta til Dale BU.*

6.9 Alternativ 2 – Tre skular –Dale BU, Vaksdal og Eksingedalen

6.9.1 Strukturkonsekvensar

Elevar frå Stamnes skule og Stanghelle skule vert overført til Dale barne- og ungdomsskule.

Skulane på Vaksdal og i Eksingedalen vert vidareført.

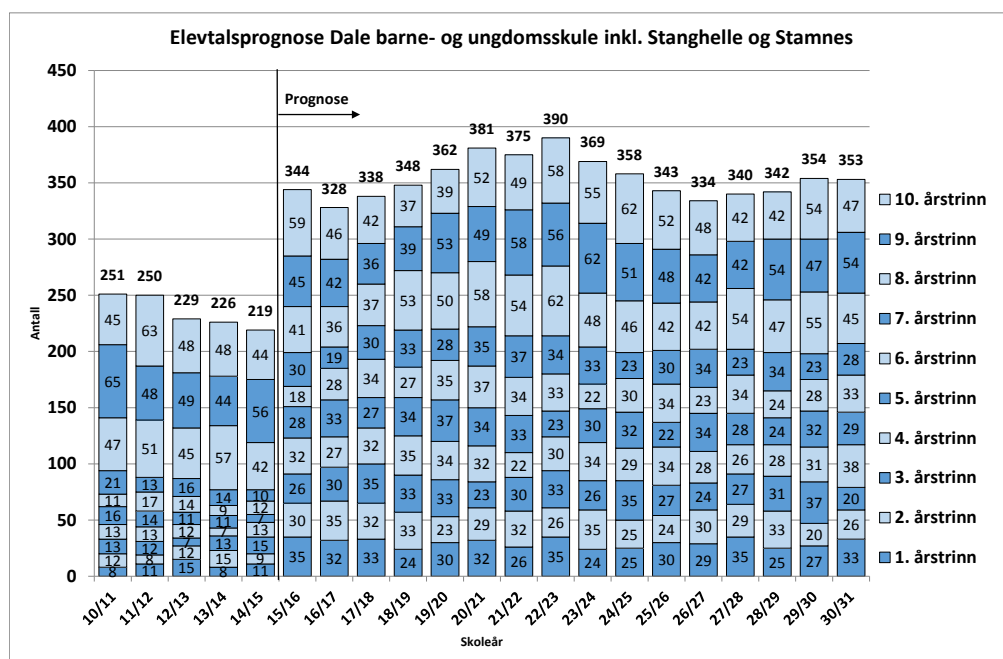
6.9.2 Investerings- og bygningsmessige konsekvensar

Det byggjast ny kombinertskule på Dale med kapasitet til 400 elevar. Vaksdal skule vert rusta opp i tråd med vedlikehaldsplan. Paviljongen vert erstatta med tilbygg på hovudbygget. Samla investeringar og vedlikehaldsetterslep er 265 mill.kr.

				Type tiltak (m2)			Anslått investeringskostnad (NOK)			
Alternativ 2 - Tre skular - Vaksdal, Eksingedalen og Dale BU	Dimensjoneren de elevtall jf. prognose inkl. 10% buffer	Areal pr. nov 2013	Arealbehov iht elevtall	Riving/ sanering	Ombygging / vedlikeholdsett erslep	Nybygg	Riving/ sanering	Ombygging / vedlikeholdset terslep	Nybygg	Investerings- kostnad
Vaksdal skule (inkl. SFO/u.klubb)	170	2 314	2 285	750	1 564	750	1,1 mill	34,4 mill	26,3 mill	61,8 mill
Stanghelle skule inkl. samf.del	-	2 568					-	-	-	-
Dale BU inkl. Stanghelle og Stamnes	400	7 076	5 187	7 076		5 187	10,4 mill	-	181,5 mill	192,0 mill
Stamnes skule	-	1 080					-	-	-	-
Eksingedalen skule 1-10	15	750	500		500		-	11,0 mill	-	11,0 mill
Sum	585	13 788	7 972	7 826	2 064	5 937	11,5 mill	45,4 mill	207,8 mill	264,7 mill

For Vaksdal skule er det lagt til grunn rehabilitering/ombygging/vedlikehaldsetterslep og tilbygg til ein estimert investeringskostnad på ca. 62 mill.kr. Dersom kommunen vel ei løysing som inneber å erstatte heile skulebygget med nybygg, vert investeringskostanden om lag 81 mill. kr. – eller ca. 20 mill. meir enn vist i tabellen over.

6.9.3 Elevtalsframskriving for skulane, strukturalternativ 2

Elevtalsframskriving for Dale BU 1.-10. trinn (Samla elevtal frå skulekrinsane Dale, Stamnes og Stanghelle).

Elevtalsframskriving for Vaksdal skule 1.-7. trinn vert som vist i tabell kapittel 2.6, Vaksdal skule.

6.10 Alternativ 3 – 1.-10. årssteg på Dale barne- og ungdomsskule.

6.10.1 Strukturkonsekvensar

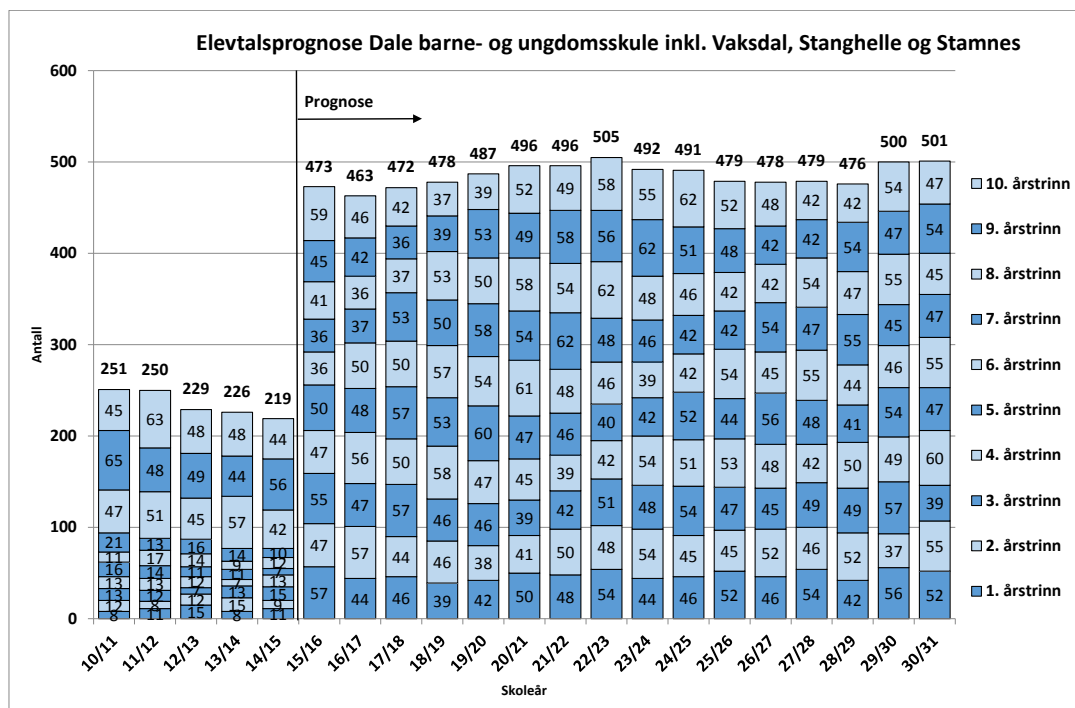
Elevar frå Vaksdal, Stamnes og Stanghelle skular vert overført til Dale barne- og ungdomsskule. Eksingedalen vert vidareført som i dag.

6.10.2 Investerings- og bygningsmessige konsekvensar

Det byggjast ny kombinertskule på Dale med kapasitet til 550 elevar. Eksingedalen skule vert rusta opp i tråd med vedlikehaldsplan. Samla investeringar og vedlikehaldsetterslep er 260 mill.kr.

Alternativ 3 - Felles kombinert 1-10 skule	Dimensjonerende elevtall jf. prognose inkl. 10% buffer	Areal pr. nov 2013	Arealbehov iht elevtall	Type tiltak (m2)			Anslått investeringskostnad (NOK)			
				Riving/sanering	Ombygging / vedlikeholdsetterslep	Nybygg	Riving/sanering	Ombygging / vedlikeholdsetterslep	Nybygg	Investeringskostnad
Dale barne- og ungdomsskule 1-10	550	7 076	6 821	7 076		6 821	10,4 mill	-	238,7 mill	249,2 mill
Vaksdal skule		2 314					-	-	-	-
Stanghelle skule		2 568					-	-	-	-
Stamnes skule		1 080					-	-	-	-
Eksingedalen skule 1-10	15	750	500		500		-	11,0 mill	-	11,0 mill
Sum	565	13 788	7 321	7 076	500	6 821	10,4 mill	11,0 mill	238,7 mill	260,2 mill

6.10.3 Elevtalsframskriving for skulane, strukturalternativ 3

Elevtalsframskriving for Dale BU 1.-10. trinn, med fellesskule for 1.-10. trinn (Samla elevtal frå skulekrinsane Dale, Stamnes, Stanghelle og Vaksdal).

7 Estimerte driftsmessige konsekvensar

Dette kapittelet gjev grove kostnadsestimat for dei skisserte moglegheitene og strukturalternativa for grunnskoletenestene i Vaksdal kommune. Tabellane nedanfor viser samla aggregert driftskostnad (2014-kroner) for alle år i planperioden (2015-2030), samt differansen til strukturalternativ 0A. Grunnlagstabellar for kvart enkelt år i perioden er å finne som vedlegg til planen.

- **Lønskostnader** er knytt til tal på grupper på kvar av skulane kvart enkelt skuleår i planperioden. Det er tatt utgangspunkt i regnskapstal for Vaksdal kommune for 2014 der gjennomsnitt lønskostnad pr. klasse er kr 1,33 mill./klasse på barnesteget og 1,92 mill. på kombinertskulane. Kostnader er ekskl. spesialundervisning.

I modelleringa av aggregerte driftskostnader i kvart strukturalternativ er endringar i lønskostnader som følgje av strukturendring lagt inn frå det året endringa er foreslått utført.

Talet på grupper er rekna ut frå delingstalet for skulen og elevtalsframskrivinga (J.f. kap. 2 Elevtalsframskrivingar og kap. 3 Analyse med kapasitetsvurderingar).

- **Skysskostnad:** Skuleskyssen tek utgangspunkt i skyssnivået i budsjettåret 2014. Vaksdal kommune bruker omkring 1.34 mill.kr. på å skyss 166 elevar. Dette gjev ein snittpris på kr. 8072 pr. elev.

For kvart strukturalternativ vert skysskostnadane korrigert i høve til elevtalsutviklinga i planperioden. I modellering av skysskostnader er endringar i utgifter til skuleskyss lagt inn frå det året endringa er foreslått utført.

- **FDV-kostnad:** FDV-kostnadane tek utgangspunkt i kostnadsnivået i 2014/15. Vaksdal kommune brukte omkring 7,1 mill. kr. Til FDV-kostnader på sine skuleanlegg i 2014/15. Kommunen drifta totalt 14.028m² BTA grunnskuleareal. Dette gjev ein pris på ca. 500 pr. m² BTA.

Endringar i FDV-kostnad grunna endra skuleareal er lagt inn frå det året endringa er foreslått utført.

- **Rente- og kapitalkostnad:** Rente- og kapitalkostnad er basert på annuitetslån med nedbetalingstid på 30 år med gjennomsnittleg 4% årleg rente. Årleg rente- og kapitalkostnad utgjer kr. 58.000,- pr. 1 mill. investerte kroner.

Endringar i rente- og kapitalkostnader som følgje av investering er lagt inn frå det året endringa er foreslått utført.

- **Avhendings- og salsinntekter** Sal, avhending og/eller etterbruk er ikkje vurdert i denne samanheng. Når vedtak om framtidig skulestruktur ligg føre, vil etterbruk av skuleanlegga verte fremja som eigne politiske saker.

7.1 Driftskonsekvensar tufta på vidareføring av dagens kostnadsnivå (2015-2030).

Oversikt driftskostnader	Vidareføring av dagens skulestruktur, 5 skular		5.-10.trinn på Dale BU	Tre skular	Felles 1-10 skule på Dale
	Alternativ 0A - Oppgradering av eksisterande skuleanlegg	Alternativ 0B - Nybygg ved Dale BU (K250)	Alternativ 1 - Fem skular med 5-10 årstrinn på Dale BU (K350)	Alternativ 2 - Tre skular - Eksingedalen, Vaksdal og Dale BU (K400)	Alternativ 3 - Felles kombinert 1-10 skule (K600)
Sum lønnskostnad i perioden	733,6 mill	733,6 mill	687,9 mill	689,2 mill	622,5 mill
Sum skysskostnad i perioden	21,4 mill	21,4 mill	30,6 mill	30,6 mill	40,2 mill
Sum FDV kostnad i perioden	112,9 mill	91,5 mill	97,0 mill	79,5 mill	73,9 mill
Sum kapitalkostnader i perioden	217,4 mill	169,1 mill	191,1 mill	184,3 mill	181,1 mill
Sum	1 085,4 mill	1 015,6 mill	1 006,5 mill	983,5 mill	917,6 mill
Differanse til Konsept 0A		-69,8 mill	-78,9 mill	-101,9 mill	-167,8 mill
Årlig innsparingspotensiale (snitt effektår)		-5,8 mill	-6,6 mill	-8,5 mill	-14,0 mill

Tabellen 7.1 Samanlikning av modellert driftskostnad for anbefalte strukturalternativ i planperioden 2015 – 2030. Strukturendring er lagt inn med verknad frå skuleåret 2019/20.

Tabell 7.1 viser at det er eit betydeleg innsparingspotensial ved alle dei alternative strukturalternativa, samanlikna med referansealternativet som er basert på ei vidareføring av dagens skulestruktur. Alternativ 3 medfører størst endring i skulestrukturen, og har det største innsparingspotensialet. Årleg innsparingspotensial etter at strukturendringa er gjennomført er berekna til **14,0 mill.kr.** Samla sett frå 2019 til 2030 utgjer dette omkring 168 mill.kr.

Innsparingspotensialet kjem i første rekkje av at det vert fleire elevar i klassane, slik at samla tal på klassar i kommunen vert redusert. Reduksjon i klassetalet er basert på høgare elevtal samla på ny Dale BU og at skulen får større klasserom med kapasitet til elevtal opp til delingstalet.

FDV-kostnadane vert redusert frå omkring 113 mill. kr. med alternativ 0A, til omkring 74 mill. kr. med alternativ 3. Reduksjonen skuldast i hovudsak at kommunen får færre skuleanlegg/skuleareal å drifte, samt at Dale BU får eit lågare bruttoareal enn i dag.

Alternativ 3 fører og til lågare rente- og kapitalkostander enn alternativ 0A. Dette kjem av at kommunen ikkje treng å ta seg av det store vedlikehaldsetterslepet som er avdekka. Behovet for rehabilitering er særleg stort ved Dale BU og Vaksdal skule.

Skysskostnaden vert omtrent fordobla med alternativ 3, når langt fleire elevar enn i dag vert avhengig av skuleskyss. Skysskostnad pr. år vert likevel relativt liten sett opp mot totalkostandane.

Alternativ 0B er også basert på ei vidareføring av dagens skulestruktur, men med nytt skulebygg på Dale BU (K250) og tilbygg på Vaksdal skule. Som det går fram av tabellen over har også dette alternativet eit innsparingspotensial i høve til 0A. Det er lågare FDV-kostnader og kapitalkostnader som her slår ut.

Alternativ 1 har eit innsparingspotensial i høve til referansealternativ 0A, men kjem omtrent likt ut i høve til 0B. Dette skuldast at alternativ 1 medfører høgare rente- og kapitalkostander enn alternativ 0B.

Alternativ 2 har eit klart innsparingspotensial samanlikna med referansealternativet 0A, og skilnaden er størst i høve til lønnskostander. Samla innsparingspotensial er 8,5 mill. kr. pr. år. Samanlikna med alternativ 0B vert skilnaden mindre, omkring 2,7 mill. kr. pr. år.

7.2 Driftskonsekvensar tufta på anbefalt FDV-nivå i eigedomsstrategi for Vaksdal kommune

Tabell 7.2: Samanlikning av modellert driftskostnad for anbefalte strukturalternativ i planperioden 2015 – 2030 med utgangspunkt i FDV-nivået frå eigedomsstrategi for Vaksdal kommune. Strukturendring er lagt inn med verknad frå skuleåret 2019/20.

Oversikt driftskostnader tufta på eigedomsstrategi 2020	Vidareføring av dagens skulestruktur, 5 skular		5.-10.trinn på Dale BU	Tre skular	Felles 1-10 skule på Dale
	Alternativ 0A - Oppgradering av eksisterande skuleanlegg	Alternativ 0B - Nybygg ved Dale BU (K250)	Alternativ 1 - Fem skular med 5-10 årstrinn på Dale BU (K350)	Alternativ 2 - Tre skular - Eksingedalen, Vaksdal og Dale BU (K400)	Alternativ 3 - Felles kombinert 1-10 skule (K600)
Sum lønnskostnad i perioden	733,6 mill	733,6 mill	687,9 mill	689,2 mill	622,5 mill
Sum skysskostnad i perioden	21,4 mill	21,4 mill	30,6 mill	30,6 mill	40,2 mill
Sum FDV kostnad i perioden	229,2 mill	185,7 mill	196,8 mill	161,3 mill	150,1 mill
Sum kapitalkostnader i perioden	217,4 mill	169,1 mill	191,1 mill	184,3 mill	181,1 mill
Sum	1 201,7 mill	1 109,9 mill	1 106,4 mill	1 065,4 mill	993,7 mill
Differanse til Konsept 0A		-91,8 mill	-95,3 mill	-136,3 mill	-207,9 mill
Årlig innsparingspotensiale (snitt effektår)		-7,6 mill	-7,9 mill	-11,4 mill	-17,3 mill

Dersom kommunen legg til grunn kostnadsnivået i eigedomsstrategien for Vaksdal kommune mot 2020 (kr. 1021 pr. m² BTA) som utgangspunkt for FDV-nivået i kommunale skuleanlegg, vert innsparingspotensialet og skilnaden mellom strukturalternativa mykje større – samanlikna med ei vidareføring av dagens kostnadsnivå (jmf. kap. 7.1).

Dette er ein norm / kostnadsnivå som ikkje gjev vedlikehaldsetterslep i kommunale skulebygg.

Vaksdal kommune vil få stor økonomisk uttjeljing ved å endra på skulestrukturen – frå små og mange til større og færre barneskular – om kostnadsnivået i eigedomsstrategien mot 2020 vert lagt til grunn for vedlikehaldsnivået av skuleanlegga i framtida.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
28/2015	Levekårsutvalet	PS	07.12.2015

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Ann Kristin Bolstad	FA - A00	15/349

HØYRING SKULESTRUKTUR I LEVEKÅR

Vedlegg:

Skulebruksplan 2015 - 20130

Utgreiing av skulestrukturen i Vaksdal kommune 2

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Levekårsutvalet tek utgreiing av skulestruktur og Skulebruksplan 2015 – 2030 til orientering og sender dokumenta på høyring med høyringsfrist 5. februar 2016

Levekårsutvalet - Sak 28/2015

LEV - Behandling:

Framlegg frå Evelyn Boge på vegner av SV, MDG, H:

Levekårsutvalet tek utgreiing av skulestruktur og Skulebruksplan 2015 – 2030 til orientering og sender dokumenta på høyring. Levekårsutvalet gjer merksam på at dei samfunnsmessige konsekvensane av dei ulike alternativa ikkje er tilstrekkeleg utgreia. Høyringsinstansane må difor ha særleg fokus på desse. Høyringsfristen vert sett til 26. februar.

Røysting:

Framlegget frå Evelyn Boge vart sett opp mot rådmannen sitt framlegg - framlegget fekk 3 røyster (SV, MDG, H) og fall

LEV - Tilråding/Vedtak:

Levekårsutvalet tek utgreiing av skulestruktur og Skulebruksplan 2015 – 2030 til orientering og sender dokumenta på høyring med høyringsfrist 5. februar 2016

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Kommunestyret vedtok i økonomiplan 2016-2019, sak 46/2015, at rådmannen skal gjennomføre prosess for drøfting av skulestruktur med dei formkrav som ein slik prosess krev. I sak 49/2015 vart det vedteke at rådmannen får fullmakt til å utarbeide forprosjekt for ny barne- og ungdomskule på Dale i tre alternativ. Forprosjektet vil saman med vedlagte rapport og skulefaglege vurderingar inngå i grunnlaget for ny skulestruktur.

Det er utarbeida to dokument til grunnlaget for drøfting av skulestruktur; Skulebruksplan 2015-2030 og Utgreiing av skulestruktur.

Skulebruksplan 2015 – 2030 er utarbeida av Norconsult i samarbeid med arbeidsgruppa for utgreiing av skulestruktur. Utgreiing av skulestruktur er utarbeida av arbeidsgruppa. Dokumentet byggjer på tal, prognosar og analyser i Skulebruksplan 2015 – 2030 og har pedagogiske og samfunnsmessige vurderingar sett frå skulefagleg ståstad.

Høyringsdokumentet består altså av to dokument:

- a. Skulebruksplan 2015 – 2030
- b. Utgreiing av skulestruktur

Fomkrava til prosess for drøfting av skulestruktur er at grunnlagsdokument skal greiast ut og saka skal opplysast så godt som mogeleg før vedtak vert gjort i kommunestyret. I arbeidet med utgreiinga skal berørte partar orienterast om prosessen. Når utgreiinga ligg føre skal den sendast på høyring til berørte partar.

Spørsmål om skulestruktur og eventuelle krinsgrenser for skular vil i stor grad berøra foreldre og nærmiljø. Skulen sitt samarbeidsutval og foreldreråd får difor høve til å uttale seg når det gjeld vedtak om skulestruktur gjennom høyring.

Levekårsutvalet er styringsgruppe i saka og skal sjå til at saka er utgreidd i samsvar med mandat og prosess. Høyringsdokumentet skal til handsaming i Levekår etter høyinga er gjennomført.

Proessen for drøfting av skulestruktur er gjennomført som skildra med noko justering i framdriftsplanen for å tilpasse oppsette møte i Levekårsutvalet.

Utgreiinga om skulestruktur vert presentert i Levekårsutvalet før saka vert sendt på høyring. Formannskapet vert invitert til å høyre på denne presentasjonen.

Dei fire alternative som er vedteke skal greiast ut og sendast på høyring er:

Alternativ 0A/0B	Vidareføring av dagens skulestruktur (refereansealternativ)
Alternativ 1	Fem skular – 5.-10. årsteg samla på Dale barne- og ungdomsskule
Alternativ 2	Skule på Vaksdal, Dale og i Eksingedalen
Alternativ 3	Skule på Dale og i Eksingedalen

Utgreiing av skulestrukturen i Vaksdal kommune

Versjon: Høyringsutkast, november 2015

Innhald

1.	Innleiing	4
1.1.	Bakgrunn.....	4
1.2.	Prosess for arbeidet med skulestruktur byggjer på følgjande dokument.....	4
1.3.	Mandat	4
1.4.	Arbeidsgruppe for utgreiing og vurdering.....	4
1.5.	Organisering og framdrift.....	5
1.6.	Involvering i prosessen og omsyn til barnet sitt beste.....	5
1.7.	Høyringsprosess og vidare saksgong	6
1.8.	Alternativ som er greia ut.....	6
1.9.	Bakgrunn for vurderingar som er gjort i utgreiinga	7
1.9.1.	Pedagogiske og organisatoriske fokus	7
1.9.2.	Nærmiljø- og folkehelsefokus	11
2.	Vurdering av alternativa.....	14
2.1.	Kort skildring av no-situasjonen med informasjon om elevtal, bemanning, gruppestorleik og nyttegrad	14
2.2.	Alternativ 0A/0B Vidareføring av dagens skulestruktur.....	15
2.2.1.	Tal elevar og klassar	15
2.2.2.	Pedagogiske konsekvensar.....	15
2.2.3.	Samfunnsmessige konsekvensar	16
2.2.4.	Skyss	16
2.2.5.	Økonomiske konsekvensar for drift av undervisning, FDV og investeringar med gevinst eller meirkostnad, alternativ 0A/0B	16
2.3.	Alternativ 1 Fem skular – 5.-10. årssteg samla på Dale barne- og ungdomsskule.....	18
2.3.1.	Tal elevar og klassar	18
2.3.2.	Pedagogiske konsekvensar.....	18
2.3.3.	Samfunnsmessige konsekvensar	19
2.3.4.	Skyss	19
2.3.5.	Økonomiske konsekvensar for drift av undervisning, FDV og investeringar med gevinst eller meirkostnad	19
2.3.6.	Mogelegheit for gjennomføring	20
2.4.	Alternativ 2 Tre skular – Dale barne- og ungdomsskule, Vaksdal skule og Eksingedalen skule	21
2.4.1.	Tal elevar og klassar	21
2.4.2.	Pedagogiske konsekvensar.....	21

2.4.3.	Samfunnsmessige konsekvensar	22
2.4.4.	Skyss	22
2.4.5.	Økonomiske konsekvensar for drift av undervisning, FDV og investeringar med gevinst eller meirkostnad	22
2.4.6.	Mogelegheit for gjennomføring	23
2.5.	Alternativ 3 1.-10. årssteg på Dale barne- og ungdomsskule	24
2.5.1.	Tal elevar og grupper.....	24
2.5.2.	Pedagogiske konsekvensar	24
2.5.3.	Samfunnsmessige konsekvensar	25
2.5.4.	Skyss	25
2.5.5.	Økonomiske konsekvensar for drift av undervisning, FDV og investeringar med gevinst eller meirkostnad	25
2.5.6.	Mogelegheit for gjennomføring	26
3.	Avsluttande betraktningar	27

1. Innleiing

1.1. Bakgrunn

Kommunestyret vedtok i økonomiplan 2016-2019, sak 46/2015, at rådmannen skal gjennomføre prosess for drøfting av skulestruktur med dei formkrav som ein slik prosess krev. I kommunestyret sak 49/2015 vart det vedteke at rådmannen får fullmakt til å utarbeide forprosjekt for ny barne- og ungdomskule på Dale i tre alternativ. Forprosjektet vil saman med vedlagt rapport og skulefaglege vurderingar inngå i grunnlaget for ny skulestruktur.

Det er utarbeida to dokument som grunnlag for drøfting av skulestruktur; Skulebruksplan 2015-2030 og Utgreiing av skulestruktur. Skulebruksplan 2015 – 2030 er utarbeida av Norconsult i samarbeid med arbeidsgruppa som utgreiia skulestruktur. Utgreiing av skulestruktur er utarbeida av arbeidsgruppa og dokumentet byggjer på tal, prognosar og analyser i Skulebruksplan 2015 – 2030 og har ei skulefagleg vurdering. Dokumenta vert sendt på høyring samla.

1.2. Prosess for arbeidet med skulestruktur byggjer på følgjande dokument

- Opplæringslova § 8-1
- Opplæringslova § 9a-6
- Forvaltningsloven § 37
- Rundskriv Udir-2-2012 Behandling av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser

1.3. Mandat

Skulestrukturen i Vaksdal skal greiast ut og vurderast i ein heilskapleg analyse der pedagogiske, samfunnsmessige og økonomiske vurderingar skal leggjast vekt på. Skulestrukturen må tilpassast dei økonomiske rammene som er tildelt.

Utgreiinga skal visa konkrete alternativ for ein framtidig skulestruktur som skal gje ein framtidsretta skule der opplæringstilbodet skal vera likeverdig uavhengig av kor i kommunen ein bur.

Utgreiinga skal vera grunnlag for politisk handsaming i høve til om dagens skulestruktur skal endrast.

1.4. Arbeidsgruppe for utgreiing og vurdering

Arbeidsgruppa har vore samansett av kommunalsjef, økonomisjef, einingsleiar skule, einingsleiar samfunnsutvikling og hovudtillitsvalt for Utdanningsforbundet.

Norconsult har vore engasjert som konsulent for utarbeiding av skulebruksplanen 2015-2030.

Arbeidet har vore leia av kommunalsjef Oppvekst.

Status for arbeidet har vore lagt fram for Levekårsutvalet jamleg gjennom prosessen.

1.5. Organisering og framdrift

Framdriftsplan for utgreiing av skulestruktur:

Dato/tid	Aktivitet
18.05.15	Sak til Levekårsutvalet – framdriftsplan – oppfølging budsjett - førebuing økonomiplan
05.06.15	Sak til Formannskapet – framdriftsplan – oppfølging budsjett - førebuing økonomiplan
22.06.15	Sak til Kommunestyret – framdriftsplan – oppfølging budsjett - førebuing økonomiplan
Veke 36	Informasjonsmøter FAU og andre partar som saken gjeld om prosess, mandat og tidsfristar
Veke 36	Status Levekårsutvalet
12.10.15	Frist arbeidsgruppa for ferdigstilling av grunnlagsdokument
12.10.15	Status Levekårsutvalet
16.10.15	Start høyring. Grunnlagsdokumentet vert sendt på høyring
Veke	Informasjonsmøter i skulekretsane med aktuelle partar
19.12.15	Høyringsfrist
Veke 3	Saksframlegg om skulestruktur vert handsama i Levekårsutvalet
Veke 4	Saksframlegg om skulestruktur vert handsama i Formannskapet
Veke 6	Saksframlegg om skulestruktur vert handsama i Kommunestyret

Proseszen for drøfting av skulestruktur er gjennomført som skildra med noko justering i framdriftsplanen for å tilpasse oppsette møte i Levekårsutvalet.

Skulestruktur har i stor grad innverknad på elevar, foreldre og lokalsamfunn. Det er difor sær viktig at foreldreutval (FAU), elevråd og tilsette får informasjon så tidleg som mogeleg. Ved at det er ei kort tidsramme for å gjennomføre utgreiingsarbeidet, er involvering og informasjon gjeve ekstra stor merksemd. I lov og forskrift er det ikkje gjeve retningslinjer for kor lang høyringsfristen skal vera i saker om skulestruktur. Det er ein tilrådd høyringsfrist på 2 månadar, men fristen kan gjerast kortare. I denne skildra prosessen er høyringsfristen vel 8 veker.

FAU i alle skulekrinsane, ungdomsråd, og dei tilsette har i prosessen med utgreiinga fått informasjon om mandat og framdriftsplan m.m. På denne måten er det sikra best mogeleg informasjon om arbeidet, samt høve for spørsmål og innspel. Spørsmål og innspel som har kome opp har vorte drøfta i arbeidsgruppa undervegs i prosessen.

1.6. Involvering i prosessen og omsyn til barnet sitt beste

Det vil vidare i høyringa verta viktig å få innspel til skulerelaterte forhold som talar for å oppretthalda skulestrukturen som i dag, skulerelaterte forhold som talar for at elevane bør samlast på større skular, lokalsamfunnsperspektivet som talar for å oppretthalda skulestrukturen som i dag og kva vurderingar som er viktig å leggja vekt på når det gjeld barna sitt beste i høve endringa av skulestruktur.

For å oppleve tryggleik og at det er føreseieleg har alle born eit grunnleggjande behov for informasjon og verta lytta til. I FN's barnekonvensjon er dette ivareteke i artikkel 12 der det står at born som er i stand til å danna seg eigne synspunkt har rett til å gje uttrykk for desse i alle forhold som gjeld barnet. Når det gjeld retten til å verta høyrte i rettslege saker eller administrativ sakshandsaming, kan dette skje direkte eller gjennom ein representant eller eit eige organ. Barna sin representant i Vaksdal kommune, einingsleiar barnehage, skal uttale seg i plansaker og skal vera representant i denne høyringssaka. Vaksdal kommune meiner det er viktig at desse behova og

rettighetene vert ivareteke og samtlege elevråd ved skulane skal høyrast, samt ungdomsrådet. Levekårsutvalet har vore løpande oppdatert i prosessen.

1.7. Høyringsprosess og vidare saksgong

Høyringsdokumentet inneheld utgreiinga av skulestruktur i Vaksdal kommune med Skulebruksplan 2015 – 2030.

I høyringsrunden er det krav om at partar som saken gjeld skal høyrast. Utgreiing vil difor verte sendt på høyring til FAU, elevråd, tillitsvalte/tilsette, ungdomsråd, borna sin representant i plansaker og fylkeskommunen.

Idrettslag, musikklag og vellag får tilsendt utgreiinga og vert invitert til å kome med sine innspel. Utgreiinga vert òg lagt ut på kommunen si heimeside og det er fritt for alle interesserte å kome med innspel.

Det skal gjennomførast informasjonsmøte i dei ulike krinsane med skulestruktur som tema. Detaljar kring desse møta vil vert skildra i høyringsbrev og informasjonen skal leggjast ut på kommunen si heimeside.

Etter høyringsfristen er ute, vil alle innspel frå høyringsrunden verta nøye kommentert og vurdert. Rådmannen vil på bakgrunn av ein samla og heilskapleg vurdering leggja fram sak for Kommunestyret med ei tilråding om skulestruktur i kommunen skal vidareførast eller ev. endrast. Kommunestyret skal fatta endeleg vedtak om dette vinteren 2016, jf. framdriftsplanen.

1.8. Alternativ som er greia ut

Alternative løysingar for skulestruktur i Vaksdal er:

Alternativ OA	Vidareføring av dagens skulestruktur (refereansealternativ)
Alternativ OB	Vidareføring av dagens skulestruktur med nybygg
Alternativ 1	Fem skular – 5.-10. årsteg samla på Dale barne- og ungdomsskule
Alternativ 2	Skule på Vaksdal, Dale og i Eksingedalen
Alternativ 3	Skule på Dale og i Eksingedalen

Det enkelte alternativ er lagt opp med følgjande innhald:

- Kort skildring av no-situasjonen med informasjon om elevtal, bemanning, gruppestorleik og nyttegrad
- Økonomiske konsekvensar for drift med tydeleg gevinst eller meirkostnad
- Pedagogiske konsekvensar for dei ulike alternativa
- Samfunnsmessige konsekvensar for dei ulike alternativa
- Skulebygget sitt utbetnings- og/eller utbyggingsbehov
- Økonomiske konsekvensar for investering

1.9. Bakgrunn for vurderingar som er gjort i utgreiinga

Mandatet til skulen og formålet med opplæringa er mellom anna i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida for elevane.

Elevane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong.

Skulen er og skal vera ein arena for læring, men samstundes er skulane sentrale samlingsstad for dei ulike lokalsamfunna i Vaksdal kommune.

Vurderingane av dei pedagogiske og samfunnsmessige konsekvensane i dei ulike alternativa i utgreiinga er ikkje vekta eller prioritert og omfanget er ikkje uttømmende. Det er ynskjeleg med fleire vurderingar gjennom høyringa av dei som saka gjeld.

Skulebruksplan 2015 – 2030 har utdjupa ulike forhold og forskning kring dei pedagogiske og samfunnsmessige konsekvensane gjennom å setja fokus på pedagogiske, organisatoriske, nærmiljøet og folkehelse. Teksten i punkt 1.9.1 og 1.9.2 er henta frå skulebruksplanen.

1.9.1. Pedagogiske og organisatoriske fokus

Skulestorleik – kan ein skule vere for liten og for stor?

Kvar strukturløysning vil gje den beste grunnlaget for skulen som kunnskapsformidlar og lærande organisasjon, og kva vil vere den beste pedagogiske og organisatoriske løysningen for grunnskulen i Vaksdal kommune på lang sikt?

Elevtalet på kommunenivå har lege stabilt rundt 480 dei siste 5 åra.

Det ligg pr. i dag ikkje føre forskning som direkte av påvise at kvaliteten i læringa er betre eller dårlegare i små kontra store skular. Vurderinga av skulestørrelse, og kva som er «stort» og «lite», varierer sterkt frå land til land og frå region til region. Den offisielle statistikken over opplysningar om grunnskulen i Noreg (GSI) gjev ein peikepinn kva som vurderast som stort eller lite her til lands.

Oversikten under viser samansetning av ulike skulestørrelsar, landet sett under eitt i skuleåret 2014/15:

Elevtall	Antall elever	% av elevene	Antall skoler	% av skolene
0 - 14	763	0,12 %	93	3,22 %
15 - 99	42 906	6,93 %	793	27,48 %
100 - 299	224 107	36,21 %	1 155	40,02 %
300 - 449	213 284	34,46 %	589	20,41 %
450 - 599	105 871	17,10 %	209	7,24 %
600 - 749	23 436	3,79 %	36	1,25 %
750 - 899	8 588	1,39 %	11	0,38 %
Sum	618 955	100,00 %	2 886	100,00 %

Skulestorleik				
over 450	137 895	22,28 %	256	8,87 %
Under 10 elever	318	0,05 %	55	1,91 %
Under 5 elever	34	0,01 %	13	0,45 %

60 prosent av elevane i Noreg går på skular med 100 – 450 elevar. 40 prosent av skulane har eit elevtal mellom 100-300 elevar og dette er den vanlegaste skulestorleiken.

Skular med 15-99 elevar utgjer 27,5 prosent av skulane i Noreg. Nær 7 prosent av elevane i Noreg går på skular som har storleik med 15-99 elevar.

Den nasjonale debatten om betydinga av skulestørrelse for kvaliteten i skulen blussar opp frå tid til annan, også i forskingsmiljøa. Thomas Nordahl (Høgskolen i Hedmark) presenterte i ein kartleggingsundersøking frå 2007 - resultatane om elevar i og frå små og store skular frå ein kommune:

Samandraget frå kartleggingsundersøkinga er attgjeve i si heilheit:

"Sammendrag: Denne rapporten bygger på en kartleggingsundersøkelse blant 9600 elever i grunnskolen. Her har vi analysert elever fra fire små bygdeskoler i en kommune og senere identifisert elever fra disse små skolene når de går på en større ungdomsskole der de kommer sammen med andre elever fra større barneskoler. I dataanalysene har vi sett på elevenes skolefaglige prestasjoner, sosiale ferdigheter, atferdsproblemer, relasjoner til medelever, relasjoner til lærere, arbeidsinnsats og opplevelse av undervisningen. Resultatene viser at elever fra de små skolene skårer systematisk dårligere enn de øvrige elevene."

Større skular, og større elev- og fagmiljø kan ha fordeler innan:

- Auka robustheit, mindre sårbar og meir fleksibel.
- Felles og betre kompetanseutvikling
- Utvikle pedagogisk fagkompetanse

«Gangs menneskje» i alle skulestorleikar – læraren er truleg viktigaste faktor for kvaliteten

Det forskinga syner er at «den gode læraren» er sentral for læringskvaliteten. Kompetansen og kvaliteten på lærarane er avgjerande for læringsmiljøet til den einskilde skule – uavhengig av skulestorleik.

Siv Stavem (Høgskolen i Nesna, Nordland – tilsvar i Rana Blad 2005)

«Når det gjelder det faglige tilbudet ved små skoler, er det lite entydige resultater å vise til. De små skolene synes ikke å ha dårligere læringsresultater, men heller ikke bedre læringsresultater enn de store skolene. Ulike forskningsresultater viser kun marginale forskjeller mellom store og små skoler, og forskjellene er tidvis til fordel for de store, og tidvis til fordel for de små skolene.

Når det gjelder det sosiale tilbudet er det heller ikke her klare og entydige resultater å vise til. Barnets sosiale utvikling er sammensatt av så mange faktorer at det kan være vanskelig å vurdere hva som er den beste løsningen. Ved små skoler ligger det bedre til rette for variert samspill mellom barn i ulike aldre enn det gjør ved store skoler. Dette kan man se som en fordel fordi det i utgangspunktet bidrar til å fremme sosial læring. På den annen side kan man se det som en ulempe fordi barna faktisk ikke har noe valg, men har samspill med barn i ulike aldre fordi det faktisk ikke finnes noen jevnaldrende i mils omkrets. Jevnaldersosialisering vil derfor i større eller mindre grad falle bort for en del barn ved de minste skolene».

Små skular er viktige i mindre bygder

Forsking frå Nordland (Solstad 2006) samt ein doktorgradsavhandling frå Høgskulen i Volda (Kvalsund 1995) konkluderer med at små skular er viktige sosiale arenaer i mindre bygdesamfunn fordi det er mange lokale aktivitetar knytt til skulen. Små skular i bygdesamfunn har potensialet i seg sjølv til å skape læringsaktivitetar som er godt forankra i lokalbefolkninga, lokal natur og lokalt næringsliv, og der igjennom tilpasse opplæringa på ein god måte.

Kvalsund dokumenterer i sin doktoravhandling frå 1995 rikdommen i mangfaldet av sosialisering ved

små skuler, og pekte på fordelar i sosial læring. Til tross for ein generell tilfredsheit ved dei små skulane si evne til å bidra til elevane si sosialisering er det grunn til å vektleggje den sårbarheit som ligg i eit lite miljø. Ein finn einsame barn og vaksne både i tettbygde og i spredtbygde stork, men i tettbygde stork har ein som regel moglegheit for å finne ein erstatning dersom ein skulle kome i ein konfliktsituasjon med sitt etablerte miljø.

Det er grunn til å trekke opp et skilje mellom sosialt og fagleg miljø for både elevar og lærarar. Det er også vesentleg å understreke at ein stor skule ikkje automatisk gjev eit stort fagmiljø. Til dømes vil ein 1-10 skule med mindre enn 2 parallelle klassar på kvart steg ha eit relativt lite fagmiljø på ungdomssteget samanlikna med store ungdomsskular.

Skulehistorikar Alfred Oftedal Telhaug framhevar gjerne problema som oppstår når skulen er i eit lite miljø. I eit intervju med Vårt Land understreka han at dagens barn treng ein skule som kan vise eit allsidig omsorgsansvar, og at dette er mykje lettare å få til i eit større pedagogisk miljø (Sødal, 1996a). Få elevar ved ein skule og stor aldersforskjell mellom dei kan ikkje gje kvarandre tilstrekkelege sosiale utfordringar, og grendeskuleelevane blir difor i mindre grad rusta til å takle uoversiktlige sosiale situasjonar med mange aktørar. Telhaug eksemplifiserer dette ved at ein handfull elevar ikkje kan stable på beina eit fotballag, ein skulerevy eller eit blanda kor. Nye læreplaner still også store krav til fagkunnskap som er vanskelag for ein enkelt lærar å dekkje.

I eit debattinnlegg i Norsk Skoleblad nr. 10/1997 peika Karl Jan Solstad på positive og negative sider ved fådelte skular slik:

«Men, sjølv sagt, dei aller minste skolane med 10-12 elevar eller mindre, er i og for seg ikkje ønskjelege, verken økonomisk, fagleg eller sosialt. Dei har sin legitimitet fordi alternativet er verre, nemleg urimeleg krevjande skyss eller innhysing heimanfrå».

Det finnes ingen tydeleg forskning eller tilgjengelige nasjonale data som seier noko om samanhengen mellom skulestørrelse og samarbeid skule-heim. Med bakgrunn i forskinga finnast det ikkje belegg for å seie at små bygdeskular gjev noko betre moglegheiter for godt samspel mellom skule og lokalsamfunn og for å integrere lokalsamfunnet i skulens læringsaktivitetar. Den norske forskinga på dette området har i stor grad omhandla skular med mindre enn 50 elevar.

Oppvekstsenter / oppveksttun som løysing for fådelte skular

Eit oppvekstsenter organiserer til vanleg barnehage og skule med felles leiging, kor målet er fellesskap og heilskapleg tenking rundt barnas kompetanse og vilkår.

Ein av fordelane med eit oppvekstsenter er at ein kan auke og redusere kapasiteten etter behov. Dette har vist seg å vera ein god og lønnsam måte å etablere barnehageplasser på, og samtidig betre bruken av det tilgjengelige skulearealet. Hovudmålet med oppvekstsentermodellen har vore å oppnå organisatoriske og pedagogiske vinning som:

- Heilskapleg oppveksttenking
- Pedagogisk nytenking
- Sambruk av lokalar og uteområde
- Felles administrasjon og personale
- Organisasjonsutvikling
- Felles ressursutnytting når det gjeld kompetanse og økonomi

Forskinga som er gjennomført på dette feltet og erfaringar frå Trondheim tilseier at det ideelle talet på barn i barnehaga er 60 til 80 barn, og der planløysinga er lagt til rette med fleksible areal. Barnehagar med denne storleiken stettar barnas behov og er ein stimulerande arbeidsplass der personalet gjev barna i fokus.

Skular for 1.-4. steg

Dei mest vanlege grunnskuleslaga i Noreg er barneskule (1-7), ungdomsskule (8-10) og kombinertskule (1-10). I tillegg finst det eit mindre tal på skular med berre 1.-4. årstrinn. Skuleåret 2014/15 var 2,4% av grunnskulane i Noreg 1-4-skular (70 skular).

Det kan vere fleire og samansette årsaker til at kommunar vel å etablere eller vidareføre skular for berre dei yngste elevane. Ofte er det slik at skuleeigar ønskjer å sikre at dei yngste elevane skal få gå på skule i nærmiljøet. Det kan opplevast som ei trygg løysning for dei yngste elevane, og dei får i tillegg kort skuleveg.

Når fådelte skular som vert redusert til 1-4-skule, vert eit allereie lågt elevtal nesten halvert. Avhengig av samla elevtal vil ein fådelt skule stå igjen med 2-3 klassar, noko som er lite både i fagleg og sosial samanheng. Færre lærarar på skulen fører samtidig til redusert fagkompetanse og eit mindre attraktivt arbeidsmiljø for lærarane.

I eit pedagogisk perspektiv er det vanskeleg å finne gode argument for ei slik organisering av fådelte skular. I eit økonomisk perspektiv vil det vere mogleg å effektivisere noko på kommunenivå dersom samanslåing av klassar på 5.-7.trinn samla sett fører til redusert klassetal. På ein annan side må rektorfunksjonar på alle skulane vidareførast. Alle skulebygga med vedlikehald- og FDV-kostnader vert og vidareført. Samla sett gjev er slik omorganisering difor relativt lite innsparing.

Alternativ 2 i denne planen er basert på at elevane på 5.-7. trinn på skulane Stamnes, Stanghelle og Vaksdal vert flytta til Dale barne- og ungdomsskule, medan elevane på 1.-4.trinn får halde fram på dei same skulane.

Vaksdal kommune må vurdere om ei omorganisering av skulane i tråd med alternativ 2 vil gje tenelege størrelsar på skular og klassar.

Fagmiljø, rekruttering og kompetanseutvikling

Store pedagogiske fagmiljø vil ha føremoner innan samarbeid, kompetanseoverføring og rekruttering. Små pedagogiske einingar vil ikkje ha same føresetnader for organisasjonsutvikling, fleksibilitet og samarbeid på tvers. Kravet til fagspesialisering i skulen aukar. Ved små skular må fleire pedagogar kunne litt om mykje. I store pedagogiske miljø vil ein ha betre høve for fagleg fordjuping og oppfølging i alle fag.

1.9.2. Nærmiljø- og folkehelsefokus

Skulane som kommunen sin forlenga arm i nærmiljøa og lokalsamfunna

Sosial nærleik til lokalsamfunnet vert ofte vurdert som ein sentral føresetnad for ein inkluderande skule. Skulane er eit samlingspunkt og fysisk base for aktivitetar i nærmiljøa – også utanom skuletida. Skulane er difor sentrale institusjonar i sine lokalmiljø. Mange har eit nært og personleg forhold til skulen – og mange opplever skulen som eit symbol på kontinuitet og som ei positiv kraft i krinsen uavhengig av elevtalsutviklinga. Det er som oftast dei minste skulane med dei høgaste elevkostnadane som er mest utsett i samband med eventuelle endringar av skulane sine inntaksområder. Sosial nærleik til lokalsamfunnet vert av mange vurdert som kvalitetsindikatorar for ein inkluderande skule. Det er difor viktig at ein eventuell strukturendring tek omsyn til dei funksjonane skuleanlegget har i bygda forutan å vera skule.

Skulane er samstundes offentlege arbeidsplassar som er med på å tilføre aktivitet og attraktivitet til dei stadane skulane er etablert. Strukturløysingar som inneberer at skulen vert føreslege lagt ned, vert difor opplevd som utelukkande negativt for nærmiljøa – sjølv om elevane vert overført til skular av ein mykje høgare fysisk bygningsmessig kvalitet og standard.

Ein skule åleine kan ikkje sikre berekraftig utvikling av dei einskilde nærmiljøa eller grendene. Tap av arbeidsplassar og fråflytting skjer uavhengig av den kommunale skuledrifta. Det er summen av offentlege og private nærings- og samfunnsstrategiar som er hovudgrunnlaget for å etablere livskraftige lokalsamfunn. Dei kommunale tenestene bør som hovudregel utviklast der kor behova er størst.

Eventuell etterbruk / avhending av einskilde skuleanlegg

I kommunestyret sine utvalte strukturløysingar, er det alternativ som inneberer at elevar vert overførte til andre skulekrinsar. Ei eventuell avhending av skuleanlegg til andre føremål, vert fremja som eigne saker til kommunestyret.

Skulebruksplanen 2015 - 2030 tek utgangspunkt i at dei skuleanlegga som i framtida ikkje skal nyttast til grunnskuleføremål, vert som hovudregel fasa ut som kommunalt drivne bygg. Saker om eventuell etterbruk av nedlagde skular, vil vurdere løysingar som stimulerer til nærmiljøaktivitetar, idretts- og kulturføremål, borne- og ungdomsaktivitetar og frivillig lagsarbeid. Andre kommunale føremål vert også vurderte i denne prosessen.

Aldersblanding som læringssystem

Anita Berg-Olsen (Høgskolen i Nesna) har studert tre små aldersblanda skular for å synleggjera korleis aldersblanding fungerer og praktiserast som læringsstrategi og læringsverksemd. Resultata frå casestudien syner at små skular fungerer eit naturleg læringsfellesskap gjennom varierte relasjonar og læringsformer i spesifikke læringssituasjonar. Aldersblanding vert meir eit læringssystem enn ein konkret arbeidsmetode.

I små skulemiljø er det moglegheiter for heilskapleg læring og identitetsutvikling (Anita Berg-Olsen si dr.gradsavhandling). Det er pedagogiske fordelar med ulike alderssteg i same gruppe: "Dei eldste elevane får prøve det å vere ressurspersonen og oppnår auke i sjølvmedvit og personleg tryggleik.

Dei får fagleg repetisjon ved å undervise andre, stille spørsmål og gjennomgå for dei yngste, som på si side får ein "lærer" som ligg nær dei i alder og er lett å identifisere seg med." (S. 45 i Nærmiljøpedagogikk, red.: Kristoffer Melheim, 2009).

Skuleskyss og reisetid

Barneombodet har sagt dette om skuleskyss:

I NOU 1995:18 blir retten til skuleskyss omtala. Her viser ein til rettleiinga frå Kirke- og undervisningsdepartementet i heftet N-4/85 om anbefalt tidsbruk til reise- og ventetid ved skuleskyss.

Det dåverande Kirke- og undervisningsdepartementet (nåværende Kunnskapsdepartementet) skriv følgjande:

Ved praktiseringen av grunnskoleloven har Kirke- og undervisningsdepartementet anbefalt følgende når det gjelder "akseptabel" tid underveis (reisetid + gangtid + ventetid én vei):

For 1.-3. klasse: inntil 45 minutter

For 4.-6. klasse: inntil 60 minutter

For 7.-9. klasse: inntil 75 minutter

Dette heftet er nå trekt tilbake. Barneombodet meiner det er grunn til å stille spørsmål ved om anbefalinga var i overkant av kva som er det beste for barnet. Reisetid som overstig det som i si tid blei anbefalt, vil etter vår meining vere i strid med kva som er det beste for barnet. Særlig gjeld det for dei yngste elevane og funksjonshemma elevar. Når ein skal vurdere kva som er det beste for barnet, må ein i tillegg til tida ta andre omsyn, så som standarden og kvaliteten på vegen, og servicenivået på skulebussen.

Læringsutbytte og skulemiljø

Når reisevegen blir for lang, kan det gå ut over retten elevane har på eit godt skulemiljø. Vi viser til opplæringslova kapittel 9a. Elevar som er slitne etter reisa, eller gruar seg til reisa, kan også få et redusert læringsutbyttet. Dersom lang skyss på dårlege vegar med dårlege transportmiddel går ut over læringsmiljøet, kan den i tillegg vere i strid med opplæringslova. Å vere lang tid utan tilsyn på skuleskyssen, kan også gi risiko for auka mobbing. Dette er skulen sitt ansvar. Utdanningsdirektoratet har i Rundskriv nr 2-2010 presisert at retten til eit godt psykososialt miljø også gjeld på skulevegen.

Rett til leik og fritid

Når eleva brukar lang tid på skuleskyss, så vil det bli mindre tid til leik, kvile og fritidsaktivitetar. Dette er ein rett som er heimla i Barnekonvensjonen artikkel 31. Lang reiseveg til skulen kan gå ut over denne retten.

Reisetida:

Stamnes -	Dale	21 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Vaksdal -	Dale	20 minutt (Rute 900, www.skyss.no)
Stanghelle -	Dale	7 minutt (Rute 950, www.skyss.no)
Eidslandet -	Bergo	50 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Eidsland -	Dale	44 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Eidsland -	Stamnes	23 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Eidsland -	Mo	40 minutt (Rute 911, www.skyss.no) skuleskyss via Vettlejord som no

Det kan vurderast om einskilde elevar – ved ei overføring til Dale barne og ungdomsskule – bør ha sikringsskyss fram til felles haldeplass eller om kjem dei inn under reglane for farleg skuleskyss.

Opplæringslova § 7-1 gjev elevar følgjande rettar i høve skuleskyss:

«Elevar i 2.-10. årstrinn som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. Elevar som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda.»

Ved ei eventuell endring av skulestrukturen i Vaksdal, der ny Dale BU blir sentralskule i kommunen, vil alle elevane frå dei andre skulekrinsane ha rett på skuleskyss. Dei fleste elevane vil få E16 som skuleveg. Nokon elevar vil kome på skulebussen langs fylkesveg 569.

«Kommunen er ansvarleg for skyss av grunnskuleelevar som har tett til skyss på grunn av særleg farleg eller vanskeleg skoleveg, [...] Elles er fylkeskommunen ansvarleg for skyss, [...] Kommunane betaler refusjon etter persontakst for grunnskuleelevar».

Merknad frå Ot.prop. nr. 46 (1997/1998) til § 7-1 i opplæringslova

«Elevar i 1. klasse som har meir enn 1 km gangavstand til offentleg skyssmiddel kan søkje om særskild skyss på denne strekninga. På same måte kan elevar i 2. – 10. klasse som har meir enn 2 km gangavstand til offentleg skyssmiddel søkje om særskild skyss på denne strekninga».

I reisetida skal gangtid, ventetid og reisetid frå heimen til skulen eller dør til dør målast. Det er kommunen som vurderer om skulevegen er farleg eller ikkje.

Opplæringslova har ikkje lenger øvre grenser for kva som er akseptabel reisetid – og det er opp til Vaksdal kommune å gjere desse vurderingane. Tidlegare var maksimal reisetid – ein veg – lovregulert til 45 minutt for elevar på småtrinnet, 60 minutt for elevar på mellomsteget og 75 minutt for elevar på ungdomsteget. Denne tilrådinga er ikkje lenger styrande for kommunane.

Vurderingane av dei pedagogiske og samfunnsmessige konsekvensane i dei ulike alternativa til skulestruktur i Vaksdal tek utgangspunkt i desse fokusområda. Vurderingane er ikkje vekta eller prioritert og omfanget er ikkje uttømmende. Dette er forkusområder som er naturlege å kome med innspel til i høyringsprosessen.

2. Vurdering av alternativa

2.1.Kort skildring av no-situasjonen med informasjon om elevtal, bemanning, gruppestorleik og nyttegrad

Informasjon om og prognose/elevtalsframskriving ved den enkelte skule i høve elevtal, gruppestorleik og analyse med kapasitetsvurdering/nyttegrad vert grundig skildra i Skulebruksplan 2015 -2030, kapittel 2 og 3. Vidare i denne utgreiinga vert det brukt talmateriale og analysar frå Skulebruksplan 2015 – 2030.

Kostnadar som er lagt til grunn i utgreiinga er basert på utrekningar i Skulebruksplanen 2015 – 2030. Kostnadane til sjølve undervisningsdrifta ved kommunen sine grunnskular er eitt uttrekk frå rekneskapen til grunnskuleføremål i 2014 (ekskl. spesialundervisning). I tillegg er utgifter til skyss teke med, då kostnaden vil variere mellom dei ulike alternativa.

Elevtal i skulane 2012 -2014 (GSI) og prognose for skuleåret 2019-2020 (*ekskl. elevar frå Eidslandet, dei er registrert i GSI Modalen kommune*)

Skuleår	2012-13	2013-14	2014-15	2019-20
Elevtal	467	465	458	498

Årsverk til ordinær undervisning (ekskl. spesialundervisning) utført av undervisningspersonale 2012- 2015 (GSI) og prognose 2019:

Skuleår	2012-13	2013-14	2014-15	2019-20
Årsverk	44,45	40,75	38,78	29,28

Økonomiplan 2016 – 2019 føreset at å redusera rammene til oppvekst med kr 5 925 000 i perioden 2015 – 2019. Denne reduksjonen utgjer omlag 9,5 undervisningsårsverk, rekna ut frå ei gjennomsnittleg årsløn for lærarar i Vaksdal pr. 2014.

Tabellen under viser lønskostnadar til ordinær undervisning og skyssutgifter for dei fire alternativa i perioden 2015 – 2030 og er basert på reknskapstal for 2014, jf. Skulebruksplan 2015-2030.

	Alternativ 0A/0B	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3
Vaksdal skule	163 mill	109,5 mill	163 mill	42,7 mill
Stanghelle skule	102,8 mill	69,5 mill	26,7 mill	26,7 mill
Dale barne- og ungdomsskule	361 mill	415,4 mill	440,8 mill	489,7 mill
Stamnes skule	64,1 mill	50,8 mill	16 mill	16 mill
Eksingedalen skule	42,7 mill	42,7 mill	42,7 mill	42,7 mill
Eidslandet	25,5 mill	6,8 mill	6,8 mill	6,8 mill
Skyss	21,4 mill	30,6 mill	30,6 mill	40,2 mill
Totalt 2015 - 2030	780,5 mill	725,3 mill	726,6 mill	664,8 mill
Differanse til alternativ 0A/0B		55,2 mill	53,9 mill	115,7 mill
Årleg innsparingspotensiale		3,5 mill	3,4 mill	7,2 mill

2.2. Alternativ 0A/0B Vidareføring av dagens skulestruktur

Alternativ 0A/0B er det reelle alternativet til skulestruktur viss vedtaket i kommunestyret ikkje inneber endring i skulestruktur. Dei tre andre alternativa vil vidare verta vurdert opp mot alternativ 0.

Alternativ 0A/0B er basert på at skulane vert vidareført med Dale barne- og ungdomsskule, Eksingedalen skule, Stamnes skule, Stanghelle skule, Vaksdal skule og elevane frå Eidsland krins får skuleplass i Modalen kommune som idag.

I alternativ 0A ligg det til grunn at skulebygga ved Dale barne og ungdomsskule og Vaksdal skule vert rehabilitert og rusta opp i samsvar med tiltaksplan etter tilstandsvurdering (Norconsult 2015).

I alternativ 0B ligg det til grunn at Dale barne- og ungdomsskule vert tilrådd sanert og bygt opp som heilt ny skule. Ved Vaksdal skule vert paviljong/SFO-bygg rive og erstatta med tilbygg på hovudbygget. Hovudbygget vert rehabilitert og rusta opp i samsvar med tiltaksplan etter tilstandsvurdering (Norconsult 2015).

I høve tal elevar, klassar, skyss og andre faktorar gjeldande drift av undervisning vert det same datagrunnlaget lagt til grunn i begge 0-alternativa.

2.2.1. Tal elevar og klassar

Prognosen viser at elevtalet vil gå noko opp i perioden. Det vil vera Stanghelle, Dale og Vaksdal skular som får veksten. Tal grupper/klassar vil òg auka i forhold til 2014 som er grunnlagsåret for denne utgreiinga. I 2014 var det 26 grupper/klassar.

Tabellen under viser utrekna tal klassar ut frå elevprognosen og elevkapasitet (tal elevar skulen har fysisk plass til) ved den enkelte skule for utvalte år – alternativ 0A/0B:

Skule / skuleår	Elevar i skulen					Elev-kapasitet i skulebygg	Prognose tal grupper/klassar				
	2016-2017	2020-2021	2024-2025	2028-2029	2030-2031		2016-2017	2020-2021	2024-2025	2028-2029	2030-2031
Vaksdal	135	115	133	134	148	150	8	8	7	7	8
Stanghelle	75	81	78	79	71	120-130	5	4	5	4	4
Dale	215	263	244	227	242	330	11	12	12	12	12
Stamnes	38	37	36	36	40	50-55	3	3	3	3	3
Eksingedalen	9	14	14	18	15	30	2	2	2	2	2
Eidslandet	16	12	12	14	12		Mo skule	Mo skule	Mo skule	Mo skule	Mo skule
Totalt	488	522	517	508	528	680 - 695	29	29	29	28	29

2.2.2. Pedagogiske konsekvensar

Ved å oppretthalde skulestrukturen slik den er i dag vil skulane i Vaksdal ha vanskar med å møte krava til kvaliteten som er uttrykt ynskjeleg for elevane. Reduksjonen i undervisningsårsverk vil føre til vanskar med å kunne gje tilpassa opplæring, tidleg innsats og spesialundervisning på ein forsvarleg måte. Det vil ikkje vera mogeleg å setje inn timar til deling av grupper i kjernefag som norsk, engelsk og matematikk og heller ikkje i undervisning i praktisk-estetiske fag som musikk, kunst- og handverk og mat og helse der det er ekstra utfordrande å gjennomføre undervisning med store elevgrupper.

På Stanghelle og Dale skular vil det verta utfordringar med storleiken på klasseromma når fleire årsklassar går saman. Fleire klasserom har berre kapasitet til 20 – 23 elevar, og prognosen viser at ein kan forvente samanslåtte årsklassar som utgjer fleire elevar enn dette.

Det er dei seinare åra kome auka kompetansekrav for lærarane for å undervise i ulike fag. Ved å redusera tal lærarar på skulane kan det bety mangel på kompetanse for å undervise i ulike fag på den enkelte skule.

2.2.3. Samfunnsmessige konsekvensar

Skulane er sentrale samlingsstader som sikrar nærleik og identitet i sine bygder.

Ved å oppretthalda skulestrukturen slik den er i dag vil elevane i fem av krinsane gå på skule i nærmiljøet med kort veg til skulen. Det kan opplevast trygt, særleg for dei minste borna, å vera knytt til ein skule i heimbygda. Born i 1. – 4. klasse vil kunne nytte SFO-tilbod nær heimen og dette er ein fordel for foreldre i høve å levera og hente borna.

Skulen er òg eit naturleg møtepunkt i bygdene med ulike aktivitetar og arrangement i regi av frivillige organisasjonar som idrettslag, musikklag og vellag. Dette vil kunne halde fram med ved å oppretthalde skulen i bygda.

Eidslandet krins vil med skuleplassar i Modalen framleis ha skuleskyss til Modalen. Bygda nyttar i dag andre lokaliteter enn skulen som samlingsstad.

2.2.4. Skyss

Ved vidareføring av dagens skulestruktur vil det vera elevar ved ungdomstrinnet på Dale barne- og ungdomsskule, Eksingedalen skule, Stamnes skule og Eidsland krins som vil ha behov for skuleskyss. Skysskostnadar for 2014 var kr. 1,34 mill. Ved vidareføring av skulestrukturen som i dag vil samla kostnad for perioden 2015 – 2030 vera kr. 21,4 mill.

Reisetida:

Stamnes - Dale	21 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Vaksdal – Dale	20 minutt (Rute 900, www.skyss.no)
Stanghelle – Dale	7 minutt (Rute 950, www.skyss.no)
Eidsland – Mo	40 minutt (Rute 911, www.skyss.no) <i>skuleskyss via Vetlejord</i>

Reisetidene er akseptable ut frå det Kyrkje- og undervisningsdepartementet tidlegare la til grunn som akseptabel tid undervegs.

2.2.5. Økonomiske konsekvensar for drift av undervisning, FDV og investeringar med gevinst eller meirkostnad, alternativ 0A/0B

Det er ut frå prognosane forventa auke i tal klassar slik skulestrukturen er idag. Dette på grunn av litt større årskull enkelte år på enkelte skular, som utløyser deling av grupper. Ved Dale og Stanghelle skule har ein òg utfordringar med store samanslåtte klassar som vert for store i høve størrelsen på klasseromma og difor må delast.

Budsjettåret 2014 var det 26 klassar i skulane i Vaksdal. Prognosen viser at det vil vera ei auke med 2-3 klassar i åra framover. Auka vil skje på barnestega på Dale, Vaksdal og Stanghelle skular. Skulane i Vaksdal nytta i 2014 kr. 1,34 mill i snitt pr. klasse på barnesteget (Skulebruksplan 2015-2030, s. 41). Det vil seie at ei auke med 2-3 klassar vil ha ein meirkostnad på kr. 2,68 – 4,02 mill i året basert på 2014-kostnader. Inkludert i kostnaden pr. klasse er det timar til deling av samanslåtte klassar slik delingstimetale var i 2014.

Det har tidlegare vore lagt til rette for deling av samanslåtte klassar i kjernefaga norsk, engelsk og matematikk på barnetrinnet. Deling av samanslåtte klassar vart redusert i 2014. Viss skulane skal oppretthalda deling i inntil 10 timar pr årsstrinn ville dette utgjera ca. 40 timar enn det skulane hadde i 2014. Det utgjer om lag kr. 945 000 basert på ei gjennomsnittsårs løn for ein lærar i Vaksdal. Når det gjeld ungdomstrinnet ved Dale barne- og ungdomsskule kan ein vidareføre drifta framover som i 2014 med 2 klassar på kvart årstrinn.

Vaksdal kommune og Modalen kommune har avtale om kjøp av skuleplassar for elevane i Eidsland skulekrins ved Mo skule. Avtalen er basert på gjesteelevavtale for kommunane i Hordaland. Inneverande skuleår er satsen kr. 91.000,- pr. elev. Satsane i gjesteelevsavtalen vert indeksregulert annakvart år.

Kostnad til spesialundervisning er ikkje teke med i utgreiinga. Dette fordi denne kostnaden i stor grad føl og justera seg prosentvis etter samla årstimar til undervisning på skulane. I 2014 brukte skulane i Vaksdal om lag 17 % av årstimetale til spesialundervisning. *Dette er same nivå som landet elles.*

For å kunne vidareføre drift av 5 skular vil dei økonomiske konsekvensane vera å auke budsjettet til undervisning i forhold til budsjettåret 2014.

I alternativ 0 har vi greia ut eitt OA og eitt OB alternativ. Dette for å skilje kostnader til FDV og investeringar når det gjeld å forholdet mellom å rehabilitera Dale barne- og ungdomsskule eller bygge ny Dale barne- og ungdomsskule.

Driftskostnader tufta på anbefalt FDV-nivå i eigedomsstrategien 2020 for Vaksdal kommune viser følgjande for alternativ OA og alternativ OB:

Alternativ OB	I dag - pr år	Auke opp til Alt. OA pr år	Alt. OA	Alt. OB	Endring	Endring pr år 2015-2030	Endring pr år 2019-2030
Undervisning inkl kjøp av skuleplassar	47,4	0,0	759,1	759,1	0,0	0,0	0,0
Skyss	1,3	0,0	21,4	21,4	0,0	0,0	0,0
FDV-kostnader	7,1	7,3	229,2	185,7	-43,4	-2,7	-3,6
Kapitalkostnad	0,0	13,6	217,4	169,1	-48,3	-3,0	-4,0
Sum	55,8	20,9	1 227,1	1 135,3	-91,7	-5,7	-7,6

Kostnader til FDV og investering i forhold til utbetnings- og/eller utbyggingsbehov for skulebygga er grundig greia ut i Skulebruksplan 2015 – 2030.

2.3. Alternativ 1 Fem skular – 5.-10. årssteg samla på Dale barne- og ungdomsskule

Alternativ 1 er basert på at alle skulane vert vidareført, men at Dale barne- og ungdomsskule vert felles skule for 5.-10. årssteg for alle elevane utanom ved Eksingedalen skule. Skulane på Stamnes, og Stanghelle og Vaksdal vert vidareført som 1 – 4 - skular. Her vert Stamnes og Stanghelle fådelte, medan Vaksdal vert fulldelt. Eidsland krins vert overført til Eksingedalen skule, ev. Stamnes skule og Dale barne- og ungdomsskule.

2.3.1. Tal elevar og klassar

I alternativ 1 vil tal grupper/klassar gå noko ned. Prognosen visar at reduksjonen varierer med ein nedgang på 1-4 grupper/klassar i perioden 2015 – 2030.

Tabellen under viser utrekna tal klassar ut frå elevprognosen og elevkapasitet (tal elevar skulen har fysisk plass til) ved den enkelte skule for utvalte år – alternativ 1:

Skule / skuleår	Elevar i skulen					Elev- kapasitet i skulebygg	Prognose tal grupper/klassar				
	2016- 2017	2020- 2021	2024- 2025	2028- 2029	2030- 2031		2016- 2017	2020- 2021	2024- 2025	2028- 2029	2030- 2031
Vaksdal	135	59	82	76	89	150	8	4	4	4	5
Stanghelle	75	45	46	45	42	120-130	5	2	3	2	2
Dale	215	381	344	339	356	330	11	17	16	15	15
Stamnes	38	19	27	26	22	50-55	3	2	3	2	2
Eksingedalen	9	18	18	22	19	30	2	2	2	2	2
Eidslandet	16	0	0	0	0		Mo skule	0	0	0	0
Totalt	488	522	517	508	528	680 - 695	29	27	28	25	26

2.3.2. Pedagogiske konsekvensar

Ved å samle elevane frå 5. – 7. årsteg ved ein skule på Dale vil ein få større mogelegheit til å betra kvaliteten på ordinær undervisning, tilpassa opplæring, opplæring av språklege minoritetar og spesialundervisning. Fleire elevar på ein skule vil føre til fleire lærarar på skulen. Dette vil gjera fagmiljøet meir fleksibelt og robust. Større grad av samarbeid, felles kompetanseutvikling og større breidde i fagkompetanse er positivt for personalet. I høve språklege minoritetar og elevar med særskilde behov vil det vera ein fordel å samla kompetansen på ein skule for å betra kvaliteten på undervisninga og oppfølginga av den enkelte elevane. Dette er sårbare elevgruppe som treng ekstra oppfølging.

Ved å samle elevar frå 5. -10. årssteg vil ein opna for mogelegheit til sambruk av spesialrom/ fagrom som naturfagsareal, kunst- og handverksareal mm. som er ein del av romnormen for ungdomsskular. Kan gje utvida sosiale nettverk for elevane på 5. – 7. årstrinn.

Elevane på 1. – 4. årstrinn får i dette alternativet halde fram på skule i nærmiljøet. Dette kan opplevast trygt for elevane. Når det gjeld fagmiljøet for lærarane vil det verta lite og meir sårbart for dei lærarane som er igjen på trinn 1. – 4. ved Stamnes, Stanghelle og Vaksdal skular. Auka kompetansekrav for læraren kan gje mangel på kompetanse på skulane og Vaksdal, Stanghelle og Stamnes skular kan framstå som lite attraktive arbeidsplassar for lærarar og skuleleiarar.

2.3.3. Samfunnsmessige konsekvensar

I dette alternativet vil det fortsatt vera eit skuletilbod på Vaksdal, Stanghelle og Stamnes, då med berre elevar frå 1. – 4. årssteg. Dei yngste elevane vil då kunne gå på skule i nærmiljøet med kort veg til skulen. Det kan opplevast trygt, særleg for dei minste borna, å vera knytt til ein skule i heimbygda. Born i 1. – 4. klasse vil kunne nytte SFO-tilbod nært heimen og dette er ein fordel for foreldre i høve å levera og hente borna.

Skulen vil med dette alternativet kunne vera eit naturleg møtepunkt i bygdene med ulike aktivitetar og arrangement i regi av frivillige organisasjonar som idrettslag, musikklag og vellag.

Ved å oppretthalda ein skule med 1. – 4. årssteg vil bygda mogeleg vera attraktiv for busetjing og tilfytting. Ein vil òg redusera usikkerheit kring etterbruk av bygg/samfunnshus.

2.3.4. Skyss

Ved alternativ 1 vil elevar på 5. – 7. årstrinn frå Stanghelle og Vaksdal få skyss til skulen i tillegg til elevane som får skyss i alternativ 0. Dette gjeld òg for nokre få elevar ved Stamnes skule som ikkje har skyss i dag. Ved Stamnes skule har storparten av elevane skuleskyss i alternativ 0. Desse vil få lengre reisetid med alternativ 1. Det same gjeld elevar frå Eidslandet som ev. skal til Bergo eller Dale. Alternativ 1 fører til ein auka skysskostnad med 9,2 mill for perioden (kr.0,58 mill årleg) i forhold til alternativ 0.

Reisetida:

Stamnes - Dale	21 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Vaksdal – Dale	20 minutt (Rute 900, www.skyss.no)
Stanghelle – Dale	7 minutt (Rute 950, www.skyss.no)
Eidslandet – Bergo	50 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Eidslandet – Dale	44 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Eidslandet – Stamnes	23 minutt (Rute 911, www.skyss.no)

Reisetidene er akseptable ut frå det Kyrkje- og undervisningsdepartementet tidlegare la til grunn som akseptabel tid undervegs.

2.3.5. Økonomiske konsekvensar for drift av undervisning, FDV og investeringar med gevinst eller meirkostnad

Alternativ 1 viser eit årleg innsparingspotensiale for drift av undervisning på kr. 5,9 mill. med effektår frå 2019 samanlikna med alternativ 0A/0B. Kostnadane for drift av undervisning er knytt til tal klassar inkludert delingstimar. Driftskostnadane er tufta på anbefalt FDV-nivå i eigedomsstrategien 2020 for Vaksdal kommune viser følgjande for alternativ 1 i forhold til alternativ 0A i tabellen under:

Alternativ 1	I dag - pr år	Auke opp til Alt. 0A pr år	Alt. 0A	Alt. 1	Endring	Endring pr år 2015-2030	Endring pr år 2019-2030
Undervisning inkl kjøp av skuleplassar	47,4	0,0	759,1	694,7	-64,4	-4,0	-5,9
Skyss	1,3	0,0	21,4	30,6	9,2	0,6	0,8
FDV-kostnader	7,1	7,3	229,2	196,8	-32,3	-2,0	-2,7
Kapitalkostnad	0,0	13,6	217,4	191,1	-26,3	-1,6	-2,2
Sum	55,8	20,9	1 227,1	1 113,2	-113,8	-7,1	-10,1

Dette alternativet vil ha mindre behov for delingstimar. Dette fordi det på 5. – 7- årstrinn vil vera 2 parallelle årstrinn og ingen samanslåtte årstrinn. På 1. – 4. trinn vil det ved Dale barne- og ungdomsskule, Stamnes skule og Stanghelle skule framleis vera behov for deling av grupper då det vil vera samanslåtte årstrinn på desse skulane. Vaksdal skule vil ikkje ha behov for deling på grunn av samanslåtte årstrinn. Elevane i Eidslandet krins vert overført til Eksingedalen skule og/eller Stamnes skule og Dale barne- og ungdomsskule utan at det fører til auka tal klassar ved desse skulane.

Kostnadar til FDV og investering i forhold til utbetnings- og/eller utbyggingsbehov for skulebygga er grundig greia ut i Skulebruksplan 2015 – 2030.

2.3.6. Mogelegheit for gjennomføring

Ved overføring av 5. – 7. årstrinn frå Stanghelle, Vaksdal og Stamnes vil det vera behov for utbygging/nybygg på Dale barne- og ungdomsskule på grunn av manglande arealkapasitet. Dale barne- og ungdomsskule har kapasitet til å ta imot 330 elevar slik den står i dag. I dette alternativet vil skulen ha behov for ein kapasitet til å ta imot mellom 340 og 390 elevar i perioden 2015 – 2030.

Det vil likevel vera mogeleg å gjennomføra delar av Alternativ 1 frå skuleåret 2016/2017.

Eksingedalen skule, Stamnes skule og Dale barne-og ungdomsskule har kapasitet til å ta imot elevane frå Eidslandet krins frå skulestart 2016 utan at det løyser ut nye klassar/grupper.

Dale barne- og ungdomsskule har òg plass til å ta imot 5. – 7. årsteg frå Stanghelle.

2.4. Alternativ 2 Tre skular – Dale barne- og ungdomsskule, Vaksdal skule og Eksingedalen skule

Alternativ 2 er basert på at elevar frå Stamnes skule og Stanghelle skule vert overført til Dale barne- og ungdomsskule. Skulane på Vaksdal og i Eksingedalen vert vidareført. Eidsland krins vert overført til Eksingedalen skule og/eller Dale barne- og ungdomsskule.

2.4.1. Tal elevar og klassar

I alternativ 2 vil tal grupper/klassar gå noko ned. Prognosen visar at reduksjonen varierer med ein nedgang på 1-4 grupper/klassar i perioden 2015 – 2030.

Tabellen under viser utrekna tal klassar ut frå elevprognosen og elevkapasitet (tal elevar skulen har fysisk plass til) ved den enkelte skule for utvalte år – alternativ 2:

Skule / skuleår	Elevar i skulen					Elev- kapasitet i skulebygg	Prognose tal grupper/klassar				
	2016- 2017	2020- 2021	2024- 2025	2028- 2029	2030- 2031		2016- 2017	2020- 2021	2024- 2025	2028- 2029	2030- 2031
Vaksdal	135	115	133	134	148	150	8	8	7	7	8
Stanghelle	75	0	0	0	0		5	0	0	0	0
Dale	215	389	366	352	361	330	11	19	18	16	17
Stamnes	38	0	0	0	0		3	0	0	0	0
Eksingedalen	9	18	18	22	19	30	2	2	2	2	2
Eidslandet	16	0	0	0	0		Mo skule	0	0	0	0
Totalt	488	522	517	508	528	510	29	29	27	25	27

2.4.2. Pedagogiske konsekvensar

Ved å samle elevane frå Stamnes, Stanghelle, Dale og ev. delar av Eidslandet krins til 1. – 7. årsteg ved ein skule på Dale vil ein få både fleire elevar og lærarar samla på ein skule. Ein vil få større mogelegheit til å betra kvaliteten på ordinær undervisning, tilpassa opplæring, opplæring av språklege minoritetar og spesialundervisning. Dette vil gjera fagmiljøet meir fleksibelt og robust. Større grad av samarbeid, felles kompetanseutvikling og større breidde i fagkompetanse er positivt for personalet. I høve språklege minoritetar og elevar med særskilde behov vil det vera ein fordel å samla kompetansen på ein skule for å betra kvaliteten på undervisninga og oppfølginga av den enkelte elevane. Dette er sårbare elevgrupper som treng ekstra oppfølging.

Ved å samle elevar frå 1. -10. årsteg vil ein opna for mogelegheit til sambruk av spesialrom/ fagrom som naturfagsareal, kunst- og handverksareal mm. som er ein del av romnormen for ungdomsskular.

Å ha fleire elevar på same skule kan utvilda det sosiale nettverk for elevane.

Vaksdal skule vil halde fram som i dag med eit elevtal som tilseier at det vil vera 7 – 8 klassar ved skulen. Fagmiljø kring minoritetspråklege elevar og elevar med særskilde behov vil kunne vera sårbart.

2.4.3. Samfunnsmessige konsekvensar

I dette alternativet vil det fortsatt vera eit skuletilbod på Vaksdal og Dale, medan Stamnes og Stanghelle misser sine skular i nærmiljøet. Det kan opplevast utrygt, særleg for dei minste borna, å måtte reise frå heimstaden for å gå på skule. SFO-tilbodet for elevar frå Stamnes, Stanghelle og ev. Eidslandet vil òg verta lagt til Dale. Dette kan gje større utfordringar for foreldre i høve å levera og hente borna.

Skulen vil med dette alternativet mogeleg ikkje vera naturleg møtepunkt i bygdene med ulike aktivitetar og arrangement i regi av frivillige organisasjonar som idrettslag, musikklag og vellag. Stanghelle og Stamnes kan verta mindre attraktive for busetjing og tilflytting og det kan verta usikkerheit kring etterbruk av skulebygga.

Ved å oppretthalda skulen på Vaksdal som i dag vil det ikkje gje nokon samfunnsmessige konsekvensar. Vaksdal vil mogeleg vera attraktiv for busetjing og tilflytting og ein redusera usikkerheit kring etterbruk av skulebygget.

2.4.4. Skyss

Ved alternativ 2 vil elevar på 1. – 7. årstrinn frå Stanghelle få skyss til skulen i tillegg til elevane som får skyss i alternativ 0. Dette gjeld òg for nokre få elevar ved Stamnes skule som ikkje har skyss i dag. Ved Stamnes skule har storparten av elevane skuleskyss i alternativ 0. Desse vil få lengre reisetid med alternativ 2. Det same gjeld elevar frå Eidslandet som ev. skal til Bergo eller Dale. Alternativet fører til ein auka skysskostnad med 9,2 mill for perioden (kr.0,58 mill årleg) i forhold til alternativ 0.

Reisetida:

Stamnes - Dale	21 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Vaksdal – Dale	20 minutt (Rute 900, www.skyss.no)
Stanghelle – Dale	7 minutt (Rute 950, www.skyss.no)
Eidslandet – Bergo	50 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Eidslandet – Dale	44 minutt (Rute 911, www.skyss.no)

Reisetidene er «akseptable» ut frå det Kyrkje- og undervisningsdepartementet tidlegare la til grunn som «akseptabel» tid undervegs (reisetid+gangtid+vetetid ein veg: for 1.-3. klasse inntil 45 minutt / for 4.-6. klasse inntil 60 minutt / for 7.-9. klasse inntil 75 minutt). Meir info finn ein i Skulebruksplan 2015-2030 kapittel 4.5.1 side 46 – 47.

2.4.5. Økonomiske konsekvensar for drift av undervisning, FDV og investeringar med gevinst eller meirkostnad

Alternativ 2 viser eit årleg innsparingspotensiale for drift av undervisning på kr. 3,4 mill. med effektår frå 2019. Kostnadane for drift av undervisning er knytt til tal klassar inkludert delingstimar.

Dette alternativet vil utløyse 2 parallellar på 1. – 7. årstrinn på Dale barne- og ungdomsskule, samstundes som det er 1 parallell på 1. – 7. årstrinn på Vaksdal. Årleg innsparingspotensiale vil difor

verte om lag som alternativ 1 når det gjeld undervisningsdrift. Det vil ikkje vera behov for timar til deling av årstrinn som går saman. Elevane i Eidslandet krins vert overført til Eksingedalen skule og/eller Dale barne- og ungdomsskule utan at det fører til auka tal klassar ved desse skulane.

Alternativ 2	I dag - pr år	Auke opp til Alt. 0A pr år	Alt. 0A	Alt. 2	Endring	Endring pr år 2015-2030	Endring pr år 2019-2030
Undervisning inkl kjøp av skuleplassar	47,4	0,0	759,1	696,0	-63,1	-3,9	-5,8
Skyss	1,3	0,0	21,4	30,6	9,2	0,6	0,8
FDV-kostnader	7,1	7,3	229,2	161,3	-67,8	-4,2	-5,7
Kapitalkostnad	0,0	13,6	217,4	184,3	-33,1	-2,1	-2,8
Sum	55,8	20,9	1 227,1	1 072,2	-154,8	-9,7	-13,5

Kostnadar til FDV og investering i forhold til utbetnings- og/eller utbyggingsbehov for skulebygga er grundig greia ut i Skulebruksplan 2015 – 2030.

Driftskostnadar tufta på anbefalt FDV-nivå i eigdomsstrategien 2020 for Vaksdal kommune viser følgjande for alternativ 2 i forhold til alternativ 0A:

2.4.6. Mogelegheit for gjennomføring

Ved overføring av 1. – 7. årstrinn frå Stanghelle og Stamnes vil det vera behov for utbygging/nybygg på Dale barne- og ungdomsskule på grunn av manglande arealkapasitet. Dale barne- og ungdomsskule har kapasitet til å ta imot 330 elevar slik den står i dag. I dette alternativet vil skulen ha behov for ein kapasitet til å ta imot mellom 335 og 390 elevar i perioden 2015 – 2030.

Det vil vera mogeleg å gjennomføra delar av Alternativ 2 frå skuleåret 2016/2017.

Eksingedalen skule, Stamnes skule og Dale barne-og ungdomsskule har kapasitet til å ta imot elevane frå Eidslandet krins frå skulestart 2016 utan at det løyser ut nye klassar/grupper.

Dale barne- og ungdomsskule har òg plass til å ta imot 1. -7. årssteg frå Stanghelle.

2.5. Alternativ 3 1.-10. årsteg på Dale barne- og ungdomsskule og Eksingedalen skule

Elevar frå Vaksdal, Stamnes og Stanghelle skular vert overført til Dale barne- og ungdomsskule. Eksingedalen vert vidareført som i dag. Eidslandet krins vert overført til Eksingedalen skule og/eller Dale barne- og ungdomsskule.

2.5.1. Tal elevar og grupper

Alternativ 3 viser ein vesentleg reduksjon i tal grupper frå effektåret 2019. Dette alternativet redusera flest grupper/klassar av dei fire alternativa. Reduksjonen varierer med ein nedgang på 6-7 grupper/klassar gjennom perioden 2015 – 2030.

Tabellen under viser utrekna tal klassar ut frå elevprognosen og elevkapasitet (tal elevar skulen har fysisk plass til) ved den enkelte skule for utvalte år – alternativ 3:

Skule / skuleår	Elevar i skulen					Elev- kapasitet i skulebygg	Prognose tal grupper/klassar				
	2016- 2017	2020- 2021	2024- 2025	2028- 2029	2030- 2031		2016- 2017	2020- 2021	2024- 2025	2028- 2029	2030- 2031
Vaksdal	135	0	0	0	0	150	8	0	0	0	0
Stanghelle	75	0	0	0	0	120-130	5	0	0	0	0
Dale	215	504	499	486	509	330	11	21	21	20	21
Stamnes	38	0	0	0	0	50-55	3	0	0	0	0
Eksingedalen	9	18	18	22	19	30	2	2	2	2	2
Eidslandet	16	0	0	0	0		Mo skule	0	0	0	0
Totalt	488	522	517	508	528	680 - 695	29	23	23	22	23

2.5.2. Pedagogiske konsekvensar

Ved å samle elevane frå Vaksdal, Stanghelle, Stamnes, Dale og Eidslandet frå 1. – 7. årsteg ved ein skule på Dale vil ein få større mogelegheit til å betra kvaliteten på ordinær undervisning, tilpasset opplæring, opplæring av språklege minoritetar og spesialundervisning. Fleire elevar på ein skule vil føre til fleire lærarar på skulen. Dette vil gjera fagmiljøet meir fleksibelt og robust. Større grad av samarbeid, felles kompetanseutvikling og større breidde i fagkompetanse er positivt for personalet. I høve språklege minoritetar og elevar med særskilde behov vil det vera ein fordel å samla kompetansen på ein skule for å betra kvaliteten på undervisninga og oppfølginga av den enkelte elevane. Dette er sårbare elevgruppe som treng ekstra oppfølging.

Ved å samle elevar frå 1. -10. årsteg vil ein opna for mogelegheit til sambruk av spesialrom/ fagrom som naturfagsareal, kunst- og handverksareal mm. som er ein del av romnormen for ungdomsskular. Blant anna PPT vil òg vera naturleg og riktig å knytte til ein felles skule for alle elevane og dei kan vera tettare på og bidra med sin kompetanse i læringsmiljøet.

Å ha fleire elevar på same skule kan utvilda det sosiale nettverk for elevane.

2.5.3. Samfunnsmessige konsekvensar

I dette alternativet vil Vaksdal, Stanghelle og Stamnes misse sine skular i nærmiljøet og då den naturlege møtestaden i bygda. Det kan opplevast utrygt, særleg for dei minste borna, å måtte reise frå heimstaden for å gå på skule. SFO-tilbodet for elevar frå Vaksdal, Stamnes, Stanghelle og Eidslandet vil òg verta lagt til Dale. Dette kan gje større utfordringar for foreldre i høve å levera og hente borna.

Skulen vil med dette alternativet mogeleg ikkje vera naturleg møtepunkt i bygdene med ulike aktivitetar og arrangement i regi av frivillige organisasjonar som idrettslag, musikklag og vellag. Vaksdal, Stanghelle og Stamnes kan verta mindre attraktive for busetjing og tilfytting og det kan verta usikkerheit kring etterbruk av skulebygga.

2.5.4. Skyss

Ved alternativ 3 vil elevar på 1. – 7. årstrinn frå Vaksdal og Stanghelle få skyss til skulen i tillegg til elevane som får skyss i alternativ 0. Dette gjeld òg for nokre få elevar ved Stamnes skule som ikkje har skyss i dag. Ved Stamnes skule har storparten av elevane skuleskyss i alternativ 0. Desse vil få lengre reisetid med alternativ 3. Det same gjeld elevar frå Eidslandet som ev. skal til Bergo eller Dale. Alternativet fører til ein auka skysskostnad med kr. 18,8 mill for perioden (kr.1,18 mill årleg) i forhold til alternativ 0.

Reisetida:

Stamnes - Dale	21 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Vaksdal – Dale	20 minutt (Rute 900, www.skyss.no)
Stanghelle – Dale	7 minutt (Rute 950, www.skyss.no)
Eidslandet – Bergo	50 minutt (Rute 911, www.skyss.no)
Eidslandet – Dale	44 minutt (Rute 911, www.skyss.no)

Reisetidene er akseptable ut frå det Kyrkje- og undervisningsdepartementet tidlegare la til grunn som akseptabel tid undervegs

2.5.5. Økonomiske konsekvensar for drift av undervisning, FDV og investeringar med gevinst eller meirkostnad

Alternativ 3 viser eit årleg innsparingspotensiale for drift av undervisning på kr. 11,8 mill. med effektår frå 2019. Kostnadane for drift av undervisning er knytt til tal klassar inkludert delingstimar.

Driftskostnadar er tufta på anbefalt FDV-nivå i eigedomsstrategien 2020 for Vaksdal kommune.

Alternativ 3	I dag - pr år	Auke opp til Alt. 0A pr år	Alt. 0A	Alt. 3	Endring	Endring pr år 2015-2030	Endring pr år 2019-2030
Undervisning inkl kjøp av skuleplassar	47,4	0,0	759,1	624,7	-134,4	-8,4	-11,8
Skyss	1,3	0,0	21,4	40,2	18,8	1,2	1,6
FDV-kostnader	7,1	7,3	229,2	153,0	-76,2	-4,8	-6,3
Kapitalkostnad	0,0	13,6	217,4	181,1	-36,3	-2,3	-3,0
Sum	55,8	20,9	1 227,1	999,0	-228,1	-14,3	-19,6

Alternativ 3 har ikkje behov for delingstimar i forhold til samanslåtte årstrinn, forutanom Eksingedalen skule. 1. – 7. årstrinn vil ha to klassar på kvart årstrinn. Elevane i Eidslandet krins vert overført til Eksingedalen skule og/eller Dale barne- og ungdomsskule utan at det fører til auka tal klassar ved desse skulane

Kostnadar til FDV og investering i forhold til utbetnings- og/eller utbyggingsbehov for skulebygga er grundig greia ut i Skulebruksplan 2015 – 2030.

2.5.6. Mogelegheit for gjennomføring

Ved overføring av 1. – 7. årstrinn frå Stanghelle, Stamnes og Vaksdal til Dale barne- og ungdomsskule vil det vera behov for utbygging/nybygg på Dale barne- og ungdomsskule på grunn av manglande arealkapasitet. Det vil verta om lag 500 elevar ved skulen og den har slik den står i dag plass til 330 elevar. Ved rask oppstart av ny skule vil ein klara sansynlegvis klara å overføra elevane til Dale barne- og ungdomsskule innan 2019.

Det vil likevel vera mogeleg å gjennomføra delar av Alternativ 1 frå skuleåret 2016/2017. Eksingedalen skule, Stamnes skule og Dale barne-og ungdomsskule har kapasitet til å ta imot elevane frå Eidslandet krins frå skulestart 2016 utan at det løyser ut nye klassar/grupper. Dale barne- og ungdomsskule har òg plass til å ta imot 1. -7. årssteg frå Stanghelle.

3. Avsluttande betraktningar

Dei ulike alternativa som er sett søkjelyset på og drøfta skal danna grunnlaget for det valet som vert beslutta for kommunen sin framtidige skulestruktur. Viktige stikkord her er at det valet som vert tatt må gje kommunen ein robust og føreseieleg struktur for mange år framover. Det er viktig for elevane, tilsette og lokalsamfunna at debatten omkring skulestruktur ikkje kjem opp igjen om kort tid. Det er krevjande prosessar og ein føreseieleg skulekvardag er viktig for alle partar.

Eit annet viktig element er tidsperspektivet for gjennomføring av ny skulestruktur. I dei ulike alternativa er det peika på at det er gjennomførbart å endra noko struktur med verknad frå skuleåret 2016/2017. Det er likevel viktig at denne type endringsprosessar må planleggjast godt, slik at ein sikra at endringane vert opplevd så god og trygt som mogeleg både for elevar, tilsette og foreldre/føresette. Dette for at eventuelle endringar i skulestrukturen ikkje skal føra til unødige belastningar for elevane, samt at prosessen med endring av skulestruktur ikkje vert ein del av eit kortsiktig budsjettvedtak. Det kan stillast spørsmål om det er realistisk å gjennomføra strukturendringar med ei så kort tidsramme som det er gjort rede for i nokre av alternativa. Kva som er eit langt nok tidsperspektiv vil kunne diskuterast, og det er difor viktig i høyringsrunden å få innspel på dette.

Viss det vert vedteke endringar i skulestrukturen som skildra i alternativ 1, 2 eller 3 er det behov for utbygging eller nybygg på Dale barne og ungdomsskule for å auka elevkapasiteten. Eit eventuelt nybygg vil kunne by på fleire positive verknadar om ein tenkjer heilskapleg rundt eit skulebygg. Her vil ein kunna bygga kultursal, bibliotek, ungdomsklubb, fasilitetar til blant anna skulehelseteneste og PPT.

Skulebruksplanen 2015 – 2030, kapittel 4, inneheld skildring av sentrale moment i vurderinga av lokal skulestruktur med blant anna pedagogisk og organisatorisk fokus, bygningsmessig fokus og nærmiljø- og folkehelsefokus. Desse momenta er viktige å ta med seg inn i debatten om skulestruktur.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
07/2016	Levekårsutvalet	PS	22.02.2016

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Ann Kristin Bolstad	FA - A00	15/349

SKULESTRUKTUR I VAKSDAL

Vedlegg:

Høyringsssvar skulestruktur, Ungdomsrådet i Vaksdal
Høyringsssvar skulestruktur, elevrådet Vaksdal skule
Høyringsssvar
Brev skulestruktur
Skulestruktur Vaksdal skule
Skulestruktur Stanghelle
Skulestruktur.doc; høyringsuttale Dale
Skulestruktur Stamnes
Uttale_skulestruktur_Vaksdal_IL
Uttale_skulestruktur_Lien_Linda
Høyringsuttale om skulestrukturen i Vaksdal
Uttale frå elevrådet DBU
Skulestruktrur
Høyring skulestruktur februar 16
Høyring om skulestruktur Uttale frå Eidsland FAU
Svar elevrådet Stanghelle
Svar Stanghelle SU
Høyringsuttale skulestrukturen i Vaksdal kommune februar 2016
Underskrifter frå skulane i Vaksdal
Høyringsuttale
Høyringsuttale
Vaksdal Vel sitt høyringssvar til skulestrukturplanen
Høyringsuttale frå elevrådet Stamnese skule febr 2016
Høyringsuttale frå SU
Høyringsuttalelse, skulestruktur
skulestruktur uttale
underskrift
underskrift 2
underskrift 3
Høyring skulestruktur
Høyringsuttale om skulestrukturen i Vaksdal
Høyringssvar frå FAU Stamnes
Feil og mangler ved utgreinga av skulestrukturen
Høyring skulestruktur
Innspeil til høyring Skulestruktur

Høyringsvar frå FAU Vaksdal skule
Høyringsvar-SkulestrukturVaksdal
Innspeil til høyring om ny skulestruktur i Vaksdal Rune Langelan
Høyringsuttale frå SU Dale barne- og ungdomsskule
Oversikt høyringsinnstansar som har sendt inn uttale

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Høyringsuttalane er mange, gode og viser stort engasjement og viktige innspel for vidare saksutgreiing. Det er viktig å sikra ein brei politisk prosess der alle politiske utval har høve til å handsama høyringsuttalane og kome med innspel til vidare saksutgreiing og prosess. Justert framdriftsplan legg opp til politisk handsaming av skulestrukturen i kommunestyret i juni, parallelt med saker om kommunestruktur og økonomiplan.

Levekårsutvalet - Sak 07/2016

LEV - Behandling:

Einingsleiar samfunnsutvikling orienterte om mogleighetsstudie for ny barne- og ungdomsskule på Dale (jfr. referatsak 03/2016.2).

Kommunalsjef oppvekst orienterte, og gjekk igjennom innkomne høyringsuttalar.

Endringsframlegg frå Line Kydland, på vegner av SV, H, MDG:

- 1. Kommunestyret vel alternativ OB og ber administrasjonen arbeida vidare med dette alternativet, som inkluderer ny Barne og ungdomsskule på Dale og nytt tilbygg på Vaksdal skule.*
- 2. Forslag til prosjektplan, kostnadsoverslag og plan for ferdigstilling av prosjektet vert å handsama i kommunestyret 27. juni 2016.*
- 3. Kommunestyret ber administrasjonen legge fram eigen sak om kjøp av elevplassar i Modalen innan kommunestyret sitt møte 9. mai 2016.*

Tilleggsframlegg frå Hege Eide Vik, på vegner av SP, AP:

For å kunna oppretthalda eit forsvarleg opplæringsnivå uansett kva alternativ for skulestruktur kommunestyret landar på, må ein nytta tida fram til endeleg avgjerd i juni til å finna økonomiske løysingar i komande økonomiplan for finansiering av dei ulike skulestruktur-alternativa. Lvekårsutvalet legg til grunn at endringar i skulestrukturen tidlegast kan skje frå august 2017.

Røysting:

Rådmannen sitt framlegg vart sett opp mot Framlegget frå Line Kydland. 3 røysta for Line Kydland sitt framlegg (SV, H, MDG) som dermed fall.

Tilleggsframlegget frå Hege Eide Vik vart samrøystes vedteke.

Protokollmerknad frå Line Kydland på vegner av SV, H, MDG:

Partia MDG, Høgre og SV er einige om at skulestrukturprosessen held fram som tidligare vedteke. Det vil seie at kommunestyret gjer sitt endelege vedtak 11. april 2016.

Grunngjeving:

- Partia meiner skulestruktursaka må følge vedteken plan. Dette er rett i høve det engasjementet og arbeidet som bygdene, skulane og enkeltmenneska i Vaksdal har utført. Det vil vere å ikkje ta folk på alvor med ei utsetting no*
- Partia meiner det vil være særskild uheldig å handsame skulestruktursaka 10 dagar etter at skulane har teke sommarferie. Elevar, tilsette og føresette har krav på å vite om skulen vert lagt ned innan sommaravslutninga*
- Partia meiner det er eit stort føremon i økonomiplanarbeidet at vedtak i skulestruktursaka kjem i april. Det vil vere umulig å handsame desse sakene i same møte*
- Partia meiner det er viktig at skulestruktursaka vert avgjort no slik at kommunen kan gjennomføra kommunereforma best mogleg etterpå*
- Partia meiner til slutt at prosessen som er føreslått i saksutgreiinga i PS 07/16 i Levekårsutvalet 22.02 er uryddig. Politiske og administrative prosessar skal ikkje køyrast parallelt*

LEV - Tilråding/Vedtak:

Høyringsuttalane er mange, gode og viser stort engasjement og viktige innspel for vidare saksutgreiing. Det er viktig å sikra ein brei politisk prosess der alle politiske utval har høve til å handsama høyringsuttalane og kome med innspel til vidare saksutgreiing og prosess. Justert framdriftsplan legg opp til politisk handsaming av skulestrukturen i kommunestyret i juni, parallelt med saker om kommunestruktur og økonomiplan.

For å kunna oppretthalda eit forsvarleg opplæringsnivå uansett kva alternativ for skulestruktur kommunestyret landar på, må ein nytta tida fram til endeleg avgjerd i juni til å finna økonomiske løysingar i komande økonomiplan for finansiering av dei ulike skulestruktur-alternativa. Levekårsutvalet legg til grunn at endringar i skulestrukturen tidlegast kan skje frå august 2017.

Saksopplysningar:

Bakgrunn for saka og den politiske prosessen

Kommunestyret vedtok i økonomiplan 2015-2018, sak 14/1348, at rådmannen skulle setje i gong ein prosess for drøfting av skulestrukturen i Vaksdal kommune.

Levekårsutvalet fulgte prosessen utover våren frå Prosess for drøfting av skulestrukturen i Vaksdal kommune, sak (06/2015), i møte 16.03.2015. Levekårsutvalet hadde dialog om kva som skulle kjenneteikne den gode skulen i Vaksdal, om kva som bidreg til å fremja og hemma barn og unge si læring og utvikling og framtida i skulane i Vaksdal. Dei vart òg presentert for lovgrunnlag, utvikling av elevtal i Vaksdal kommune og prioriteringar i skulane med omsyn til ressursar.

I møte 18.05.2015 handsama Levekårsutvalet framlegg til prosess for drøfting av skulestruktur og Kunnskapsgrunnlag, sak 13/2015. Ut frå dialogen i møte i mars var det utarbeida eit kunnskapsgrunnlag til prosess for drøfting av skulestruktur med bakgrunn i tilgjengeleg data, dokument gjeldande skulane i Vaksdal og andre relevante dokument om skule. Levekårsutvalet handsama og innstilte framlegg til prosess til plan- og økonomiutvalet og

kommunestyret som grunnlag i økonomiplan 2016 – 2019.

Proessen for drøfting av skulestruktur vart endeleg vedteke i Kommunestyre 22. juni med følgjande mandat, organisering og framdrift:

Mandat

Skulestrukturen i Vaksdal skal greiast ut og vurderast i ein heilskapleg analyse der pedagogiske, samfunnsmessige og økonomiske vurderingar skal leggjast vekt på. Utgreiinga skal visa konkrete alternativ for ein framtidig skulestruktur som skal gje ein framtidsretta skule der opplæringstilbodet skal vera likeverdig uavhengig av kor i kommunen ein bur.

Skulestrukturen må tilpassast kommunen sine økonomiske rammevilkår.

Utgreiinga skal vera grunnlag for politisk handsaming i høve til om dagens skulestruktur skal endrast.

Organisering og framdrift

Det skal setjast ned ei administrativ arbeidsgruppe for utgreiinga og vurderinga. Arbeidsgruppa skal setjast saman av kommunalsjef oppvekst, økonomisjef, einingsleiar skule, einingsleiar samfunnsutvikling og hovudtillitsvald for Utdanningsforbundet.

Andre ressurspersonar kan hentast inn om behov.

Arbeidet skal leiast av kommunalsjef Oppvekst.

Status for arbeidet skal jamleg leggjast fram for Levekårsutvalet som er styringsgruppe for prosessen.

Formannskapet er plan- og økonomiutval og tilrår endeleg til kommunestyret.

Framdriftsplan for utgreiing av skulestruktur:

Dato/tid	Aktivitet
18.05.15	Sak til Levekårsutvalet – framdriftsplan – oppfølging budsjett – førebuing økonomiplan
05.06.15	Sak til Formannskapet – framdriftsplan – oppfølging budsjett – innstilling økonomiplan
22.06.15	Sak til Kommunestyret – framdriftsplan – oppfølging budsjett – behandling økonomiplan
Veke 36	Informasjonsmøter FAU og andre berørte partar om prosess, mandat og tidsfristar
Veke 36	Status Levekårsutvalet
12.10.15	Frist arbeidsgruppa for ferdigstilling av grunnlagsdokument
12.10.15	Status Levekårsutvalet
16.10.15	Start høyring. Grunnlagsdokumentet vert sendt på høyring
Veke 19.12.15	Informasjonsmøter i skulekretsane med aktuelle partar Høyringsfrist
Veke 3	Saksframlegg om skulestruktur vert handsama i Levekårsutvalet
Veke 4	Saksframlegg om skulestruktur vert handsama i Formannskapet
Veke 6	Saksframlegg om skulestruktur vert handsama i Kommunestyret

Proessen for drøfting av skulestruktur byggjer på følgjande dokument:

- Opplæringslova §§ 8-1, 9a-1
- Forvaltningsloven § 37
- Rundskriv Udir-2-2012 Behandling av saker om skolenedleggelse og krestgrenser

I økonomiplan 2016-2019 – oppvekst, sak 46/2015, vart følgjande vedteke i Kommunestyret:

Rådmannen sitt framlegg til økonomiplan vert vedteken retningsgjevande med slike føringar:

- Tilstandsrapporten som gjeld bygg innan oppvekst vert teken til orientering.
- Kunnskapsgrunnlaget som gjeld skulestruktur vert teken til etterretning. I punkt 5 innarbeider

rådmannen eit punkt 5.4: «Nærmiljøskular 1.-4.klasse og sentralisering av 5.-10.klasse» som eit fjerde utgreiingsalternativ.

- Med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget om skulestruktur legg rådmannen til rette for ein heilskapleg skulestrukturdebatt der alle formkrav er teke omsyn til.
- Når eventuell ny skulestruktur er vedteken kjem rådmannen tilbake med ei sak om opprusting eller nybygg av skuleanlegg på Dale samt;

Kommunestyret fastset i særskilt vedtak:

- Skulestruktur
- Eventuelle nybygg og rammer for dette
- Plan for opprusting av bygg og økonomiske rammer for dette. Eventuelle løyvingar vert gjort i årsbudsjetta
- Plan for eventuelle sal av bygg innan tenestekområdet
- Tilstandsrapport om arbeidet med kunnskap, trivsel, samarbeid med dei føresette og fråfall i vidaregåande skule skal leggjast fram for kommunestyret årvisst

Levekårsutvalet fekk i møte 28.09.15, sak 18/2015 orientering om framdrift i prosessen om skulestruktur.

Utgreiing skulestruktur og Skulebruksplan 2015-2030 vart lagt munnleg fram for Levekårsutvalet 09.11.2015, sak 22/2015

Etter framlegging av revidert Utgreiing av skulestruktur i Vaksdal kommune i Levekårsutvalet 07.12.2015 vart den sendt ut på høyring med 8 vekers høyringsfrist.

Utgreiing av skulestrukturen i Vaksdal og Skulebruksplan 2015-2030

I samsvar med kommunestyret sitt vedtak omhandlar utgreiinga av skulestruktur i Vaksdal kommune og Skulebruksplanen 2015-2030 fire alternative løysingar for skulestruktur i Vaksdal:

Alternativ OA	Vidareføring av dagens skulestruktur (referansealternativ)
Alternativ OB	Vidareføring av dagens skulestruktur med nybygg
Alternativ 1	Fem skular – 5.-10. årssteg samla på Dale barne- og ungdomsskule
Alternativ 2	Skule på Vaksdal, Dale og i Eksingedalen
Alternativ 3	Skule på Dale og i Eksingedalen

Det enkelte alternativ er lagt opp med følgjande innhald:

- Kort skildring av no-situasjonen med informasjon om elevtal, bemanning, gruppestorleik og nyttegrad
- Økonomiske konsekvensar for drift med tydeleg gevinst eller meirkostnad
- Pedagogiske konsekvensar for dei ulike alternativa
- Samfunnsmessige konsekvensar for dei ulike alternativa
- Skulebygget sitt utbetnings- og/eller utbyggingsbehov
- Økonomiske konsekvensar for investering

Det er dokumenta Utgreiing av skulestrukturen i Vaksdal og Skulebruksplan 2015-2030 høyringsinstansane er invitert til å uttale seg i forhold til

Høyringssuttalar

Skulestruktur er ei sak som berører svært mange elevar, foreldre, tilsette og øvrige innbyggjarar. Høyringa skal gje eit diskusjons- og beslutningsgrunnlag for å ta viktige strategiske val om skulebygg og skulestruktur. Ved å sende Utgreiing av skulestruktur i Vaksdal og Skulebruksplan 2015-2030 på høyring ynskte kommunestyret å invitere til ein open og brei dialog omkring skulebygg og skulestruktur i Vaksdal.

Høyringa har vore open, slik at alle interesserte har hatt høve til å kome med uttale.

Alle innspela frå høyringa, saman med Utgreiing skulestruktur i Vaksdal kommune og Skulebruksplan 2015-2030, skal leggjast til grunn for saka som rådmannen skal fremja for politisk handsaming i Kommunestyret.

Ved høyringsfrist 11. februar 2016 var det komt inn 33 uttalar.

Desse fordeler seg slik:

FAU	5
Samarbeidsutval	5
Elevråd/ungdomsråd	6
Tilsette / klubb	4
Tilsette sine organisasjonar	2
Foreiningar / vel foreiningar	5
Enkelpersonar/andre	6
Totalt	33

I tillegg er det kome inn 1167 underskrifter for å oppretthalde skulestrukturen som i dag.

Dei fleste uttalane tek for seg eigen skule og eige nærmiljø, men nokon har òg element i seg meir generelt om skulane og nærmiljøa i Vaksdal. Uttalane varierer frå korte uttalar i e-post til større dokument.

Med eit slikt stort og mangfoldig materiale er det ikkje mogeleg å gje noko kort oppsummering av uttalane. Det er derfor viktig at sjølve høyringsuttalane vert lest i sin heilskap. For å kunne vurdere høyringane vil rådmannen gå grundig gjennom kvart dokument.

Høyringsfristen om skulestruktur var sett til 11. februar og utsending av sak til Levekårsutvalet er 12. februar. Med ein frist på ein dag som her er tilfelle, er det ikkje mogeleg å gjera ei vurdering av høyringsuttalane, men uttalane er lest gjennom og ein freista skissere dei store linjene i innsendt materiale.

Det første som ein vil peika på er at det er kome inn mange gode og gjennomarbeida høyringsuttala. Høyringsuttalane viser eit stort, positivt engasjement for skulane og nærmiljøet i dei ulike bygdene. Kvar enkelt bygd er oppteken av levande bygdesamfunn der skulen er ein viktig og naturleg del. Det vert gjennom uttalane vist at skulen sin plass i nærmiljøet har stor verdi og det vert peika på at dette er ein verdi som vanskeleg kan målast i kroneverdi. Det vert skissert ulike arrangement som 17. mai, høgtidsarrangement, bygdekveidar mm. Skulen er òg ein plass for musikk- og idrettsaktiviteter for born og vaksne på ettermiddag/kveld og ein naturleg møteplass i bygda.

Uttalane viser òg at alle bygdene er oppteken av at det skal flytta nye innbyggjarar til kommunen. Nye naboar er velkomen. Vilje til og ynskje om vekst både i den enkelte bygda, men òg i kommunen under eitt, kjem fram i mange høyringsuttala.

Særleg FAU og elevråda peikar på at skule i nærmiljøet slik som i dag gjev tryggleik og gode læringsmiljø for borna. Det vert opplevd godt samarbeid mellom skule og heim og både born og foreldre synes å vera glad i skulen sin.

Skulevegen, både langs E16 og F569 vert i dei fleste høyringsvara teke fram som ein utrygg faktor ved ei eventuell endring av skulestrukturen. Skulevegen vert skildra som trafikkfarleg og for nokon lang.

Fleire av høyringsuttalane viser òg forståing for den vanskelege økonomiske situasjonen Vaksdal kommune er i. Det vert i nokre uttala etterspurt nærare utgreiingar av dei økonomiske rammene ved eventuell endring av skulestruktur.

Alt i alt viser høyringsuttalane at innbyggjarane i Vaksdal kommune har eit sterkt engasjement for borna, skulane og nærmiljøa dei bur i. Desse høyringsuttalane er viktige og dei må handsamast grundig og forsvarleg.

Vurdering:

Etter opprinneleg framdriftsplan skulle saka vorte handsama av Levekårsutval 22. februar, Formannskapet 14. mars og Kommunestyret den 11. april.

Gjennom innspela vert det av fleire peika på at sak om skulestruktur kjem samstundes med andre store og krevjande prosessar i kommunen som; kommunestruktur, ny veg og bane og Kommuneplan, samfunnsdel, med utbygging på Tettaneset. Det vert òg peika på andre konsekvensar i utgreiinga som høyringsinnstansane meiner bør opplystast meir. Fleire stiller spørsmål om økonomi, både kor mykje ein vil spare på endring av struktur og bruk av pengar på skule i dag sett opp mot andre kommunar.

I mandatet til arbeidet er det vedteke at skulestrukturen må tilpassast kommunen sine økonomiske rammevilkår. Den politiske debatten om skulestrukturen bør sjåast i lys av dei store prosessane som ligg føre i Vaksdal kommunen og Økonomiplanen 2017-2020.

Rådmannen finn difor å kunne tilrå justering av framdriftsplanen for å sikra ein brei politisk prosess der alle politiske utval har høve til å handsama høyringsuttalane og kome med innspel til vidare saksutgreiing og prosess. Justert framdriftsplan legg opp til politisk handsaming i kommunestyret i juni, parallelt med saker om kommunestruktur og økonomiplan.

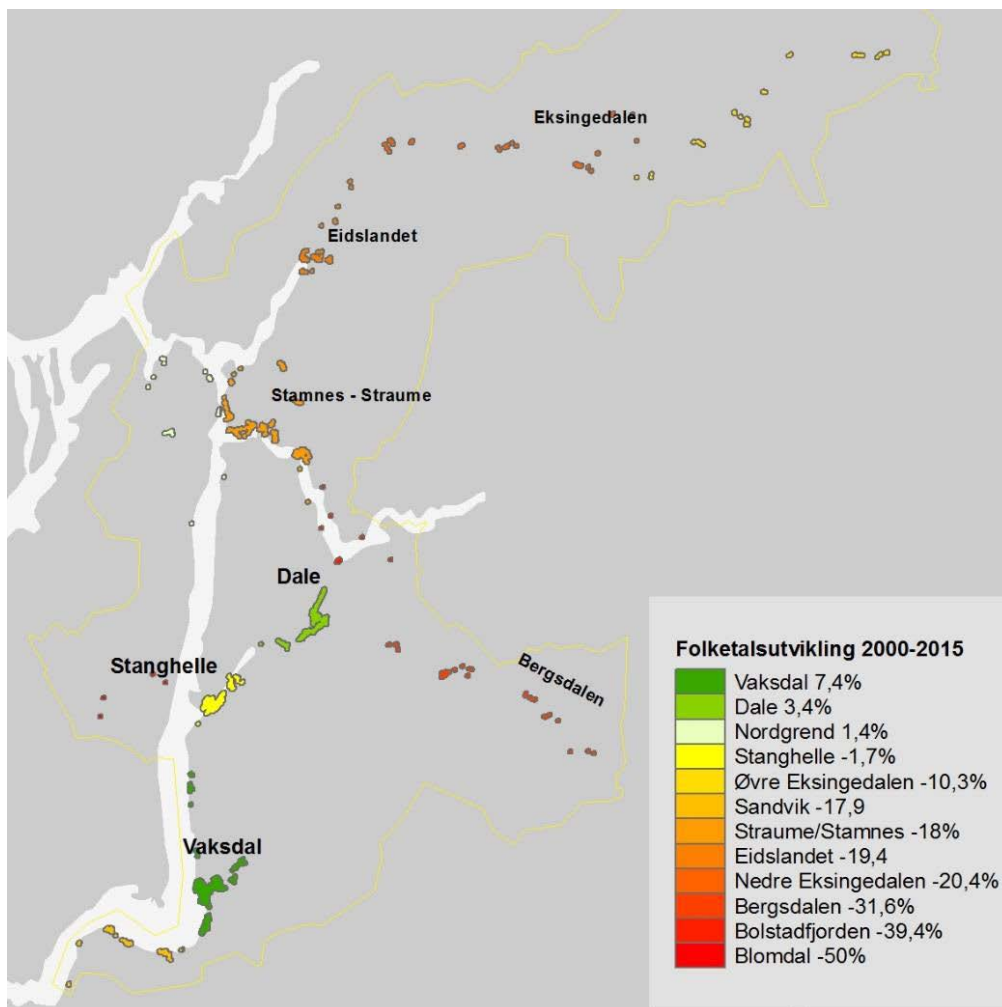
Forslag til justert framdriftsplan:

Dato/tid	Aktivitet
11.02.16	Høyringsfrist
11.02.16	Møte i arbeidsgruppa – første gjennomlesning av høyringsuttalane (ikkje gjort vurdering)
12.02.16	Utsending høyringsuttalane til Levekårsutvalet
16.02.16	Rådmannen si leiargruppe – gjennomgang høyringsuttalane – vurderer desse
22.02.16	Levekårsutval – gjennomgang av høyringsuttalane – innspel frå LK
02.03.16	Arbeidsgruppa – gjennomgang høyringsuttalane – vurderer desse og innspel frå LK
14.03.16	Formannskapet – gjennomgang av høyringsuttalane
11.04.16	Kommunestyret – gjennomgang av høyringsuttalane
April/mai	Arbeidsgruppa skrive saksframlegg med basert på høyringsuttalane og innspel frå politisk nivå
April/mai	Rådmannen si leiargruppe les gjennom og godkjenner saksframlegg
Juni	Sakshandsaming Formannskapet
Juni	Sakshandsaming Kommunestyret

Befolkningsutvikling, bustadbygging og pendling i Vaksdal

Frå år 2000 til 2015 har folketalet i Vaksdal kommune gått ned med 2,3%. Internt i kommunen er det ein tendens til at områda utanfor stasjonsbyane Vaksdal, Stanghelle og Dale har opplevd størst nedgang. Vaksdal og Dale har hatt positiv folketalsutvikling i perioden som dei einaste områda i kommunen ved sida av Nordgrend grunnkrets nord på Osterøy.

Størst nedgang i prosent finn ein i Bergsdalen og Eidslandet/nedre Eksingedalen, medan Straume/Stamnes opplever størst nedgang i absolutte tal. Grunnkretsane Stanghelle og Stanghelle Vest er slått saman i denne utgreiinga for at ein skal operere med eit samla tal for Stanghelle, men det er verdt å merke seg at Stanghelle vest har ei folkeauke på 21,3% medan Stanghelle (aust for Dalevågen) har ein nedgang i folketalet på 12,8%.

I høyringsframlegg2 til regional areal og transportplan for Bergensregionen er det lagt til grunn ein vekst i folketalet på kring 30% i den neste 20-års perioden (2036). Det tyder ei folkemengd på ca 150 000 personar. Regionale prognosar frå Hordaland fylkeskommune estimerar i sitt hovudalternativ ei folkemengd på 4171 personar i Vaksdal kommune 2036. Dette gir ei folkeauke på 2,5% i perioden, noko som er vesentleg lågare enn i Bergensregionen elles.

Det er ikkje utarbeidd prognosar på grunnkretsnivå for Vaksdal kommune, men det er tilstrekkeleg i denne samanheng å peike på at om utviklingstrekk frå dei seinaste åra hald fram, vil befolkninga i kommunen i større grad konsentrere seg kring dei tre stasjonsbyane og folketalet i utkantane av kommunen vil reduserast ytterlegare.

Bustadbygging

Vaksdal kommune har ein stor overvekt av einebustadar og tomannsbustadar. Det er få mindre bustader som leiligheiter, blokker etc.

Tal frå SSB syner at utviklinga i Vaksdal kommune dei seinare år har gått i retning av ein meir variert bustadstruktur. Likevel er kommunen framleis dominert av einebustadar med eit relativt høgt arealbeslag.

Det er registrert 16 reguleringsplanar i kommunen som ikkje er fullt utbygd med bustadar. Oppteljinga av bueiningar er basert på plankart og føresegnar i vedtekne reguleringsplanar der gjeldande arealdel til kommuneplanen ikkje legg opp til ein annan arealbruk enn i reguleringsplanane. I somme tilfelle der føresegnene ikkje gjer grunnlag til å rekne ut kapasitet, er talet basert på ein kvalitativ vurdering av plankartet samanlikna med tilgrensande bustadstruktur.

Tabell 1 syner at det totalt er ein teoretisk kapasitet for kring 350 nye bustadar i vedtekne reguleringsplanar. Om ein legg til grunn 2,5 personar per bueining vil det seie at planane har kapasitet til å ta hand om ein folketalsvekst på i underkant av 1000 personar.

I tillegg til dei områda som er nemnt opnar gjeldande kommuneplan for bygging av bustadar i somme LNF-område. Desse har kvotar knytt til arealet som fastset kor mange bustadar som kan oppførast i planperioden. Tabell 2 syner at det kan byggast totalt 52 einingar i LNF-spreidd område, eit folketal på 130 om ein legg til grunn 2,5 bebuarar per bustad. Etter vedtak av førre kommuneplan i 2006 er ingen bustadar bygd i desse LNF – områda.

Tabell 1: Kapasitet for nye bustadar i regulerte område

Plan-ID	Plannamn	Kapasitet bueiningar (ca tal)
Vaksdal		
1995001	Nedre Boge	5-6
1982002	Vaksdal Vest	30
1994001	Vaksdalgarden	1
1988001	Jamnegarden	25-30
1982001	Valsdal aust	20
1992002	Brualeitet	4
2009002	Tveitane Barnehage	6
Stanghelle		
1982005	Stanghelle vest byggetrinn 1	1
1982005	Stanghelle vest byggetrinn 2	15
2001002	Stanghelle vest og Tettanaset	127
Dale		
1985002	Dalsleitet	6
Stamnes		
1991002	Stamnes sentrum	3
2012004	Stamnes sentrum (2)	50 - 60
2001002	Otterstadneset	6
Eidslandet		
1986003	Mysterområdet	18
1984001	Myster	10
Kallestad (Osterøy)		
1997002	Bustadfelt Kallestad	1

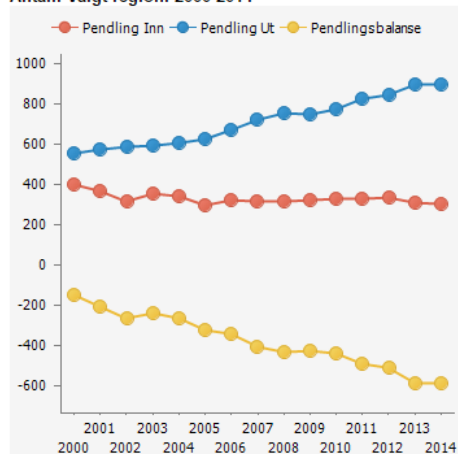
Tabell 2: Kapasitet for bustadar i LNF-spreidd areal

Område	Bustadkvote (einingar)
Vaksdal	
Langhelle	3
Sedalen nord	2
Skreia	3
Bergsdalen	
Lid	4
Berge Nord	2
Berge Sør	1
Stamnes Straume	
Vik Nord	1
Vik Sør	2
Lunde	3
Øyane	4
Hesjedalen	3
Stamnesfet	2
Klypekleivane	1
Eksingedalen med Eidslandet	
Høvik	4
Lavik	4
Nese 1	1
Nese 2	1
Nesheim	2
Eidsland	5
Høvik	4

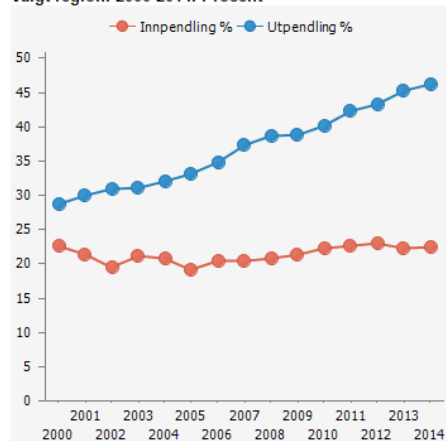
Pendling

Grafisk oversyn av inn og utpendling i Vaksdal pr. 4. kvartal 2014.

Innpendling, utpendling og pendlingsbalanse.
Antall. Valgt region. 2000-2014

Andel innpendlere og utpendlere.
Valgt region. 2000-2014. Prosent

Tabellen under viser ei oversikt over pendlingstøm etter bustadskommune og arbeidsstadskommune pr. 4. kvartal 2014, SSB, tal sysselsette personar busett i Vaksdal:

	2010	2011	2012	2013	2014
Arbeidsstadkommune	Sysselsette personar	Sysselsette personar	Sysselsette personar	Sysselsette personar	Sysselsette personar
Vaksdal	1149	1122	1101	1076	1039
Bergen	473	503	512	542	556
Voss	73	81	83	84	86
Modalen	35	37	33	41	38